

308844 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

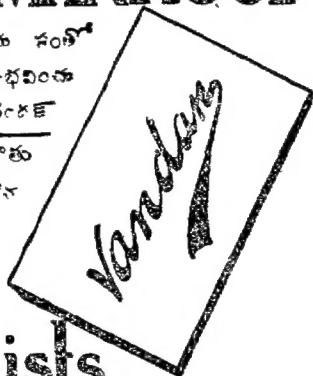
VOL. 3. } చెన్న పట్టణము 1916 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 23 వ తేది శనివారము } No 148
సంపుటము 3. } న శ నా మ స ం వ త్స ర భా ద్ర పద మా స బ ము శ ఏ కా ద శి ౧౧. } సంచిక ౧౪౮

A MAN'S Privilege

PERFECT MANHOOD

మూల్యము
30 బిళ్లలు
గల పుస్తకం
1-8
రూ. 2/-

ఏ మానవుడు ఆరోగ్యముగాను సంపూర్ణముగాను ఉండి పౌరుషము ననభవించునో వానికియే ఆనందభక్తివంతమైన వందన్ ఆమోలకము చేయును. ఈ ధాతు కృత్యైవధనము. నిష్కృతి జన్మము మానవునికి తీరును. నేడే నిజ మారయును.



ఆంధ్రుల యొక్క పౌరుషభక్తిని గౌరవించు.

నాగేశ్వరస్వామి ఆశ్రమం నుండి పంపించినది. 260, నై నా బహదూరుగోడు, నల్లూరు, నల్లూరు.

Sold by all Chemists

AMRUTANJAN

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము
ఎక్కని ఉబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0

తలనొప్పులమాన్యును, వాయువుపట్టు బొగ్గును
కార్యపునోపుల కారదోలును. పట్టుబొగ్గును

తేలుమందు కలపీసా ౧-కి 0-8-0.

తేలు కాటువలన అచాయము లేకు గాని విశేష

బాధగలకు. తేలుకాటు విషము

నత్తుబో ప్రవేశించదు బాధ

నరములవెంట పెద్దనరముదగ్గర

నుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టిన వోటును

మొద్దగునటులు చేసిన బాధతగ్గును.

*ఆశ్రమము దిహా, 6, రంబి శ్రీకృష్ణ చంద్రాశ్రమ

కొత్త వింత.

వ్యవసాయమునకు
చేతినిల్ల గొట్టము.

గంట 1-కి 4000 గాలనులు తోడ

గలదు. 8 ఇంచు. అతి సులభ యంత్రము.

ఎం. ఎచ్. పి. ఫూటలాగారు నూపరిం

డెంటు ఆఫ్ ఇండస్ట్రీస్, బాగానపల్లి

వాకిచే కొనియాడబడినది. మూల్యము రూ

180, 150 అకసుల లోతున నుండు

నూతులకు పనికివచ్చు పంపులను సయి

తము ఇవ్వబడును. విశేషములకు దిగువ

వారికి ఆంగ్లభాషను వ్రాయుడి.

కె. బి. జోషి అందు కో

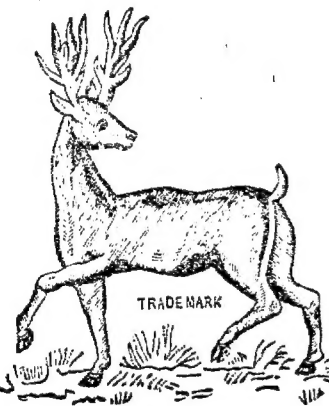
నెం 321 ఈ.కా.బీ రోడ్డు,

ఫోర్ట్ బొంబాయి.

K. B. JOSHI & CO.,
NO 321, HORUNBY ROAD,
Fort Bombay

చత్రము ల రాజు

అనలు "లేడి" గుటుతు



TRADE MARK
Hed Office: -
Bombay
Branch:
Calicut
541

అందమునకు, చౌకికు, చాలకాలము మన్నుటకు "లేడి" గుటుతుగల గొడుగులనేవాడుడి. "లేడి" గుటుతు గొడుగులే చాల మంచి"వని ప్రతివారును చెప్పుదురు. జాతీయ వస్తు ప్రదర్శన సభయందును పేరు వహించిన దిదియే. బనియన్లు, ఫెల్టబోపీలును చాల తక్కువ ధేలుకు దొరుక గలవు. వలయువారు ఈక్రింది విలాసమునకు వ్రాయుడు.

Ebrahim Currim & Sons,
Umbrella Merchants,
No. 251/53, ESPLANADE ROW, MADRAS.

రామచంద్ర విత్తము

విషయ సంకల్పము.

- (1) ఎటువంటిలాట్రైవ బావికైనను ఉపయోగించవచ్చును. (2) నిమిషమునకు 5 మొదలుకొని 50 గ్యాలన్ల వరకు నీళ్లుత్రోడును. (3) దీనికి గొట్టములుగాని ఫ్లట్ వాల్వులుగాని వాటకు జాయింట్లుగాని లేవు. (4) అడ వాల్వు ఎద్దు, గుర్రము, కంచరగాడిదె మదియే యిదిగ బావు ధనియిం ఉపయోగించవచ్చును. (5) మోటరులన ఎద్దు ఎత్తుకుకవ్వడవిక్కి నెనుకకుపోవడ మొదలగు పాము ఏమియు దీనిలో లేదు. (6) బల్బు మైన్ లెండ్లెలాగు కెడ్లమోట నీటిని ఒకచిన్న యెద్దుమొక్క బరువునన నె గొడగలదు (7) దీనికి లెండ్లె అవసర్యము గావున భుక్కు చాలా తక్కువకను. (8) దీనివొక్కన దిట్టమ యిన యింకాకేకుతో చేయబడినది. చచ్చుపు బొక్కెనలు గించవచ్చును.
- (9) ఎద్దుకు ధని సులభమగుటచేతి మోటరులె చాలా నీళ్లు నీళ్లు గోడిచవచ్చును. తినవారి యీ ఎద్దునె బండిలొగుట మొదలైన యితరణలకు ఉపయో గించవచ్చును.

Patent No 1752 of 1914
RAMACHANDRA LIFT
No 34 Arundel Street,
MYLAPORE, MADRAS

భరీగు సుమారు 30 అకసులవరకు బొత్తుగల బావికి
1) పెద్దయెద్దు ఏకము భరీదు రూ 200—0—0 (2) ఎద్దు ఏకము భరీదు ,, 175—0—0

సంగీత ప్రదాయని

వెల రూపాయలు 3.

ఈ గ్రంథము అతిప్రసిద్ధి జెందిన వాక్కిత్యాగ్రావ విద్యాపాంక్షులైన విద్యాకె. కరదాచార్యులు, కె. వి. శ్రీనివాస అచార్యులూ, వీణ కృష్ణమూచార్యులు వీరలచే రచింపబడినది. ఇందులక్షణ సంగ్రహమును ఆభ్యాసపద్ధతులు ను, స్వరజతులు, వ్యములు, త్యాగ్యగారి కృతులు, పట్నం సుబ్రహ్మణ్య కృతిగారి కృతులు, దీక్షితకృతులు మొదలగు, సుమారు 140 పురుబతులును స్వర, సాహిత్యతాళ, కాలము లకుగురుతు లేర్పరచిఅందరికీ సులభముగ గ్రాహ్యమగునటుల వ్రాయబడియున్నవి. వాగ్గొనియును, వీణ ఈ ఉద్దయనాద ములకు పటములును, వీటిగుణములును, వీటి నుపయోగించు విధములును వ్రాయబడి యున్నవి. డిజిల్ క్రొను 16 పుటలు నైజు, 500 పుటలు. దళసరి గ్లేసు కాగితముతో ముద్రితము. కాలికో బయిండు బంగారు గిలుటు చేయబడి యున్నది. వలయువారు ఈక్రిందివారికి వ్రాసికొనవలెను.

మెసర్సు హో అందు కంపెని,
డింటర్స్, మద్రాసు.

282

సర్వజనోపయోగమైన తెనుగు లా పుస్తకములు.

537

స్వల్పముగ నున్నది. ఈ తరుణము తప్పిన నిక ముందు నిశ్చయముగ లభించనేరవు!

వినిని సంపాదించుకొనుటకు త్వరపడవలయును. వెనుక చింతించుట వెట్టితనము!!

విలేజికోడ్ అనబడు గ్రామ వ్యవహారబోధిని, 760 పేజీలు; వి. పి. పోస్టు ద్వారా రు. 4. ఇది గ్రామ మునసభ, కరణము, మణియగారు, ఉద్యోగములలో నున్నవారికిని, ఆయుద్యోగములను సంపాదించుటకు విలేజి సైవలు తెస్తు అను పరీక్షకు చదువునట్టివారి కొడుకులకును, గ్రామ వ్యవహారములలోని రహస్యములను తెలిసికొన గోరువారికిని, మిక్కిలిఉపయోగముగల గొప్ప గ్రంథము. ఇందు యావత్ సివిల్, క్రిమినల్, రినియూ, విషయములును, బోర్డు ప్లాండింగు ఆర్డరు గలవు.

సివిల్ ప్రాసీజర్ కోడ్ అండ్ లిమిటేషన్ ఆక్టు 850 పేజీలు; వి. పి. పోస్టు ద్వారా రు. 5-8-0. ఇది సివిల్ వ్యాజ్యములలో సంబంధించిన పార్టీలకును, వారికి సలహానిచ్చి, వ్యాజ్యములు నడిపించువారికిని, ప్లీడర్లు గును స్టాలకును, సివిల్ సంబంధముల చర్యలు, కరణాలనులకునుగలట్లు చేయగల ముఖ్యపుస్తకము. ఇందు క్రొత్తలిమిటేషన్ ఆక్టు గూడ చేరియుండుటవలన దీని ఉపయోగము విశేషముగ జెప్ప నగత్యము లేదు.

క్రిమినల్ ప్రాసీజర్ కోడ్ 1000 పేజీలు; ఇది (1898వ సంవత్సరపు 5 వ శాసనము) గొప్పవ్యాఖ్యానముతోను, హైకోర్టుత్తీర్ణము మొదలగువానితోను, పెద్దవ్యాఖ్యతోను, ముద్రింపబడి విక్రయింప బడుచున్నది. పోలీసు ఉద్యోగస్తులకును, కేసుకును, క్రిమినల్ వ్యవహారములలో సంబంధము గలవారికిని, పార్టీలకును, వారికి సలహానిచ్చు వారికిని, ఇది అమితోపయోగమును కలగజేయగల అద్వితీయమైన గ్రంథము వి. పి. పోస్టు ద్వారా రు. 5.

సాక్ష్య శాస్త్రము.

ఇది నూతనముగ ముద్రింపబడి విక్రయమునకు సిద్ధముగనున్నది. ఇది సివిల్, క్రిమినల్ రివిన్యూ వ్యవహారముల కన్నిటికిని మూలాధారమైన గ్రంథము. ఇది అక్కడక్కడ చేయబడిన అనేక సవరణలతోను గొప్ప ఉపోద్ఘాతముతోను, ప్రశ్నితరములతోను ముద్రింపబడినది. అక్టోబరు నెలాఖరులోగ దరఖాస్తులు పంపినవారికి వి. పి. పోస్టుద్వారా రు. 2-8-0; తక్కినవారికి రు. 3.

చిన్న పుస్తకములు, వి. పి. పోస్టుద్వారా వెలలు జమిందారీ గ్రామోద్యోగశాసనము, వ్యాఖ్యానము, పిడ్యుల్లు సహ రు. 2. వంశపారంపర్య గ్రామోద్యోగశాసనము, రివిన్యూబోర్డు వారి నూల్పుతో సహా అ. 12. అవిభాజ్య జమిందారీల శాసనము అ. 8. స్పెసిఫిక్ రిలీఫ్ ఆక్టు అ. 12. ఆయుధముల శాసనము అ. 12. క్రొత్త రిజిస్ట్రేషన్ ఆక్టు అ. 10. క్రొత్త లిమిటేషన్ ఆక్టు రు. 1. లా ఆఫ్ మెనర్స్ అండ్ గార్డియన్ రు. 1. ఇన్ సాలే వేస్ ఆక్టు అ. 8. పంచాయతీ ఆక్టు. అ. 6. ఇండియన్ కంపెనీల ఆక్టు అ. 12.

పై పుస్తకములను కోరువాగు, ఈక్రింది అడ్రెస్ కు తమ అడ్రెసును విడి అక్షరములతో వినరముగ వ్రాసికొనవలయును. అట్లు వ్రాయనపుడు ఈపత్రికయందీ నోటీసును చూచితిమని కూడ వ్రాయవలయును. శ్రీఇండియన్ లానిపోర్టు సంగ్రహ కర్తగారు:

43, ఆచారప్ప వీధి, జార్జి టవున్, మదరాస్.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాల్వలనుభవమునుపొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలగజేసి శరీరశాస్త్రమును దృఢపరచును ఆయుర్వేదాన్ని ఇష్టించునూ, ఈ పుస్తకము ఇనాముగా నీయబడును. పోస్టు చార్జియు మేమే భరించింపవలెను. వెంటనే వ్రాయుడు.

219 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆలంకర్ణికా బోషధాంధం 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

కలియుగ కల్పవృక్షము.

కృతయుగముందుకల్పవృక్షము చునుభూలకోరికలను నెరవేర్చుచున్నట్లు ఈకలియుగమందు మానవజాతి యొక్క ఈతిభాదలనుతీర్చి ఆయురారోగ్యైశ్వర్యములనిచ్చునది మన వైద్యవిద్యకుపుస్తకముకోరికవారికి

ఉచితముగా సంపాదించు

రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ, ఆయుర్వేదము బోషధాంధము. 20 చీనబజారుకోడ్, మద్రాస్.

జాబులు

విలేఖకులకు ప్రకటన.

కాశీనాథ్ శిక్షణ ప్రశంస—అంశములు స్పష్టముగా తెలియుటలేదు.

ఒకఉపాధ్యాయుడు—సంతకములేదు. ఆర్. నూర్యనా గాయణరావు, సేనం నాగేశ్వరరావు, ప్రకటింప లేనందులకు చింతిలుచున్నారము.—[అం. ప. సం.]

స్వరాజ్య సమితి

రాష్ట్రీయ శాఖలు.

అయ్యా!

గతసంవత్సరము నుండియు, స్వరాజ్యము, విప్లవము, దేశములో జరుగుచున్న ప్రయత్నములు, లోక పూజ్యురాలు శ్రీమతి అనిబెంటుగారు నూతనముగా నెలకొల్పిన స్వరాజ్య సమితి విషయము, మొన్న మూడవతేది యాదివారమున బరతి వర్ణములోని పలుతావులనుండి చెన్నపురికివచ్చి, గోఖలే మందిరమున, సమావేశమయిన భాగతీయుల యుత్సాహము మున్నగు విషయములు పత్రికాపాత్రకుల కందరికిని విశేషమే గదా! ఈయుత్సాహ మంతయు వాగ్రూపమున నాశమొందక దేశములో పలువోట్ల ముప్పది రెండుశాఖ లింతవరకు, స్వరాజ్య సమితి కనుబంధముగా. సంస్థాపింపబడినవి. అందు ఆంధ్ర దేశము సయితము కొంత యుత్సాహము కాన్యూపమున చేసి చూపినందుల కెంతయు సంతసింపవలసి యున్నది. మదనపల్లి, నర్సాపురము, బందరు, ఒంగోలు, తెనాలి, గుంటూరు పురములలో కాన్యూపముల యుత్సాహము, స్వరాజ్యసమితికి శాఖల నెలకొల్పుటలో తోడ్పడినది ఇంక ను కొన్నిచోట్ల శాఖల నెలకొల్పుటకు ఆంధ్రపుత్తుల వలన ప్రయత్నములు జరుగుచుండుట శుభమాచకము.

మొన్న మన బందరుశాఖవారు క్రయంత భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్యగారు భారతవృక్షము భాషాప్రయుక్తముగ రాష్ట్రములుగ విభజించినగాని, ఏకభాషాపుత్తుల నొక రాష్ట్రములో నుంచినగాని, జాతీయత సమకూడదనియు, పలుకుమ స్వరాజ్యసమితివారు చేయుచున్న దేశసేవ కెంతయు సంతసించుచు వారు జనుల స్థితిగతుల నవసరి దేశమునకు మేలు చేయ నెంచుకొనినచో, తాము దేశమును భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములుగ విభజించిన, చిత్తు ప్రకారము రాష్ట్రీయ కాన్యూపముల నియోజించి, దేశభావలకు ప్రాముఖ్యత నీయ కోరుచు, స్వరాజ్యసమితి సంస్థాపకకాన్యూపములు ఆంధ్రేలుగారి కొక లేఖను వ్రాసియుండిరి. పట్టాభి సీతారామయ్యగారి చిత్తు విభజన, న్యాయుండియాలో కొద్దిదినముల క్రిందట ప్రచురింపబడినది. కొలది దినములలో సమావేశము కాబోవుచున్న

స్వరాజ్యసమితి కాన్యూనిర్యాహుల లీ విషయమును చర్చించెదరు. అనేక శాఖలు సీతారామయ్యగారి విభజన నంగీకరించుచు, తమ ఆమోదనల సంస్థాపక కాన్యూపములకు తెలిపియున్నారు. దీని విషయమున, మన ఆంధ్ర దేశీయులలో ననేకులు, తమ అభిప్రాయముల నిరవతరకు తెలిపి యుండనందుల కెంతయు విచారము. ఆంధ్రరాష్ట్రము కావలయునని కోరు కుహనీయులు సయితము ఇందువిషయమున వెనుకలేగియుండుట కడంగడు చింతనీయము దొరతనమువాని ఇప్పడేరాష్ట్ర మొకటి మాత్రమే ప్రత్యేకమియ్యవని కోరుటకన్న జనుల విద్యావంతుల చేయుట నాగరకత యుద్ద్యమములలోనిట్టిలోను ప్రధానాదర్శము జనులు విద్యావంతులుకానిది యెట్టి ప్రహార్యమును జనులనాంధోరపరచజాలదు. స్వరాజ్యసమితివారి యుద్దేశ్యములు అందరు నంగీకరించునవియే. వారు ప్రభువును జనుల విద్యావంతులుగ చేయుటకు బూనుకొనుచున్నారు. వట్టుముల కన్నీటిలోబడి దేశసేవచేయ నుంకించుచున్నారు. జాతిసాక్ష్యామునికి లోబడి రాజభక్తి పరాయణులుగ నుండ బూనుకొనుచున్నారు.

గత ముప్పది సంవత్సరములనుండి యొక్కదృష్టి జనుల బాగుల నరసి వారిమొరల దొరలకు తెలిపిన జాతీయ మహాజన సభకు సహాయముగా పనిచేయ ప్రయత్నించుచున్నారు అనాడు హార్డింజి ప్రభువర్యుడు, ప్రజలు స్వరాజ్యము కావలయునని కోరుట వారి ప్రజల వారసత్వహక్కుయని లోఖమున చాటిరి. మొన్న కలకత్తా, ముఖ్యన్యాయస్థానమున సర్లారెన్ను జంకిన్న మహాశయుడు ప్రజల స్వరాజ్యకోరిక రాజద్రోహము కాదని శాస్త్రప్రకారముగా చెప్పియుండి కాన ప్రజానాయకులు స్వరాజ్య సమితిలో చేరి పనిచేయుట రాజద్రోహముకాదు. తమ భవ నగరములలో, పట్టణలలో, పురములలో, స్వరాజ్య సమితికి శాఖల నెలకొల్పి ప్రజల విద్యావంతుల చేయుట తప్పకాదు.

కాన ఆంధ్ర దేశాభివృద్ధికి పాటుపడ గోరు కాన్యూపములు, ఈ స్వరాజ్య సమితికి కేంద్ర యొసంగి, శాఖల తమ పురములలో నెలకొల్పుదురుగాక. డాక్టరు పట్టాభి సీతారామయ్యగారి రాష్ట్ర విభజనలకు తమ పూజ్ఞాంగీకారము నొసంగి, ఆంధ్ర దేశమున కొక రాష్ట్రీయ కాన్యూపాన్ని నెన్నుకొను హక్కు దేశీయుల కిచ్చెదదనియు, దేశీయుల గుడ దేశీయ కాన్యూపానికి గారి ద్వారా తమ కష్టనిష్ఠురముల అధికారులకు తెలుపుకొనుటకు స్వాతంత్ర్య మిచ్చెదదనియు నమ్ముచున్నాను. ఒంగోలు.

ఎం. వి. ఎస్. శర్మ

Vitafer The Greatest of all Tonic Foods.

విశేషము వచ్చుటయనగా ఆరోగ్యమునకు గొప్ప ఉత్తేజక ద్రవ్యము వచ్చినట్లే.

విశేషమందు, ఆంగ్లేయ శాస్త్రములలో చెప్పబడినంతటి పాలనత్తున యున్నది, భాస్వరమున్నది, యితరములయిన స్వతఃస్పృహములగు బలకరములయిన దినుసులున్న ఇందు, కేర్వబడియున్నవి. విశేషము లిట్టివివారిచే తయారు చేయబడినది.

<p>డాక్టరు లింగ నాయుడు నన్నార:-</p>	<p>విశేషము అనేకమంది వైద్యులచేత వాడబడినది.</p>	<p>2-0-0</p>	<p>0-0-0</p>
	<p>శరీరవలమిశ్చయ తగినట్టియు, నిస్త్రాగిగలిగినట్టియు, నొక గోరికి మంచిగుణ మిచ్చెను.</p>	<p>0-0-0</p>	<p>0-0-0</p>
	<p>మిక్కిలముగు బలహీనము, చెనులులు గ్రమ్ముటయు గల గోరికి మిక్కిలి చక్కని గుణమిచ్చెను. అన్నిరోగముల యందును ఆరోగ్యమును గలిగించెను.</p>	<p>0-0-0</p>	<p>0-0-0</p>
	<p>విశేషము సర్వత్ర దొరకును.</p>	<p>0-0-0</p>	<p>0-0-0</p>
	<p>విశేషము:— స్వేచ్ఛరు అందు కంపెని, మాటూరోడ్డు, మద్రాసు.</p>	<p>0-0-0</p>	<p>0-0-0</p>

ఒక వాచి ఇవారు.



సిరా అద్దకనే వ్రాయునట్టి ఫౌంటెన్ పేనా సిరాబుడ్డితో సహా రు. 2.2.0 లు వెలగల దానిని తెప్పించుకొను వారికి ఒక వాచి ఈనామగా ఇవ్వబడును మదరాసు మెయిలు ఆర్డరు కంపెనీ, 87 చైనాబజారు, మదరాసు.

నీవు ఇట్లుకట్టెదవా? అట్లయిన కాస్తు ఆయిరక్ కాలమ్ము, స్పిరల్ ట్రెయిర్ కేసెసు, ఆర్న మెంటుల్ రెయిలింగు వన్నె రాలకు, సి. గోపాలనాయకర్ అండు సన్ను బేసిక్ ఫ్రాండ్రి మద్రాసు వారికి వ్రాయుము.

చిన్న పురుగులు

వెద్ద వెద్ద బట్టతలను జేయును.

చుండు, బోడి యగుట, వెండ్రుకలూడుట, పుర్రెపై జల, అన్నియు చుండుపురుగులవలన గలుగును.

పాఠశాలారా! ఈపురుగువలె రేయించుకళ్లు, విధివిరామములేక మీరు పనిచేసినచో మీమిగ్గు మామలలోని కేల



కొట్టెల్ల బంగారుతోనింపబడియుండును. తీరిక లేక పనిజేయుచుండు ఈచుండు పురుగునకు, అతివ్యాప్తికయి పేరొందిన తేనెటీగ సహకారిగా నుండదగినట్లు. చుండు ఆరంభమయిన వెంటనే నిరోధక నిర్బంధద్రవ్యముల నుపయోగింపక వుపేక్షించినచిరకాలముననే బట్టతల వారితో సహాధ్యాయ గావలసివచ్చును. కావున ఇట్టి పరమశత్రువును

Dont Let'em Dig

“కామినియా నూనె” సహాయమున సంహరింపుడు. చుండును బోగొట్టును వెండ్రుకలను రాలనివ్వదు. పుర్రెచుండును బోగొట్టును. తలకట్టుకు పరిమళ సుగంధద్రవ్యము.

ఈరీతిని, నకలు నూనెలను తయారు చేయువారి మోసమున పడకుడు.

వెల బుడ్డి 1-కి రు. 1-0-0 వి. పి. రు. 0-4-0
2-కి రు. 2-10-0 వి. పి. రు. 0-7-0

ఉచితము.

మగుణముల బుజువు పరచుటకయి, అర్థజాచీటి పంపుకొనువారికెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు పరిపావునంత నూనె గల సీసా ఉచితముగ బంపబడును.

సోలు ఏజెంట్లు:—

ఆంగ్లో యండియన్ డ్రగ్ అండుకెమికల్ కంపెనీ
నెం 155, జుమ్మారుసీదువీధి, బొంబాయి.

సర్వవృత్తిక విష నంబీవి.

నూరు (100) రూపాయలు బహుమతి.

ఏమియు వచ్చువారు!

నవ్వుమఁ బోదురు !!



తేలుకొండిపోటు వలన, మంట పోట్లకు తగిన పరిహారమును బొంద లేక మిగులకష్టపడుచారలకై మేమి యావధమున గనిపెట్టితిమి. కట్టిన చోట నీమందును డైరెక్టులో ప్రకార ముపయోగించిన ఒకటిరెండు నిమిషములలో మంటలు పోట్లపోవును. ఈయావధమునందు గుణము లేదని బుజువు చేయు వారలు

మా యావధమును మాకు తిరుగపంపి తరకు నెలవైన మొత్తమును రాబట్టుకొనుటయేగాక (100) నూరురూపాయల బహుమతి నందుటకును నర్హులగుదురు.

వెల 2 సీసాలు గల ప్యాకెట్లు 1-కి 8 అ. పోనేజి 6 అణాలు
ఒకటిరెండు (2) ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొన్న ప్లాప్టేజి ఉచితము

1 డజన్ ప్యాకెట్లలకు పోస్టేజితో రు. 5-0-0
1 డజన్ ప్యాకెట్లు కొన్నవారికి (1-8-0) వెలగల ఛార్జీసల్వర్ ఫౌంటెన్ పేనా ఇవారు.

స్వాంపీల్ కోరువారు అర్థజా ప్రాంపు పంపవలెను.
టి. సీతారామ మొదలియారు.

2. కందప్ప మొదలివీధి, తిరువల్లి క్లె-జి, మదరాస్.

శ్రీవిద్య

(కన్న నూరుడిస్ట్రీక్టు మునసబుగారి యువన్యాసము)

కన్న నూరులో, గవర్న మెంటువారి శ్రీల హైస్కూలు ఉపక్రమణిచ్చి సందర్శమున ఎస్. బి. ఇవాన్సుగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగిన సభలో కన్న నూరు డిస్ట్రీక్టు మునసబు గారగు పి. జి. రామయ్యర బి. ఏ. బి. ఎల్. గా రిట్లుపన్యసించిరి. అధ్యక్షుడా, సోదరి మణులారా, గౌరవ నీయులారా! నేటిసాయంతకాలము మన చందరము ఇక్కడకూడి జరుపుచున్న మహాత్మాగ్యచరిత్ర నాకును కొంతపని గల్పించినందులకు మీకును కార్యదీక్షితులకును వందన మాచరించెదను. నేడు పాఠశాలాప్రాసంగ్య మహోత్సవము జరిగినది. ఈహైస్కూలును కట్టుటకు వైవిధ్యవేలరూపములు ఖర్చుఅయినవి. మహాప్రళయముగ నడచు చున్న యుద్ధసమయము నందును మన కీడుమేల్లు నాలోచించి మనకొరకై ఇట్టి శ్రమదీసికొనిన దొరతనమువారికి మనము కృతజ్ఞులము. మనమండలాధికారియగు ఇవాన్సుగారు ఈ సమయమున అధ్యక్షుర వహించుటకు దయతో సంగీకరించినందులకు వారికిగూడ వందనము లర్పించుట మనవిధి. మనయు నీపాఠశాలాభవమును ఎంతో చక్కగా శ్రమదీసికొని కట్టించిన మున్యసిపలు చైర్మనుగారగు కమ్మిక్ల వ్విహాజిగారుగూడ మనకు వందనీయులు. శ్రీవిద్య యందలి లాభాలాభములనే చెప్పి కాలయాపనమొనరించి మిమ్ముల వీసికించక కొన్ని సంగతులమాత్రము చెప్పెదను. శ్రీవిద్యయందు లాభ మున్నదని ఇప్పుడు ప్రతివారును గ్రహించిరి. తమకూతుండ్రను మనుసరాండ్రను పాఠశాలలకు పంపించినచో వారు దుర్మార్గురాండ్రును గయ్యాళిగంపలు నగుదురనియు చెప్పిన మాటవినరనియు ఆడపిల్లలను బడికిపంపుటయే గొప్పతప్పిదమని పూర్వకాలము మనలివారు కొందరు కాని అట్టి తలంపులు ఇప్పుడుమాడక. ప్రస్తుతమందున్న పూర్వాచార పరాయణులగు వృద్ధులుగూడ తమపిల్లలను బుద్ధిపూర్వకముగా పాఠశాలలకు పంపి విద్య గజపురున్నారమన దేశభివృద్ధియు శ్రీలవిద్యాభివృద్ధికి అత్యవసరము.

మన శ్రీలకు విద్య నేర్పవలెను. వాని వృద్ధిలోనికి తేవలయును. అని మనమందరము ఒప్పుకుందుము. పత్రికలయందు పుటల నింపుదుము. బహిరంగసభలయందు కంచుమ్రాగునట్లు మ్రాగుదుము. అన్ని సత్యములవారును కలసి భోజనము చేయవలయు. శ్రీలు రక్షణలలుగాక పూర్వము వివాహము చేయకూడదు. నిమ్మ జాతులవారిని యుద్ధరించవలయునని ఇట్టి కబురుల నెన్నియో మనము గంభీరముగా నుడువుచుండుము. కాని ఇంటికివెళ్ళగనే భార్యయొక్కయు, తల్లియొక్కయు పిచ్చి మాటలకు లొంగిపోయి సభలలో జెప్పిన సర్వవిషయములను మరచిపోయి ఏమియును చేయకుండ నుండుము. శ్రీలుగూడ విద్య నేర్చి మన వలెనే ఉపాధిభావములను గలిగియుండినచో వారివలన మనకట్టి ఆటంకములు సంభవింప కుండును గాన వారికి విద్య ముఖ్యముగా నేర్పవలెను. అజ్ఞానాంధకారమును విద్యా ప్రకాశముచే తొలగింపవలెను.

దొరతనమువారును ఇట్టి సహకార్యమునకు ఎంతవ్యయ మైనను భరింప నంకల్పించియే యున్నారు. ఇట్టి సహాయము లభింప నున్న పుడు గూడ మన మభివృద్ధి నొందకపోవుట వనలోపమే. మనము సరిగవనిచేయవలయు. మన వస్త్రములు జువాయిలు, లక్షాధికారులు కోటిశ్శేరులు గొప్పఉద్యోగస్థులు గొప్పవ్యవసాయదారులు కట్టపడి పనిచేసి సాయము చేసిననే గాని మనము ఆభివృద్ధి నొందజాలము. దొరతనమువారెంత సహాయమును ప్రోత్సాహమును చేసినను మనస్వయంక్షి లేనిదే వృద్ధిపొందజాలము. విద్యవృద్ధిపొందిననేగాని మనకు గౌరవము పోవును. అందుచేతనే విద్యా శ్రద్ధ ప్రభాజ్యతే అని నెద్దలందురు. మన పూర్వాచారములను ప్రోసిరేయుట నెద్దలను తిరస్కరించుట పాశ్చాత్యుల మతంబును స్వీకరించుట. మన వ్యవేశాచారముల నుల్లంఘించుట మొదలగు అక్రమకార్యములను చేయుట యుచియుకాదు. మనదేశీయములనే నిలువజెట్టి లోపములను సవరించి వృద్ధికైచ్చి దేశీయాన్న వ్యయ దేశీయాధి మానమును వెదజల్లుటయే మన ముఖ్యకర్తవ్యము.

పాఠశాలలందుగాని గృహములందుగాని మనమును గుఱించియు చైరభక్తిని గుఱించియు చెప్పుకపోవుటచేతను, మన పిల్లవాండ్రాలో తిరస్కారభావము పోచ్చుచున్నది. వారలకు మన హిందూమతము నందుగల నుపాధిని యములను విప్పి చెప్పి భిక్షులవభివృద్ధి జేసినచో వారికి మనకు భయభక్తులప్పుడే సహకూడును గాన మనవిద్యలను మనమతమును మనయాశయములను ఎంతమాత్రమును మరచిపోక గూడదు.

సమకాలి కాభిప్రాయములు

ఫిలిప్పైను, పరిపాలనము

అమెరికనులు ఫిలిప్పైనుదీవి నెటుల పరిపాలించుచున్నదియు సంగ్రహముగా నూచించుచున్నాము. ఫిలిప్పైను దొరతనమువారి ముఖ్యలక్షణములను మాత్రమే తెలుపుచున్నాము. మనవలెనే వారికిని ఒక గవర్నరు జనరలుగారను సభ యును గలదు. ఆసభను ఫిలిప్పైనుకుమిష. నందురు. ఆసభలో నెలడు ముఖ్యసభ్యుడును సభ కన్యకుడుగానుండును. సభలో నెనచండ్రు సభ్యులుండురు. వారిలో ముగ్గురుమాత్రమే అమెరికనులు. తక్కిన ఐదుగురు ఫిలిప్పైనులు మనకెట్టిసభ యున్నది? వై న్యాభ్యుత్థునితోగలసి మన కార్యనిర్వాహక సభలో 8 గురు సభ్యులు మాత్రమే గలరు. వారిలో ఒక్కడు మాత్రమే భారతీయుడు! వారి దేశమునకు తేలికెట్లును మనదేశమునకు కార్యనిర్వాహకసభయు సుత్ర మాధికారములు గలవిగ నున్నవి. వారి కేలి నెటుసభలో వారి ఎక్కుడుమంది యుండుటవలన వారు నిజముగ స్వపరిపాలనము నందుచున్నారు.

వారి స్వేచ్ఛ యంతమాత్రమున నిలచియుండలేదు. మన సామ్రాజ్యశాసనసభ కేనవచ్చువారి “ఎనంట్లీ” సభ్యులందరు స్వయముగ వారిచే నెన్నుకొనబడి నియోగింపబడినవారే. యగుటగాక ఆసభవారు ఇద్దరేసి రెసిడెంటు ఆఫీసరుల నెన్నుకొని తమ ప్రతినిధులగు సంయుక్తరాష్ట్రముల (అమెరికా) కంపుదురు. వారచట నాలుగుసంవత్సరములు సంయుక్త రాష్ట్ర ప్రాతినిధ్య సభయందుండురు. వారికోట్లనిచ్చు స్వాతంత్ర్యము లేకపోయినను సభలో నాలోచింపబడు వ్యవహారములలో చర్చింపగలరు. మన శాసనసభకు లన్ననో కొంతతరకు మాత్రము ప్రజలచే నెన్నికొనబడినవారుగ బరిగిడింపబడవచ్చును. వారికప్రతినిధిత్వైన ఇంగ్లాండున కంపలేదు.

అమెరికను లింక ఫిలిప్పైనులకిచ్చిన యపరిమిత స్వాతంత్ర్యము గవర్నరుకుటకు మరికొన్ని సంగతుల నుదహరించుచున్నాము. ఫిలిప్పైనుదేశము 38 రాష్ట్రములుగ విభజింపబడినది. అందు ప్రతిరాష్ట్రమును దొక్కగవర్నరుండును. వెనకబడిన ఆరురాష్ట్రములుతప్ప తక్కినరాష్ట్రము లన్నియు తమగవర్నరులను తామే ఎన్నుకొనును. పురపాలనమున వారు నిండుస్వతంత్రులుగా నున్నారు. పురపాలక సంఘములో నర్దులుగా నెంచబడిన సభ్యులచేతనే సంఘాధ్యక్షు లెన్నుకొన బడుదురు. దేశమునందలి యుత్తమ న్యాయస్థానములో ముఖ్యన్యాయమూర్తియు, మరియిద్దరు న్యాయమూర్తులును ఫిలిప్పైనులుగా నుండవలయును. ఆకోర్టులోని న్యాయమూర్తు లందఱును గలసి ఏడుగురుమాత్ర ముందురు. న్యాయస్థానములలోని యుత్తమోద్యోగులలో సగమైనను ఫిలిప్పైనులుగా నుండవలయును. తక్కిన న్యాయాధికారు లందఱును ఫిలిప్పైనులుగా నుండవలెను. 1911-వ సం॥లో సివిలుసర్వీసునకు యోగులుగా పరిగణింపబడిన వారిలో 100-కి 67 గురు చొప్పున ఫిలిప్పైనులుగా నుండురు. ఆసంవత్సరములో మ్యునిసిపలులలో పనిచేయునట్టి వారందఱును, రాష్ట్రములలో పనిచేయునట్టివారిలో 100-కి 90 మందికంటె ఎక్కుడుమంది యు ఉద్యోగస్థులు పనివాండ్రలో 100-కి 60 మందియును ఫిలిప్పైనులుగానే యుండిరి!”

ఆగిరిపల్లి కవరానుకృష్ణ గ్రంథాగారము:— ఈ గ్రామమునందు పరనమందిరము స్థాపించినది మొదలు దినదినము క్రొత్త పుస్తకములు వచ్చుచున్నవి. కొందరు గ్రంథముల నిచ్చుచున్నారు. ఇదివరకు తమయొద్దనున్న గ్రంథముల నిచ్చుటయేగాక క్రొత్త పుస్తకములను వెక్కిరించుచున్నారు. ఇందొక రు. 80-0-0 ఖరీదు గల బీరువాను ఇచ్చి చను మహాన్యరైన తెలిబుచ్చినారు. పరనమందిరము నందు ప్రతిదినము పురాణ కాలక్షేపము జరుగుచున్నది. పురాణశ్రవణమునకు విశేషముగా రాకపోయినను క్రమక్రమముగా నభివృద్ధి గాన్నింద వచ్చును. పరన మందిరములయందు క్రమముగా నన్ని పురాణములను వెక్కిరించి చదివించిన యెడల గ్రామస్థులకు సమాకన్యకముగా నుండును. బ్రెలియములో బ్రహ్మచైవై పురాణము వినిపించబడుచున్నది. “స్లో” అష్టాదశపురాణానాం కర్తా నరేంద్రవర్మచరిత్ర” అను వచనమును బట్టి వ్యాసునిహస్తీచే ప్రసాదించ బడిన పురాణములను సాకల్యముగా విని యెన్ని సంగతులు తెలిసుకొనవచ్చును. ఈ మా యువ్యయమును శర్యేస్వరుడు నిరంతరాయముగా నెరవేర్చు గాక.

హాళికుడు, యోధుడు, మార్పులు, ఫలములు.

I

పైన్యములో చేరుట అనగా నేమి? పైనికుని జీవితము లో శ్రేయోమాప్తులు రాగలవు? పైనికుడుగా చేరే కొన్ని యేండ్లకు, ఈరని చిత్తవృత్తిలోను, శరీరములోను, లోకజ్ఞానములోను, తనచుట్టు నుండు స్వచ్ఛత పరదేశ జనితులగు జనులయొడల నీతని వర్తనములోను, ఏమైన భేదము లుండునా? భేదము లుండినచో వీటివలన జాతీయజీవనమునకు మేలుగలుగునా, నీకుగలుగునా? ఉత్తరదేశములలో పైన్యములో నే నిధముగా చూడవచ్చుగా పిన్నవయస్కులను చేర్చుకొనుచు న్నాగో విచారించెదము.

ఉపకారవేతనము తినుచున్న జమేదారుగాని, నాయక్ గాని తనకు తెలిసియున్న బంధువులతో, స్నేహితులతో, లేక చుట్టుపక్కలనున్న సమీప గ్రామములలో నున్న వయస్కుల నో, పైన్యములో చేరినందు వలన గలిగెడి లాభములను వర్ణించి, హోదాను చూపించి, ప్రోత్సాహ పరచి, ఒప్పించి, సమీపముననున్న రిక్రూటింగు కచ్చేరికి తీసుకపోవును. అచ్చటినుండి రిక్రూటింగు కాగితములను తీసుకుని, ఈకుర్రవాండ్లను మెడికల్ ఆఫీసరువద్దకు కొనిపోయి, ఎత్తు, లావు, కొమ్ముకొలత, నేత్రసత్త్వము, తదితరములగు సర్వాంగములు పరిపూర్ణాంగ్యముగ నున్నచో లేవో పరీక్ష చేయించును. వైద్యాధికారి సమ్యక్తించినచో, ఆకాగితములతో నిరీనిన మరల రిక్రూటింగు ఆఫీసరువద్దకు తీసుకవెళ్లును. ఆయన ఈకాబోవు పైనికుని, అతనిజాతిని చేర్చుకొనెడి పటాలమునకు పంపును. ఒకపట్టెటారిలో నొక ముసలిపైనికుడుగాని, సద్గుణగాని యున్నచో, ఆయన పలుకుబడికి లోనగు వారికి, ఆయనయందు గౌరవముగలవారికి, ఆయనకు సంబంధులగు వారికి పైన్యము, పటాలము, ఆహారాదా, ఆమర్యాద, ఆకట్టుకట్టుములు, ఆయుధములు, ఆబహుమానములు, దర్బారులలో జరుగు సన్మానములు, యుద్ధములలో చేసిన కూర్కార్యములకు గాను ఇయ్యబడిన వర్తకములు, మొదలు మొదలగు పైన్యవడవడులు, నేడుకలు, వందనలు, అన్నియు కథల రూపమున ఇంటింటికి అల్లుకొని ఆగ్రామములో నుండువారలకే గాక, చాలాదరకు ఆజిల్లాలోనుండు గ్రామము లన్నిటికి పరిచయమగుట కలదు. ఇటువంటి పురాణయోధులు అనేకమంది గలిగినచో, జనసామాన్యమునకు పైన్య సేవయందు అభిమానము గలుగును. కుటుంబములకు కుటుంబములు ఒక్క పటాలములోనే ఒక్కమారుగానే యుండుట తటస్థించుచున్నది. వనలో తండ్రి న్యాయవాద్యుడైనచో, కుమార్తెను న్యాయవాదు లగుట ఎంత సాధారణమో, తండ్రి కివిద్యుగముస్తా అయినచో, కుమార్తెకు సులభముగా సిఫాహీసులు దొరకి త్వరగా ఆ కాకరీ దొరకుట, అందులో పృథ్వియగుట గలదో, పైనిక కుటుంబములలో నొక్కడు సుజేదారు మేజరైనచో నానని కుమార్తెకు సులభముగా సిపాహీగిరి లభించుచు గాక అట్టి ప్రాబల్యములేని లోటివాళ్లకంటె వీడ్లకు ఎక్కువ సులభముగా హోదా వృద్ధియగుట సర్వసాధారణము. ఇటీవల, ఎక్కువమందిని పైన్యములో చేర్చుకొనుట అనారంభనది. గనుక, ఉపన్యాయములో నున్న జమేదారు తనదుస్తులు బిరుదులు సరకములు కరైరాతడంబముతో, ఇద్దరుముగ్గురు సిపాహీల కనుచురలగా దీసికొని, ఈరూరికిపోయి, హాళికులకు బోధించి, బుద్ధిపించి, పది, పదిహేను, ఇరువది దొరకి సంపదించి యుజనులను జమచేసి, రిక్రూటింగు ఆఫీసరువద్దకు వెచ్చి, ఈనేడి చల్లకకమును, సాన్యమైనంతవరలో పరీక్ష చేయించి, పటాలములో చేర్చించువాడుక సాగినది. ఏవిధముగా చూచినను, కొన్ని ముఖ్యాంశములు గ్రహింపవలెను. (1) యుద్ధమునకు తగినవారని పేరుగల జాతులవారి నే (2) కొంతవరకు సర్వాదగా జీవించుచున్న కుటుంబములలోవారి నే (3) ఏయే పటాలములలో నీజాతులు చేర్చుకొనబడుచున్నవో ఆయా పటాలములలోనున్న సిపాహీలు సద్గుణ ఈయాకాబోవు పైనికులను సమముగాను సర్వాదగాను చూచెదరని సమ్మతముగలదో, అట్టికుటుంబములవారి నే, రిక్రూటింగు చేర్చుకొనుటాచారము ప్రవృద్ధినది. ఇట్లుగావున్నచో, పరుండు గృహములలోను, నంటయిండ్లలోను, ఆహారములలోను, ఇంకననేక దినచర్యలలోను ఇట్టి సమ పితత్వము లేనిచో, పటాలము మొక్క గుంభనకు, శిక్షా సంప్రదాయమునకు భంగముగలుగును.

వీటిని చేర్చుకొనబడినను, ఈనవీన పైనికుడు సర్వసాధారణముగా, శుద్ధజెదురుపోతు, అనాగరికుడు, మాధుడు, లోకజ్ఞానము లేనివాడు, అతీర పరిచయము లేనివాడు. బహు

శా ఎన్నడును తెల్లమొగమును చూచియుండడు; గనుక తెల్లచర్మముగల ప్రతిమనిషి ఒక "సాహెబు" అనగా "దొంగార" నియే బెదురుచుండును; గాని, మంచి ఆరోగ్యవంతుడై, చివయవంతుడై, యుండును. ఒకమోస్తరు పరిశుభ్రము నెరుగును. పశువుల గాయుటో లేక పాలము దున్నుటో, లేక, మరే వైన వ్యవసాయ పనిలోనో పరిచయము గలిగి, శరీర కష్టమున కొన్చుకలవాడై యుండును. కత్తి, తుపాకి, పిస్తోలు, పటా, భాగ్యములు తెల్లరంగుగల "దొంగారు" కన్నుల కగవడిన వెంటనే హడలెత్తి, తల్లెరపడి నివ్వెరపాటున చూచుచుండును. ఏ యుత్తరువును వింటే ఆ యుత్తరువును ఆత్మజను శరసావహించి నడుచుకొనువలెనని, లేనిచో, ఆలసింపినను, నుజుచినను, లేక, అశ్రద్ధ చేసినను, తిరుగు బాటు చేసినను, నిద్రాక్షిణ్యముగ కలనగుట తీవ్ర పడుననియు, తోడి వారలలో అవమాన మగుననియు, అతి భయభక్తులతో ప్రవర్తించవలెనని ఇదివరకు వినియున్నాడు: గనుక బహు జాగ్రత్తగా నుండ ప్రయత్నించును. పైన్యతంత్రములు నేర్చుకొనుట మొదలిడి, కొంతవరకు ఆ విధానములో మెలగిన పిమ్మట, ఎంతమాన్యు గలిగినదో తనకు తానే ఆశ్చర్యపడును. మొదట తనయూరనున్న పూడు మయల వస్త్రములు, చింప వస్త్రములు, ఇంతవేళయైనదని నిశ్చయముగా నెరుగకుండుట, ఇష్టము వచ్చినట్లు తినుట, తిరుగుట, ఆడుట, పాడుట, తనకూరు, తనయిల్లు, తనపాలము, పంట, పాడి, కూలినాలి వీటిపరిచయముతో పైన్యములో చేరినవానికి, ఇంతకంటె ఎక్కువ అనుభవముగాని ఆలోచనలుగాని లేనివానికి, కుభ్రమగు, దర్జీవలన రయారుచేయబడి యుండలంత కష్టపూరితమగు, తలకుపాగా, కాలికి మేజీడు, బూట్సు, ఒక్కొక్కదములో నడచుట, పట్టువాసము, రైలుప్రయాణము, నిమిషములను చెప్పపాట్లతో సహా లెక్కవెట్టి ఆయానియమముల ప్రకారము, నిద్రలేచుట, వెంటనే డ్రెస్సు, క్కదము, ఎగురుట, దుముకుట, కందకములు తప్పుట, డేరాలువేయుట, సామాన్లు విప్పట, చకచకా ప్రయాణమునకు తయారుచేయుట, చేతిమించక భోజనముచేయుట, స్నానముచేయుట, కుస్తీ చేయుట, తుపాకికాల్పుట, కత్తి తిప్పట, గస్తీతిరుగుట ఆగస్తీయం దున్న పూడు మామము ప్రకారము ఏగొప్ప తెల్ల యుద్ధాగ్రస్తునైనను నిలవేని హెచ్చరించుట. అపరాధులను పట్టుకొనుట, దండనాధికారికి వినికడి చేయుట, తనహోదా యొక్క జౌన్నత్యమును క్రమక్రమముగ గుర్రెగిరి అతిమెలకువతో కాపాడుకొనుట, వై అధికారులయొడ సమర్థ అందరును సత్వర్తనము, తోడి వారలతో బహుమర్యాదగాను, సమాన పాయగాను, ప్రవర్తించుట, రైళ్ళు, రంప్రవాహలు, జ్యోతి ర్వార్తలు, పతాకవాహులు, వార్తాపత్రికలు, స్వభావలో చదువ వ్రాయుగల పరిచయము, పటాలచ్చి నంరను ఇది నది యన నేల-సర్వమును గుర్రెగిరి తానొక శత్రుమాకుడుననియు, దేశ రక్షుడుననియు, జాతుధారకు డనియు అనేక నూతన భావములతో తేజిల్లుచు యధాగ్రహము క్షత్రియ రూపముతో కళకళలాడుచుండును. ఎంతమాన్యు, మొదట కంటె ఎంత భేదము!! విద్య నేర్చి, భాష నేర్చి పటాలపు పూర్వ చరిత్ర నేర్చి ఆరోగ్య మార్గములను నేర్చి గాయములకు ప్రభుపట్టిల కట్టుట నేర్చి వైద్యశాలా క్రమము నేర్చి భరత ఖండమందు గల హద్దులను, ధేశములను, జాతులను, అంగులముఖ్యముగా తాను యుద్ధమునకు డీకొనవలసివచ్చునట్టి జాతులపూర్వోక్త రముల విని, తన కెన్నడువరకములు, బిరుదులు, మెచ్చులు, వచ్చునా యని ముచ్చటబడుచు, రావేమో యని రైత్యపడుచు, కొంచెకొంచెముగ భూగోళ శాస్త్రములోను, దేశచరిత్రలలోను, తన పురాణములలోను, దినదినముగ హెచ్చుప్రసారమును సంపాదించును. సంపూర్ణాంగ్యము; స్వంతముగా కంట నేర్చుట; ఒంటరిననునకు, శత్రువులకు జడియక ఎండవాలకు దీయక, పంచభూతముల నెదిరించగల ధైర్య సాహసములతోను, లోకజ్ఞానముతోను, ఒకవిధముగ స్వాతంత్ర్యాభిమానుడై, అహంకారము గలవాడై, తానెన్నోకిని తీసిపోవువాడు కాడని పూర్ణమగు ఆత్మవిశ్వాసము నిర్భయము గలవాడగును. ఇప్పుటికి నిజముగ విగ్రహురూపడగును.

ఈ మార్పు లన్నియు పైనిక శిక్షావిధానములో నారి తేరిన ప్రతిపైనికునికి సామాన్యలక్షణములు. ఆరుమాసములు మొదలు పన్నెండు మాసములవరకు పైనిక విద్యలను నేర్చుకొని ప్రవీణుడై నేటిపట్టుట, ఒక నాడు పటాల మందరిఎదుట తన పటాల నాయకుని, రాజరాజేశ్వరునికి ఎల్లప్పుడును విశ్వాసము


లతో తన శక్తికొలది సేవచేసి జౌలభర్తమును పాలించెదనని తన మతవైవసాక్షిగ భావచేయును. ఆనాడు నిజమగు పూర్ణమగు యోధుడగును. ఇంతటినుండి యుద్ధమునకు పోయి పోరుజేయుటకు రగినవా డగును. ఆశ్వదశములోవా డైనను, ఫీరంగిదశములోవా డైనను, పదాలి బలములోవా డైనను, సామాన్యముగా కట్టుదిట్టములు హోదాలు, సాధకభాధకములు, గౌరవములు, దండనలు అన్నియు సమానమే. సంపూర్ణముగ సాంగ్రామికవిద్యల నేర్చి, పాని పంటపండితే, నెచ్చటికో ఏ పతాను యుద్ధమునకో పంపబడును. అనగా రైలు, బండి పడవ, కాలినడక ప్రయాణము, నూతన దిశ కేగుట, తానెన్నడు, కని విని, ఎటుగని భాషలు ప్రజలు, ధేశములు, పట్నములు, పల్లెలు, కొండలు, గుహలు, అడవులు, ఎడారులు, నదులు; జాడ్యములు, మకాములు, వగైరా అన్నియు నవీనములే. ఆశ్వశృంగరములే, అనుభవజనిత ప్రబోధన కారణములే. ఆ నూతన పరిస్థితులను కన్నులతో చూచుచు, చెవులతో వినుచు, బుద్ధితో గ్రహించుచు, మనస్సుతో ఊహించుచు, మార్పుల చేంచుచుండును. ఇవన్నియు తన శరీర చిత్తవృత్తులలో గలిగిడి మార్పులు.

పటాల సగరములో నున్న పూడును జాగ్రత్తగా నిర్మించబడిన గృహములు, ఆహార విశేషములు, పూజామందిరములు, పట్టువాసము, ఎండ గాలి వాననుండి రక్షించెడి గదులలో నివాసము, సౌఖ్యము, దొరకును, గాని శత్రు ధేశములో జాతికుల భేదముల ప్రకారము తన అలవాటు ప్రకారము, వేరువేరు భోజనవసలి కుదురుట దుర్లభము: నివాసము దొరకదు. ఒకరి కొకరు ప్రాణములతో కూడ సహాయ మొనర్చుకొనవలెను. యుద్ధంబుములో రాజభక్తి దేశ సేవ పటాలగౌరవము అందరికి ఒక్కటే అందరికి శత్రువాక్కంటె: వీనిని సంహరించి వాటిని రక్షించవలసిన విధి అందరికీ సమానమే. వయోభేదమును, ఉద్యోగ భేదమును, వర్ణ భేదమును, మామూలుగాగల భేద కారణము లన్నియు రూపుమాయును. గనుక సాంఘికభావము, ఆత్మగౌరవము, పరస్పరానురాగ జాతిమత వర్ణ భాషా దేశ కాలభేద రాహిత్యము, భైర్యభైర్యసమరసాహస వైరాగ్యపోషణము ఇవన్నియు తలవని తలంపున ప్రయత్నము లేకనే ఒక్కమారుగ వాటంతట అవి గట్టిగా పట్టుపడును.

ఇంతలో, భరతఖండమున కావల అనేక వందల మైళ్ల దూరమున, అపారమగు సముద్రమున కావలనుండు ఏ చీనా, ఆఫ్రికా, పారసిక అరబ్బీ దేశములలో నోయున్న శత్రువులపై దాడివెడలవలసి వచ్చునని, సముద్రయానము, ధూమసాకా ప్రయాణము, సాగరవైర్యజాడ్యము, తలస్థించును. వీటి నెన్నడును చూచియుండ పైనికుడు; వినియుండునేగాని, ఈ నూతనానుభవములు, సృష్టివైభవముల విపులముగ జూపుచు వింతయగు భావముల కల్పించును. నవీన శీతోష్ణస్థితులు, కని విని ఎరుగని రూపులేఖలు, అలవాట్లు, ఆహార వ్యవహారములు గల జాతులు, దేశములతో పరిచయము గలుగుటచేత మరెంత బుద్ధి వికసించి వికాలదృష్టి ఏర్పడును.

పోట్ల కష్టము.—కాళహస్తికిరామాభట్ల పల్లెకు 9 మైళ్లు ఉన్నది. వైవల్లెప్రక్కన కనబాకాసరం వున్నది. కాసరం మజరా గ్రామాదులు చాలా ఉన్నవి. వెండిబాబు పరదేశమునుండి వచ్చినయెడల వెండి అయిపోయిన తర్వాత వచ్చుచున్నది. చనిపోయి కర్మాంతములకు వ్రాసినయెడల కర్మాంతరము అయిన తర్వాత ఖండితముగా చేరుచున్నది. ఈ కారణములవలన ఈకాసరం చిరకా గ్రామాదులవారు బంధుద్వేషాలునడ గాక వ్యాపార నష్టములకు పాత్రులౌచున్నారు. గవర్న మెంటువారు కాళహస్తి 9 మైళ్లలోనుండు కాసరం గ్రామములో బ్రాంచిపోట్ల నిర్మించి, సదరు ఇబ్బందులను తొలగించి రక్షించ ప్రార్థితులు.

సర్వతేలు విషనంజీవి (రిజిస్టరు)



ఏద్యుచునచ్చువారు నవ్వుచు బోదురు. గుణము లేనియెడల 100 రూపాయలు యినామిచ్చబడును. ఒక అడ్డా ప్లాంపు పంపిన సాంపిలు సాకెట్ ఉచితముగా పంపబడును. వి.ఎ.ఎస్. పాణి, 3, ఇర్రోఫుక్ వీధి, మద్రాస్.



జర్మనీలో కప్పకొని వలగు వలదని ఆస్ట్రియా టర్కీ బల్గేరియాలు వెనుకకు లాగుచున్నను జర్మనీ ఉరుకుపీరువలె ముందుకుపోయి మిత్రమండలి సమరాగ్నిలోపడి మాడుచున్నది. పాపము. వారి కర్మ మట్లు వారి నీడుచున్నది గాబోలు.

విషయానుక్రమణిక.

జాబులు	2
శ్రీవిద్య, సమకాలికాభిప్రాయములు	3
హాళిబడు, యోధుడు, మార్పులు, ఫలములు	4
స్థానిక వార్తలు	5
ప్రధానవ్యాసము	
దేశద్రవ్యరియగు నిధి, సి. వి. డి వ్యయము	6
మృదాసుభ్యాంకి మనకంఠతోడైనది	7
విరోహసంగ్రామము	
విదేశసంక్రమణము	8
దేశీయతంత్రవాదము	9-10
ఇంగ్లీషు తెలిగ్రాములు	11-12
ఆర్యులగుంతుకులుకారు	13

స్థానిక వార్తలు

(౧)

జరుగబోవు సంగతులు.

సెప్టెంబరు 24 తేదీ ఆదివారము.

పాటకచ్చేరి, ఎగ్మూరు సా. 4 గం. నందనూరు చరిత్రము, తిరువల్లికేసేరి సా. 4 గం.

వెంకటరెడ్డి:—ఫోటోస్టేషను, గడబడికేసు దావా

దారు వెంకటరెడ్డిగారికేసు 27 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడుటచే దసరా సెలవులలో స్వగృహమునకు పోవాలకపోయెను.

దక్షిణ ఇండియా బ్రహ్మ సమాజము.

అణ్ణాపిల్లవీధి 97వ నంబరు ఉపాసన మండలమున రేపటిసాయం కాలము 6గంటలకు స్వామి బ్రహ్మనందగారు ఉపాసనజేసి ద్రవిడభాషలో “బుఘలమతమును” గూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

ప్రయాణములు:—రిజిస్ట్రేషను జనరలు ఇనస్పెక్టరు సి.ఆర్.ఎమ్. స్పినిడోగారు ఈగోడ్డనకును, మరుసాము తిరుమరరాజుగారు వాల్తేరునకును, పోస్టుమాస్టరు జనరలుగారు దుడకమండలమునకును నిన్నటి దినమున ప్రయాణము జేసిరి.

శిశుహత్య:—బ్రాడ్వేనందలి వెస్టినుభర్తి సమీపమున నిన్నటి ఉదయము 7 గంటలకు క్రొత్తగ జన్మించిన యొక శిశువు చంపబడి పడవేసి యుండెను. పోలీసువారు కేసు నశ్వేషించుచున్నారు.

మదరాసు సంఘసేనా సమితి:—రాబోవు

సోమవారమునాటి సాయంకాలము 6.30 గంటలకు కలెక్టరు మందిరములో డాక్టరు టి. ఎమ్. నాయరు ఎం. డి. గారు “సంఘసేన”ను గూర్చి ఉపన్యసించెదరు. రావుబహద్దరు టి. విజయరాఘవాచారియరు ఎం. ఏ. గారు సభాధిపత్యమును వహించెదరు.

పోలీసు బహుమతులు:—ఒక హత్యకేసులో

బాగా పనిచేసినందులకు మైలాపూరు పోలీసు సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు కె. రంగస్వామి అయ్యంగారు గాకి రూ 50 లును, హెడ్ కనిస్టేబుల సదాశివరావుగారికిని వాసుదేవరావుగారికిని రూ 15 లును దేవరాజులుగారికి రూ 10 లును కనిస్టేబుల నరేశవనకు రూ 5 లును బహుమతిగా నివ్వబడెను.

వైక్యారుగారి కాలిఫ్య మొసగుట:—మద

రాసు నివాసులును, హరిద్వారము వర్తకులును అగు ఎ. అహ్మద్లీగారు నిన్నటి సాయంకాలమున బరోడా వైక్యారు తమ్ముడు శ్రీమంత్ సంపాదరావు వైక్యారుగారి కాలిఫ్య మొసగిరి. అనేకమంది పురవాసు లాహ్వానింపబడి విందున కేగిరి. ఆసమయమున అతిథికౌక వెండిపూలసజ్జా బహూకరింపబడెను.

చెన్నపురాండ్ర సభ; 14 బ్రాడ్వే:—క్రింద

టి యాదివారమునాడు సభా నిబంధనల నేర్పరచుటకు వై సభవారు సభా భవనమున సమావేశ మైరి. ఆ దినమున కొలదిగా మాత్రమే పని జరుగుటవలన తక్కిన పని రేపటి దినము జరుప నిశ్చయింపబడినది. కావున రేపటి దినము (24-9-16) సాయంకాలము 3 గంటలకు సభా మందిరమున తక్కిన పని జరుపబడును.

యూనివర్సిటీ కమిషను:—విశ్వవిద్యాలయ

యూద్దేశముప్రకారము ఈ క్రింది విశ్వవిద్యాలయ సభ్యులు వచ్చే సోమవారము 12 గంటలమొదలు 5 గంటలవరకును పాల్గొటునందలి విక్టోరియా కాలేజీని పరీక్షించి మరునాడు కలికట్టునకు బోయెదరు. కమిషను సభ్యులు. మార్పుహంటరు (అధ్యక్షుడు.) మేకేయిలు, విలియమ్ మెస్ట్రు, సి. ప్రివాట్ ఎమ్. ఆర్. మెనను, పద్మనాభరావుగారలు.

ప్రాతనరస్థుడు; భయంకర పురుషుడు:—

హంటుగోడ్డు పోలీసువారి పరీక్షితులలోనున్న ఇయకా నూ అను ప్రాతనరస్థుడు తన నివాస స్థానమును చీపు వెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారికి తెలియజేయనందువలన సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు కృష్ణ నాయరుచే పట్టుబడి పోలీసు కోస్టునకు గొనిపోబడెను. న్యాయాధికారిగారు వానినరమును గుఱించి యడుగగా “అయ్యాయలచలి వేగము నన్ను జెయిలులో పెట్టించండి. లేనియెడల పోలీసు ఉద్యోగివైన పాదచివేసెదను.” న్యాయాధికారి వానినరము స్థిరపరచి ఒకమాసము సాధారణ శిక్ష నిధించెను.

దొంగలు తగవులాడుకొనుట:—దల్లియు. ఇ.

స్థితకంపెనీ కొట్టుకాచువానితో నాయ్న యను ఒక జట్కావాడు తగవులాడి వానిని కొట్టినటుల కామియేషుగారి విచారణ కొక కేసువచ్చెను. ఇదివరలో జట్కావాడును ఆ కాపువాడును సభ్యులుగా నుండికంపెనీలో సుప్రతిచేయబడిన సారాయి పీసాలలో నీ రెక్కించి భద్రముగా మూతవేసి రాత్రి ఆ నీటిని ద్రాగుచుండెడివారు. రెండువారముల క్రిందట నా కాపువాడును పిల్లలును ఆ నీరంతయు త్రాగివేసి జట్కావాని కేమియు నుంచకుండుటవలన నిటుల జరిగెను.

మైలాపూరులో దొంగతనము:—ఒక విలేజుకు

డిటుల వ్రాయుచున్నాడు:—ఈ మధ్య రెండు దినములు వరుసగా కన్నములు పడుటచే మైలాపూరు నందలి మోదా వీధిలోనివా రందఱు మిగుల భయకంపితులుగా నుండిరి. మరి యొకనాటి రాత్రి పలాంతోపులో మరియొక చోరీ పోయినది గాని అదృష్టవశమున వెండిబంగారములు నోటు కాగితములు నగదుగల టేబిలుబల్ల వాదొంగ జూడలేదు. గత 20 సంవత్సరములనుండి ఈ వీధిలో నింతభయ మెప్పుడును కలుగలేదు. మ్యూనిసిపలు వారు రాత్రి ఒంటిగంటవేళపుడు చీపముల

నార్సివేయచున్నారు. అదియే దొంగల కెదను సమయము గనుక చీపములు తెల్లవారలించి పోలీసువారిని జాగ రూకులుగా నుండ హెచ్చరించెదరు గాక!

వాసంత గ్రంథనిలయ ప్రారంభ మహోత్సవము:—సెప్టెంబరు 21-న తేదీని జూజ్ జైనులలో జరిగిన వాసంత గ్రంథనిలయ ప్రారంభ మహోత్సవము కడు రవ్యముగ జరుపబడెను. ఈపుస్తక మందిర మంగయు కడు సుందరముగ మహాత్ములయిన గోకలే, నాగోజీ, బిసెంటు, తిలక్, పాల్ మొదలుగాగలవారి చిత్రపటములచే నలంకరింప బడినది. ఆంధ్రయవకులు అన్ని కళాశాలలనుండి యత్యుత్సాహముతో నిచ్చుటకు విచ్చేసి సభను అలంకరించి యుండిరి. అగ్రాస నాధిపతిగారు గాకమునుపే మందిరమంతయు విద్యాస్థలచేతను వైశ్యవలావతంసులచేతను నిండి యుండినది. అగ్రాసనాధిపతిగారియిన మ.రా.శ్రీ. గాడిచెల్లపూరిసర్వోత్తమ రావుగారు విచ్చేసిన వెంటనే వారిని సన్మానముచేసి లోనికి తీసికొనివచ్చిరి. తొలుదొల్ల సంస్కృతప్రాధ్దన సంగీతము మొదలగునవి సభ్యుల హృదయముల నంకరింపజేసినవి. తరువాత కార్యదర్శి గంభీరవాక్యములతో ఆంధ్రయవకుల పురోభివృద్ధికై స్థాపింపబడిన యాపుస్తక మందిరస్థాపనము, అభివృద్ధి గురించి రిపోర్టుచదివి పీఠులకు విందోసరించెను. ఒక యాంధ్రోపన్యాసకుడు ఆంధ్రభాషాభివృద్ధిని గురించి సభ్యులకు ఆనందదాయకముగ నుపన్యసించెను. అగ్రాసనాధిపతిగారు మిక్కిలి చమత్కారముగను రసవంతముగను ఆంధ్రపుస్తకాలయముల వలన అభివృద్ధి నొందుమాగ్గులు గురించియు ఆంధ్రప్రబోధము గురించియు ముచ్చటించిరి. వారియవన్యాసము వినినవారందరికి దేశమునకయి పాటుబడవలెనని యొక నూతనశక్తి యద్య మించినది. వారు ఒకఘంటకుపైగా నుపన్యాసము నిచ్చిరి. వారు దేశోద్ధరణమునకు ప్రతిష్ఠాపనా పరంపర యాత్యంతబని నొక్కిచెప్పుచు గ్రంథాలయోద్యమము నుద్గడించిరి. తదనుగుణముగ నాంధ్రదేశముం దెల్లెడను ఏదోవిధమయిన ప్రతిష్ఠాపనలు నిర్మితములగుట నాలోచించి రాష్ట్రపురోభివృద్ధికైభాషాభివృద్ధికి పాటుపడు చుండుట ప్రత్యాంధ్రుని ముఖ్యకర్తవ్యంబు అనికార్యదర్శిగారు మాపేర వ్రాయుచున్నారు.

ఆయుర్వేద వైద్యకళాశాల.

కలాశాలాధ్యక్షులు వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలచార్యులవారు మాకు ఈక్రిందిరీతిని వ్రాయుచున్నారు.

తమపత్రికయందు ఈనెల 5-6-8-11 తేదీలలో చెన్నపురి ఆయుర్వేదకలాశాలా విషయమై ప్రచురింపబడిన లేఖలను జూచినాను. 18 చుది విద్యార్థులు సంతకముజేసి పంపిన అర్జీవిషయమై కలాశాలా ఆలోచన సంఘమువారు విచారించినారు. అట్టివిచారణలో విద్యార్థుల నవవడికను గురించి యథాస్థూరుని వారికి తోచినప్రకారము తీర్మానము జేయబడినది. విద్యార్థులచే అర్జీలో కనబరచబడినట్టియు తమపత్రికలో వివరింపబడినట్టి యితరకొరతలు నిజమైనవా కావా యను నశ్యమును గురించి తమకు వ్రాయుట అవసరము.

విద్యార్థులును తిట్టుట కొట్టుట కలదని వ్రాసిన యంశమును గురించి మాత్రమే యిపుడు తమకు వ్రాయుట అవసరమని తలచి అట్టిమాట సర్వావధ్యునియు కల్పితమనియు అట్టి యాచార మెన్నడు కలాశాలలో లేదనియు తమకు దెలుపుచున్నాను.

మరియు దీనికి ముఖ్యకారణమని తొలగింపబడిన వారులుగాక మిగిలిన 14 గురు విద్యార్థులును క్షమాపణ పత్రములను పంపుకొని కళాశాలలో జేరి మామూలు ప్రకారము విద్యాభ్యాసము జేయుచున్నారని కూడ దెలుపుచున్నాడను.

ప క ట న

రాజమహేంద్రవరం ఖాజీవీధియందు కాపురముగల గాడేపల్లి జగన్నాథంగారి కొమారుడు మార్కటారాయణ అను పిల్లవాడు సుమారు 9 ఏండ్లు వయస్సుగలవాడు. వాడు రోజులుగా ఇల్లుతప్పి మదరాసు నందున్నాడు. వానిబంధువులు ఎవరైనను వానిపోకడ నిట విచారించి తెలిసికొననగును.

మేనేజరు,
ఆంధ్రపత్రిక.

ఆంధ్రపత్రిక

1916 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 23-వ తేది
శనివారము.

దేశ ద్రిమ్యురియగు నిధి

నిలుకడ లేక చోటినుండి చోటికి దిరుగుచు నే
కొక్కడ చే పింకొక్కడ కాన్పించు మానవుడు
ఉపయోగకరంబగు పనిచేయుజాలని వ్యర్థుడని
లోకమనుకొనుట సహజము. కాని నిజమాలో
చించగా కాలప్రవాహము సాగినట్లెల్ల తిరిగి పని
చేయు పద్ధతియే యెల్ల విధముల ఫలవత్తమ పద్ధతి
యగుచున్నదనుట స్పష్టము కాగలదు. తిరిగి పని
చేయు వైద్యాలయములు ప్రజల ప్రాణారోగ్య
ములను కాపాడుటకు సాధనములగుచున్నవి. తిరిగి
ఉపయోగించి బోధచేయు బోధకులు ప్రజలలో
విజ్ఞాన వ్యాప్తికి మూలాధారు లగు చున్నారు.
తిరిగి ఇంటి యింటికిని గ్రంథములను చేర్చుగల
గ్రంథ భాగదాగారములు ప్రజల విద్యా పరిశ్ర
మకు ప్రబల సహకారులగుచున్నవి. పాశ్చాత్య
దేశములలో విశ్వవిద్యాలయములు గూడ నైలు
బండ్ల నెక్కి ప్రయాణముచేసి ప్రజావబోధ మొన
రించు చున్నవట. ప్రజాభివృద్ధి కొరున్వృత్తము
లు చేడిదనము తమస్వప్రయత్నములను ప్రజల
నింక గుమ్ముములవచ్చు తీసికొని పోయినంగాని
నానికి పూర్వము కలుగునట్టి యుదాత్త పరిస్థితి
యేర్పడుటలేదు. ఈ మాన్యమును కనిపెట్టి మైసూ
రు ప్రభుత్వమువారు ప్రజలలో మితవ్యయత్నమును
పురికొల్పు నుద్దేశముతో వారు అప్పుడప్పుడు నిలు
నచేసి కొనగల స్వల్పద్రవ్యమును దాచియుంచి
గొప్ప మొత్తము నొనర్చు నభిప్రాయముతో దేశ
ద్రిమ్యురియగు నొక నిధిని స్థాపింప తలపెట్టినారు.
ఇప్పుడు సామాన్యముగా మన దేశమునందు వ్యా
పించియుండు సేవిగ్గుబ్యాంకు పద్ధతియే దీనికిని
సమన్వయంబగుట. కాని ఇందులో విశేషమేమి
యనగా ప్రజలు తపాలా కార్యస్థానమునకుబోయి
ద్రవ్యము కట్టుటకు బదులు తపాలా కార్యస్థానము
వారు ప్రజలవద్దకు పోయి ద్రవ్యము సంగీకరింతు
రు. ప్రజలు తపాలా కార్యస్థానమునకు పోయి
ద్రవ్యమును మరల తీసికొనుటకు బదులు తపాలా
కార్యస్థానమువారు ప్రజలవద్దకు విచ్చేసి ద్రవ్య
మును ఇచ్చి పోవుచుందురు. ఇప్పుడు సామాన్య
ముగా నాలుగణాలకు తక్కువ కట్టుటకు
రాదు. తక్కువ తీసుకొనుటకును రాదు. ఈ
దేశ ద్రిమ్యురిని నిధికి అణా
అణాగాకట్టవచ్చును. ఇందులోనుండి అణాలణాగా
పుచ్చుకొనవచ్చును. అణా అణాలు చేర్చుట అణా
అణాలు పంచిపెట్టుట సాధారణ కార్యమౌ ఎట్లు
ఇది నిర్వహింప నగునని ఎవ్వరును ఆలోచింప పని
లేదు. పన్ను వసూలు చేయుటలో ప్రభుత్వముల
వారు వైసలు వసూలు చేయుచుండ లేదా. అంత
కంటెను విందుగా కవతరమగు పని యేమి కలదు?
మైసూరు ప్రభుత్వమువారు తగిన ఏర్పాటులను
చేయనే యుపక్రమించినారు. ఒక్క సంవత్సర
కాలము బెంగళూరు పట్టణమునందు మాత్రము
ప్రయోగ మొనర్చి చూడ నిశ్చయించినారు. ఈ
దేశ ద్రిమ్యురి నిధియొక్క కార్యాలయము బెంగు
లూరు జిల్లా సేవిగ్గు బాంకు కార్యాలయమునందే
యుండ గలదు. ఆ కార్యాలయాధికారియే ఈ
కార్యాలయమునకును అధికారిగా నుండగలడు.
ఆతనికి లోబడి ద్రవ్యగ్రాహి యను నుద్యోగము
దేర్పడ గలడు. అవసరమైనట్లెల్ల ఈ హోదా
యద్యోగములు ఎక్కువగా నియోజితములు కా
గలరు. ద్రవ్యగ్రాహులు ప్రత్యేకము ఉడుపులు

కలవారై యుందురు. దీప్యూటి కమిషనరుగారి
హస్తాక్షరితో వీరికి సన్నదు లొసగబడును. దీప్తి
కమిషనరులే ద్రవ్యగ్రాహు లేయదినము లేయే
పేటలకు పోవలసినదియు నిర్ణయించి ప్రకటించ
గలరు. ద్రవ్యగ్రాహి తనకు నియమితమైన దినము
లలో నియమితమైన కాలమున నియమితమైన వీధు
లలో ఈ నిధియందు లావాదేవీలు జరుప నెంచు
వారి గృహములకు పోయి సంచారముచేసి రాగ
లడు. అతడు కార్యాలయములకు, కర్మాగారము
లకు, వివశాంగణములకు ఇతర జనసంక్రీర్ణ స్థలం
బులకు నిర్ణీతకాలమున బోయి చుట్టి వచ్చుచుండ
గలడు. అతడెల్లప్పుడు సర్కారువారి ముద్రతో
నొప్పుపెట్టెను తీసికొని రాగలడు. పైకి మందులో
పడవేయుటకు మాత్రము రంధ్రముండును. తాము
వేయదలంచుకొనిన ద్రవ్యమునకు ఆతనివద్ద రసీదు
పుచ్చుకొని చందాదారులు ఆ పెట్టెలో మొత్త
మును పడవేయవలయును. ఈ నిధిలో తాము
ఉంచిన ద్రవ్యమును తీసికొనవలసి యుండుచో
అందుకని ఏర్పడిన దరఖాస్తు న మూ నా ను
పూర్తిచేసి ద్రవ్యగ్రాహిగారి చేతి కియ్యవలెను.
వారు మరియొక పర్యాయము విచ్చేయునప్పుడు
తెచ్చియిత్తురు. మిక్కిలి యవసరముగా కావలసి
యున్నయెడల పదిరూపాయల లోపలి మొత్తము
లను వెంటనే యిచ్చివేయుదురు. రెండు రూపా
యలకు నెలకొక దమ్మిడిచొప్పున మైసూరు ప్రభు
త్వమువారు వడ్డీవర్పించియున్నారు. ద్రవ్యగ్రాహు
లవలన మోసములు జరుగకుండుటకు గాను తీసి
కొనదగిన జాగ్రత్త తీసికొనుటకును మైసూరు
ప్రభుత్వమువారు ఏర్పాటు లొనర్చినారు. నియ
మితులకు కరగరాహుల నామధేయములను మై
సూరు గెజెట్టులో ప్రకటించుటకాక ఆయాప్రాంత
ములకు సంబంధించిన బహిరంగస్థలములలో ప్రక
టించుటకును ఏర్పరిచినారు. మైసూరు ప్రభుత్వ
మువారు తలపెట్టిన ఈ కార్యము ప్రవృత్తి పక్ష
మనుట కేమాత్రమును సందియము లేదు. బీదసా
దలు సామాన్యముగా విశేషద్రవ్యము నిలువచేసి
కొనలేరు. నిలువచేసికొనినను దూరప్రయాణము
చేసి తపాలా కార్యస్థానములకు చేర్చి రాగలుగు
నంతటి యోషిక గాని అనుకూలము గాని విజ్ఞా
నముగాని కలవారును గారు. వీరున్నయెడకు బోయి
యెవ్వరైనను ద్రవ్యముతీసికొని దాచునెడల అప్పు
డప్పుడు కొద్దికొద్ది మొత్తములను వీరు దాచుకొన
గలుగుదురనుట మాత్రము తక్కువ. ఏ బొమ్మ
లాట కుద్దేశింపబడిన అణాయో ఏ లాటరు చీటికి
నుద్దేశింపబడిన బేడయో ఏ త్రాగుడున కుద్దేశింప
బడిన పావలాయో సామాన్యముగా నీ దేశద్రిమ్యురి
నిధిలోనికి చేరిపోయి స్వంతగానికి కాలాంతరమున
పెద్ద మొత్తముగా చేతి కందుటకు సినవిన పద్ధతి
చే సాధ్యము కావచ్చును. ఈ సాధ్య సుస్వ
నాలోచించి యుపక్రమమును సాగింప నిశ్చయిం
చిన మైసూరు ప్రభుత్వమువారు కొత్త పొంత
త్రొక్కుటలోను మహాఫలంబు నియ్యగల పొంతనే
త్రొక్కుచున్నారనుట తక్కువ. ఈ ప్రయత్నము
సఫలమై విడివిగా వ్యాపించి మన కెల్లరకును
మార్గదర్శకం బగును గాక యది కోరుచున్నాము.

సి. ఐ. డి. వ్యయము.

మన ప్రతినిధి శా॥ మీర్-అసా-అల్లీ ఖాన్
గారు కడచిన మార్చిమాసమున ఇండియా శాసన
సర్వాణ సభలో నొక చక్కని ప్రశ్న నడిగిరి.
ఏయే రాజధానిలో ఎంత యెంత ద్రవ్యము
సి. ఐ. డి. శాఖపై అనగా గూఢచారుల శాఖపై,
వ్యయమగుచున్నదో తెలుపవలసినదని కోరిరి.
అందుకు ప్రత్యుత్తరముగా మన ఇండియా ప్రభు

త్వమువారు ఇటీవల నొక ప్రకటనను వెలువరచి
నారు. ఈ ప్రకటన వెలువడుట కింతకాలము పట్ట
నదను విమర్శ యిచ్చుట మనల నెదురవలసిన పని
లేదు. ఏల యన ప్రకటితమైన లెక్కల పరిశీలనయే
ఈ సమస్యయందు ముఖ్యతము. లెక్కలను బట్టి
చూడగా సి. ఐ. డి. శాఖకు 1904-5 లో నగు
చుండిన వ్యయము కొంచెముచుగా గణించవలసిన
స్థితియందే లేదు. నాడు ఇండియా యంతటికిని
వ్యయము లక్ష డెబ్బదియైదువేల ఆరువందల ఆరు
వదిపదురూపాయలు. పదిసంవత్సరములగుప్పటికి
ఈ సంఖ్య మహద్భూతముగా మారిపోయినది.
1913-14 లో రు. 12,00,104 లుగా కానవచ్చు
చున్నది. ఏమీ! పది ఏండ్లలో ఏడురెట్లు ప్రవృ
ద్ధియో? మన ప్రభుత్వమువారి ఇతర కార్యశాఖ
లలో నీ విధపు టభివృద్ధి మరి యెచ్చట వైనను
కానవచ్చుట గలదా? విద్యావ్యయము ద్విగుణీకృ
తంబగుట మహాసాహసప్రవృద్ధిగా దోచుచున్నదే!
పారిశుధ్యమున కగు వ్యయంబును నెన్నియోరెట్లు
పెరుగలేదే! ఏమియులేనిదే గూఢచారుల హడావు
డికిమాత్ర మింతేలవ్యయ మొనర్పవలసిన పనికిలిగి
నది. సమయా సమయము లెక్కడను లేకపోవు.
తాత్కాలికావసరంబులు జనింపక యుండవు.
అట్టి వేళలలో నొక కొంత యెక్కువగా గూఢ
చారులకై యెన నెక్కువ వ్యయము పెట్టినామని
నను ప్రజకు భీతికారణముండదు. కాని పదియేం
డ్లలో క్రమానుగతముగా గూఢచారుల వ్యయ
మేడు రెట్లుయిపోవుట యెట్టివాడికిని భయావహం
బయి తోపకపోదు. హైందవభూమిలో సి. ఐ. డి.
వారు చేయునట్టి పని నెరుంగని విదేశజాతీ లెక్క
లను చదివినప్పుడు హైందవప్రజలు వచ్చిదొంగ
లు దోపిడిగాండ్లు అయిపోయి యుండవలెనను
ననుమానము వారలకు అంకురింపకపోదు. ఈ
దేశమునందలి నేరముల లెక్కలను దీసి చూచిన
యెడల నేరములు కడచిన పదియేండ్లలో ఏడింత
లు కాలేదనుట స్పష్టముగా విశదము కాగలదు.
హైరేదవులు దుర్మార్గులగుటవలన గూఢచారుల
హడావుడి హెచ్చినదను నపవాదమునకు కారణ
ము లేదనుట తేటపడగలదు. అంతదూరము శ్రమ
తీసుకొనువా రుండవలయునే. అయిన ఏల గూఢ
చారులవ్యయ మింత హెచ్చిపోయిన దందురేమో.
ఎచ్చెటెచ్చట నెక్కువగా హెచ్చియుండునదియు
పరిశీలించితిమేని కారణము బయటపడ గలదు.
బంగాళ మీవిషయమున సగ్రహాసమును స్వీక
రించినది. 1904-5లో అచ్చట సి. ఐ. డి. శాఖకు
గా ను ఏ బ డి వే లు ర మా రమి వ్యయ
ముండినది 1914-15 లో నయ్యది నాలు
గున్నరలక్ష యైనది. అనగా తొమ్మిది రెట్లు
పెరిగినది. 1914-15, 1915-16 ల లెక్కలు ప్రక
టితమైనచో నింకను నెట్టి చిత్రములు బయలుపడు
నో మనమేమి యెరుగుదుము. బొంబాయి రెండవది.
అచ్చట 1904-5 లో వ్యయము రు. 58,415 లు.
1913-14లో రు. 2,13,039 లు. అన్ని పరగణాల
కంటె విచిత్రమైన చరిత్ర కలది మన పరగణా!
1904-5 వ సంవత్సరమున మన పరగణాలో సి.
ఐ. డి. శాఖయే లేదు. అనగా నాడిచ్చుట గూఢ
చారులపై ఒక్కడమ్మిడి వ్యయముచేయబడుచుండ
లేదు. 1911-12 నకు వచ్చునప్పటికి ఇచ్చట 26గురు
అధికారులును 52 ఉద్యోగులును ఆ శాఖలో నే
ర్పడి యుండిరి. వ్యయము రు. 1,12,833 లును
యుండెను. 1913-14 లో కొంచెము హెచ్చుదల
కానవచ్చుచున్నది. మొదట నేమాత్రమును గూఢ
చారుల పనికి నవకాళ మియ్యని ఈ పరగణా
ఏడెనిమిదేండ్లలో లక్షలకొలది వ్యయము వారి
కొరకు చేయవలసి వచ్చుట వినువారలకు

విపరీతముగా నుండక పోదు. అయిన నేమి చేయనగును? ప్రభుత్వాధికారులకు ఏ ఏ రాజధానులపై రాజకీయానుమానము కలిగినదో—బర్మా తప్ప నితర పరగణాలమీద నన్నిటిమీదను ననుమానము కలిగినదనుటను లెక్కలు పిరవరచుచున్నవి—ఆయా రాజధానులలో నెల్ల ఊరక వ్యయము పెరిగిపోయినది. ఈ యనుమానములవలన మహా నిరపరాధులు గూడ నెంతటి కష్టము లందుచుండినది ఎంతటి యవమానముల పాలగుచున్నదియు అప్పుడప్పుడు ఎన్ని యోవిధముల ప్రకటితమగుచునే యున్నది. ప్రభుత్వాధికారులు తగిన జాగ్రత్త పుచ్చుకొనవలయునట నిజమే కాని విపరీతాను మానములకులొనై విపరీత వ్యయములను పెంచుట మాత్రము న్యాయము కాదు. పది మొదలలో ఏడురెల్లు పెంచుట ఎట్టి విపరీత స్థితిలోను సంతృప్తికరము కాదు. ఇండియా ప్రభుత్వమునకు లోబడిన ప్రత్యేక సి. ఐ. డి. ఉద్యోగుల లెక్క ఇందులో చేరలేదనిన యెడల ఏడు రెల్లు కాదిది, ఇంకను హెచ్చునట విడితము. ఇట్టి హెచ్చుదల ఎప్పుడైనను విశేష క్లిష్టపరిస్థితిలో అవసరమైనను వెంటనే తగ్గిపోవలసి నదిగా నుండును. సంవత్సరముల తరబడిగ నిలిచి యుండగినది కాదు. క్లిష్టపరిస్థితి, అందులో మహాసామ్రాజ్య భక్తియుతంబగు హైందభూమిలో, 'నావిష్టుః పృథివీపతిః' అని రాజును దైవముగా గణించు భరతఖండములో, బహుకాలముండుననుట కల్ల. బహుకాల మున్నదని ఏ పరిపాలకుడును అంగీకరింపజాలడు. హాండిజ ప్రభుత్వములయొక్కయు శ్రీపంచమ జాజ్జీచక్రవర్తి యొక్కయు ప్రేమాపూర్వక వాక్పూనున సారథములే హైందవ భూమియొక్క నిరంతర శాంతతత్త్వమునకు సాక్షిభూతము లయియున్నవి. అట్లుండియు ఏదో ప్రత్యేక పరిస్థితులలో నేర్పడిన మహావ్యయ శాఖను ఇంకను నట్లేయుంచుటయే యన్యాయము. ఇంకను వెంచజూచుట అంతకంటెను నన్యాయము. కావున ఇండియా ప్రభుత్వము వారు ఈ సి. ఐ. డి. శాఖ నుపసంహరింప నాలోచింతురు గాకయని కోరుచున్నాము. అధమ పక్షము ఈ శాఖకు సంబంధించిన వ్యయములైన తగ్గింపజూతురు గాకయని విశ్వసించుచున్నాము. సి. ఐ. డి. కింతవ్యయము కొలదిమంది కొరకేచేయుటచే సామాన్యరక్షక భటులను తగిరీతిని పోషించుటకును అనకాశము తగ్గుచున్నది. లక్షలద్రవ్యమునుట నిచ్చట మిగిల్చినచో పోలీసు శాఖను నింకను నేల వికాసవత్తర మొనర్పగూడదు?

మద్రాసు బ్యాంకు మనకెంత తోడైనది.

మద్రాసు బ్యాంకు విషయమున తదధ్యక్షునకును విద్యాసాగర పాండ్యగారికిని రవుల్కొనిన పోరాటమింకను సాగుచునే యున్నది. 1913-14వ సంవత్సరమున అంతవరకు జరిగిన కార్యక్రమమును బట్టి విద్యాసాగర పాండ్యగారు రాయల్ కమిషను నేమట సాక్ష్యము నిచ్చుచు మద్రాసు బ్యాంకు పాశ్చాత్య వ్యాపారస్థుల కుపయోగకరమైనదే కాని హైందవుల కుపయోగకరము కాలేదని తెలిపిరి. ఇటీవల మద్రాసు బ్యాంకు అధ్యక్షుడు 1914-15, 1915-16ల లెక్కలను గూడ జేర్చుకొని పాండ్యగారిచ్చిన సాక్ష్యము తప్పనియు తమ బ్యాంకులో హైందవులకే యొక్కవ యనుకూలములు కలిగినవనియు నిరూపింప జూచుటే కాక అలనాడు పాండ్యగారు చేసిన విమర్శను సమర్థించుకొనవలసినదనియు పంతులు చరచిరి. అందుమీదట పాండ్యగారు చర్య

పుచ్చుకొని వ్యాసము తరువాత వ్యాసము ప్రకటించుచున్నారు. మద్రాసు బ్యాంకు అధ్యక్షుడు 1914-15, 1915-16ల లెక్కలను గూడ తీసికొనుట చేత వానికి సంబంధించిన ఇతర లెక్కలొక కొన్ని సరఫరాచేయవలసినదని పాండ్యగారు కోరిరి. అట్టి సరఫరాను మద్రాసు బ్యాంకు అధ్యక్షుడుచేయ తలచు కొనలేదు. పాండ్యగారు తాము 1913-14లో చేసిన విమర్శను స్థిరపరచుకొనవలసినదేగాని 1915-16 లెక్కలతో సంబంధము పెట్టుకొన పనిలేదని అతడు ప్రత్యుత్తరము వ్రాసి నాడట! వీరు 1913-14 లెక్కలనే వాడవలసియున్నయెడల అతడును తాను వీరిని విమర్శించినప్పుడు అప్పటి యంకెలనేకదా వాడి యుండవలయును. అట్లుచేయక తరువాతి యంకెలనియక తాను వాదమున గెలువనెంచుట పరిహాసస్పదమని యెల్లరును తలంపక తప్పదు. పాండ్యగారు మాత్రము తమకు గల యాధారములతోనే మద్రాసు బ్యాంకు లెక్కల పాశ్చాత్య వ్యాపారస్థుల లాభాలాభములనే గమనించినదియు వ్యక్తపరుపజూనుకొనినారు. మొదటి వ్యాసమున 1913వ సంవత్సరము నాటికి మద్రాసు బ్యాంకులో డిపాజిట్లుగా హైందవుల ద్రవ్యమే యొక్కవగానుండినదనియు మొత్తముద్రవ్యములోకూడ నెక్కువద్రవ్యము హైందవులదిగానే యుండినదనియు నిరూపించి హైందవేతరులని లెక్కలలో నమూదు చేయుట చేత అచ్చటియంకె నిచ్చట నిచ్చటి యంకె నచ్చట వేసికొని ఇటీవలి మూడేళ్లలో లెక్కలు కొంతవరకు తమ పక్షము చేసికొనుటకు మద్రాసు బ్యాంకు అధ్యక్షులు ప్రయత్నించిరి సూచించిరి. నేడు రెండవ వ్యాసము ప్రకటించుచు అందులో మద్రాసు బ్యాంకువా శాఖల చరితను విపులముగా విమర్శించినారు. మద్రాసు బ్యాంకునకు 1862 వ సంవత్సరమున శాఖ లేర్పడ ప్రారంభమయ్యెను. ఏర్పడిన శాఖలు ఇప్పటికి 16. ఇవి యైనను ఎచ్చట కలవ్రా ఆలోచింపవలెను. అనేకములు రేపు పట్టణములలోనున్నవి. అచ్చటనే పాశ్చాత్య వ్యాపారస్థులు సమృద్ధముగా నుండురు. అచ్చటనే ఎగుమతి దిగుమతి వ్యాపార మంతయును జరుగును. ఇది యెల్లయు రమారమిగ పాశ్చాత్యుల చేతులలోనే యుండుటచేత బ్యాంకు శాఖలువాటికి తప్ప ఇతరుల కెంతో యుపయోగపడవు. ఇక రేవులను దాటి అంతర్దేశములో స్థాపితములైన శాఖల విషయ మాలోచింపుము. ఉదకమండలమున బ్యాంకు ఉపయోగము నందువారెవరు? నీలగిరి తోటలవారు పాశ్చాత్యులు. ప్రభుత్వము మాట చెప్ప బనిలేదు. బెంగుళూరు సైనికస్థానము. మైసూరుకు చెందిన తోటస్వాములకును గనుల స్వాములకును ననుకూలము. వీరును పాశ్చాత్యులే. బ్లాంకో నైన్య మున్నంతకాలము దూదివ్యాపార మున్నంతకాలము శాఖ యుండినది. ఇవి పోగా శాఖయు ఉపసంహరింప బడినది. బర్హంపురము గోపాలపురపు రేవు ప్రముఖముగా నుండినయంతకాలము మద్రాసు బ్యాంకు శాఖకు స్థానముగా నుండెను. ఆ ప్రాముఖ్యము పోగానే శాఖయు పోయినది. విశాఖపట్టణము ఇంకనుతగిన రేవు కాదు. కావున మద్రాసు బ్యాంకువారు అచ్చట శాఖపెట్టియు తీసివేసిరి. ఇరువది నాలుగు జిల్లాలలో పదునెడింట మద్రాసు బ్యాంకు శాఖలు లేనేలేవు. మధుర, తిరిచినాపల్లి, కుంభకోణము, తంజావూరు, సేలము, గూడలూరు, కంచి, వేలూరు, కొయంబత్తూరు, విశాఖపట్టణము ఇట్టి పట్టణములలో శాఖలు నెలకొనలేదు మద్రాసు బ్యాంకుయొక్క యుపయోగము ప్రజల కగుచున్నదని ఇంకను చెప్పట కవకాశము

కలదా! పాండ్యగారు పాశ్చాత్య దేశములలో బ్యాంకుల వ్యాపనమునుగూడ కొంతవరకు వర్ణించి మద్రాసు బ్యాంకు కెంతమాంద్రము చూపినదియు స్పష్టపరచినారు. ఎన్నేని సమాన బ్యాంకులు పనిచేయు జర్మనీలో జర్మనీ బ్యాంకికి 1913లో 488 కార్యాలయములుండినవట. ఆంగ్ల భూమిలో 1913లో బ్యాంకుల కార్యాలయములు 7000 లుండినవట. అయిర్లందు బ్యాంకునకు 70 శాఖ లుండినవట. అయిర్లం డంతయు మన రెండు జిల్లాలతో సరిపోదుగదా! స్కాట్లాండు బ్యాంకునకు 162 శాఖలట! ఇన్ని శాఖలు ఎగుమతి దిగుమతి వ్యాపారములకుమాత్రమా తోడగుచున్నవి. కాదు కాదు. ఆయా దేశములలో వర్ధిల్లు సర్వ పరిశ్రమలకు సర్వ వ్యాపారమునకు ఈ బ్యాంకులు, ఇన్ని శాఖలు, వేయివిధముల తోడగుచున్నవి. మనదేశమున జనసంఖయంతయు అంతర్దేశమునగలదు. మన పరిశ్రమలెల్లయు అచ్చటపొడనూపవలసియున్నవి. మనయభివృద్ధియంతయు నచ్చట కావలసియున్నది. ఇట్టి తరుణమున డెబ్బదియేడేళ్లుగా హైందవ ప్రభుత్వము యొక్కయు హైందవ ప్రముఖుల యొక్కయు పోషణక్రింద పెంపొందిన బ్యాంకు పేరైన శాఖలను పదింటినైన అంతర్దేశమున స్థాపింపకుండుట విచారకరమగునో కాదో హైందవ లాభవ్యతిరేకంబగునో కాదో ఊహించుకొనుట సులభము. నిజముగా మద్రాసు బ్యాంకును ఈ జాతికి చేరిన ఇతర బ్యాంకులును నుపయోగకరములు కావలసి యుండునేని వాని కార్యనిర్వహణమున హైందవ ప్రతినిధులకు భాగముండి తీరవలయును. ఈ విషయమున పని జరుగుచున్నది. జరుగగలదు ఫలవంతము తప్పక కాగలదని నమ్ముచున్నాము.

సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు-దేశభాషలు.

సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు మద్రాసు నాడు తులలో ప్రముఖులగుటను మా చదువరు లెరుగుదురు. వారు నేటి దినము లెంతావూరు మండల సమావేశమునకు నగ్రాధిపత్యమువహించి అచ్చటి కార్యముల నిర్వహించుచున్నారు. వారి అధ్యక్షకోపన్యాసము మిక్కిలి స్పష్టమైనను మహా విషయోపేక్షంతై చిత్త కర్షకంబుగా నున్నది. ఉపన్యాసము నాంగ్లమున నొనర్చుట మాత్రము విచారకరము. వారే యీ విషయమున తమ తప్పిదము నొప్పుకొనినారు. మండల సమావేశములు పూర్తిగా దేశభాషలలో జరిగి నైతర కర్షణము నంగాని సంపూర్ణ ఫలము సమకూరదని తమ యభిప్రాయముట అధ్యక్షుడుగా నుండువారేడు స్థానికవిషయములను చక్కగా తెలిసిన వాడు కావలయునట! ఈ రెండు గుణములును రామధ్యక్షులగుట వలన తప్పినవట! అయినను తమకుజన్మభూమి యెడలగల ఆతురాగముచే అధ్యక్షపదవి నంగీకరించి వారట! ఆహ్వాన సంఘమువారు లోపములకు కొంత జవాబు వారట! ఈ వాక్యములలో రామస్వామి అయ్యగారి నిష్కల్మషత్వము బయల్పడుచున్నది. అందుకు సంతసించుచున్నాము. కాని రామస్వామి అయ్యగారి యంతటి దేశభక్తులు దేశభాషలయెడల ఇంకను నెక్కువ సామర్థాలి చూపవలసి యుండునని మాత్రము మేము హెచ్చరింపక యుండజాలము. మండల సమావేశములు దేశభాషలలో జరుగనిదో పూర్ణ లాభము లేక పోవునుగాని కొంతవరకు నిమిరు లాభముండునను ప్రకారం ఇట్టి లేజర్శాలులు పవనూడను. మండల సమావేశములు దేశభాషల కాటపట్టుకానిదో అట్టిని జరుగుట వృథయని వీరు మహాపూర్వకముగా నంగీకరింపవలసియున్నది. నేటి దినము సమావేశములలో జరుగవలసినది ప్రజావికాసకార్యము. ప్రభుత్వాధికారులకు సంపు మనవులు బహుస్వల్పభాగము. ప్రజావికాసమునకు ఆంగ్లము వచ్చిన ప్రజకువైదగ్గా సమావేశము లుండనే యున్నది. మండల సమావేశములు మండలములలోని సామాన్య ప్రజకు, ఎక్కువగా నాంగ్లము గానివానికి, ఏర్పడియున్నది. ఇదివరకేర్పడకున్న నికముందైనను ఈవిధిని నేర్పడవలసియున్నది. ఈవికాసమునకు దేశభాషతప్ప నేన ఆధారములేదు. ఆయాధానము ప్రభుసంగ్రహముగాక సేవకాబాలము. అది లేకున్న సమావేశమేలేదు. ఈ యభిప్రాయము సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారువంటివారల కింకను తీక్షణముగా చూపట్టుకుండుట శోచనీయము. వారు మరియొకపర్యాయ మీనుచున్న నాలోచింతురు గాక యని కోరుచున్నాము.

బరోవా మహా సంగ్రామము

సోమురంగము-జర్నలు సేన లధికముగ నష్టమగుట

బాల్కనూరంగము—సెర్వీయావారి విక్రయము

అంధ్రపత్రిక

కావలసినను మరల పంపివేయవలెనని గ్రీసువారు జర్నలికి వ్రాయుట

రష్యా రుషేనియా అవస్కందము—శత్రువుల పరాజయము.



[రైటరు వీ.జి.స్సీ.]

ఇంగ్లాండు

యూథానంతరపు బ్రిటిషు కంపెనీలు.

లండను, సెప్టెంబరు 22.—యూథానంతరము బ్రిటిషు కంపెనీల ఆర్థికస్థితిలను వృద్ధిచేయు విషయములను విచారిం చుటకు నియమింపబడిన సంఘమువారు పారిశ్రామిక వాణి జ్యోద్యములను విశేషముగా ప్రోత్సహించుటకు స్వదేశ, అధినివేశ, బ్రిటిషు విదేశభ్యాంకుల నన్నిటికిని పరస్పరసంబంధ ముండఁగట్లు చేయుటకు 100 లక్షల పౌనుల మూలధనము తో ఒకక్రొత్తభ్యాంకును ఏర్పఱుటకు మంచిదని నిశ్చయించుచున్నది.

కార్మికమంత్రి కుమారుడు

నిరసనకు గురైనాడు

లండను, సెప్టెంబరు 21.—మంత్రి వర్గమునందలి కార్మిక మంత్రిగారి కుమారుడు లెఫ్టి నెంటు డి. హెండర్సనుగారు పీఠ స్వర్గము గనిరి.

డవర్ పురముపై గాంబులు వేయుట

లండను, సెప్టెంబరు 22.—ఈ మధ్యాహ్న మొక జన్మవిమానము డవర్ పురమునొద్ద 8 బాంబులు వేసినది. ప్రాణనష్ట మెక్కువగా గలగలేదు. మన విమానశిరంగం లన్ని వర్షమును గురిపించెను. మన ఆకాశవిమానములను శత్రువిమాన మును వెంటదరుమగా నది ఈకాశముగా పారిపోయెను.

ఫ్రాన్సు

శత్రు విమానములు

లండను, సెప్టెంబరు 22.—నిన్నటిరాత్రి సర్ డగ్లస్ హేగ్ గారిట్లు ప్రకటించిరి:— సేనాస్థితియందు మార్పులేదు. వైస్స ప్రాంతమునందు శత్రువులు బాంబులతో ముట్టడిసలిపి యోడిపోయిరి. శత్రువుల చిన్న విమాన మొకటి మండుచు నేల గూలినది. బ్రిటిషువిమాన మొకటి కనుబడుటలేదు.

శత్రుకందకములను పట్టుకొనుట

లండను, సెప్టెంబరు 22.—సర్ డగ్లస్ హేగ్ గారిట్లు ప్రకటించిరి:— ఆంకరనదికి దక్షిణమున మేము ఒకమైలు సేనాముఖముతో ముందుకు సాగి వైస్స మార్షింగ్ ఫీల్డులకు నడుగు పెండు కందక శ్రేణులను వశపఱచు కొంటిమి. మనపంక్తి యిప్పుడు వైస్స, మార్షింగ్ ఫీల్డుల కుత్తరముగా వంకర చేతున్నది. ఆరాసుకు దక్షిణమున శత్రుకందక ములలో నిన్నటి దినము మేము ప్రవేశించి శత్రువులకు విశేష నష్టము గలిగించితిమి. నోవిల్లావాట్టు కుత్తరమున మేముక గనిని చేల్పిదానివలన కలిగిన లోయనాకమించు కొంటిమి.

సోమురంగమున ఫిరంగియుద్ధము

పారిసు, సెప్టెంబరు 22.—సోమురంగమునందు మన ఫి రంగులు శత్రుస్థానములపై తీవ్రముగా అగ్నివర్షము గురిపించెను. ఇతరస్థానములందు కొలదిగా ఫిరంగియుద్ధము జరిగినది.

శత్రుయుద్ధములు వ్యర్థమొనర్పబడుట.

పారిసు సెప్టెంబరు 22.—ప్రీజుమైదానమునకును, రాంకూరులకు నడుమ శత్రువుల ముట్టడులను భగ్నముచేసి వారికి విశేషనష్టము గలిగించితిమి.

రుష్యా

విశేషములు లేవు.

లండను సెప్టెంబరు 22.—రష్యాను పశ్చిమముఖము నందున, కాకసగు రంగమునందును విశేషములేవు.

రుష్యావారు హాలిజ్ ను సమీపించుట.

లండను, సెప్టెంబరు 21.—19వతేదీన గెరిషియానుం డి ట్రెముపుత్రికకు ఈక్రింది తంతివార్త వచ్చినది. జర్మనుల క్రొత్తసేనలు జనరలు చెర్పాచఫ్ గారికి ఆటంకము నిచ్చుచు న్నను, చెర్పాచఫ్ గారు నిరంతరాయముగా ముందుకు సాగు చున్నారు. రష్యానులు హాలిజ్ రైలుస్టేషనుకు కొన్ని వందల గజములలో నున్నారు. ఇప్పుడే నదిని దాటిరి. రైలుచే సంగమ స్థానము అతి ప్రాముఖ్యమైనది. దీనిని వశపఱచు కొనినయెడల పట్టణమును వశపఱచుకొనుట, అంత ముఖ్యము గా కుండును. రష్యానులు మతికొంత దూరము ఉత్తరపు దిశను ముందుకు బోయినయెడల జర్మనులు హాలిజ్ పట్టణ మును వదిలి పోవుదురు. ఈ ప్రాంతమున రష్యానులు ఆగష్టు 31 వ తేదీనుండి ఇంతవఱకు 25 వేల మంది ఖైదీలను 22 ఫి రంగులను పట్టుకొనిరి. వీరిలో 8000 మంది జర్మనులు.

ఇటలీ

ఇటలీవారి యవస్కందనము

లండను, సెప్టెంబరు 20.—ఇటలీరంగమునందు ప్రస్తుత మహాయుద్ధమునంటి ఘోరయుద్ధ మిదివఱకు కెన్నడును జరిగి యుండనందున ఈ యుద్ధతీవ్రతయు, విజృంభణయును ఆస్త్రి యనులకు విశేష భయప్రదముగా నున్నది.

బాల్కను

డొబ్రూజారంగము.

రష్యాను రొమేనియనుల అవస్కందనము.

బుఖారెస్టు, సెప్టెంబరు 22.—డొబ్రూజారంగమునందు రష్యానులును, రొమేనియనులును, అవస్కందనము నుపక్ర మించిరి. మహాయుద్ధము 15 వ తేదీన ప్రారంభమై 20 వ తే దీని జర్మను బల్గేరియనుల పరాజయముతో సాంత మయ్యెను. జర్మనులును బల్గేరియనులును దక్షిణముఖమున వెనుకకు పో వుచున్నారు.

మహాపరాజయము.

వైవాగ్నీజనులొక రొమేనియను తంతివార్త రుజువు చేయుచు ఇట్లు తెలుపుచున్నది.— శత్రువులు వెనుకకుపోవు చు గ్రామములను తగులబెట్టిపోయిరి. 19 వ తేదీ సాయంకాల మువఱకు యుద్ధపు తీవ్రత అధిక మగుచుండెను. 20 వ తేదీన శత్రువులు నిశ్చేషముగా నోడిపోయి వెనుకకు మరలిపోయిరి. శత్రువుల సేన యందు కురుఘ్నములు గలరు.

ఒక రొమేనియను సేన బ్రాసోవు ఈకాశ్యమున 50 మైళ్ల దూరముననున్న శెకిల్యద్వైలో అపు స్థానమున బ్రవేశించినది.

ఇంకొక తంతివార్త.

డొబ్రూజాయందు రొమేనియను విజయము ఇదివఱకు నుండియున్న అనుమానములను బారదోలి కెయజురు తమకు మహావిజయము గలిగినదని ఇటీవల చెప్పిన వాక్యము లసత్యములని రుజువు చేయుచున్నది. ఇదివఱకు జర్మనులు మేసిడోనియానుం దోడిపోయిన విషయమును, ప్లోరినాను గోల్ఫ్ పొయిన విషయమును ఒప్పకొన కుండుటను సూచించుచు జర్మనుప్రకటనములబద్ధములనిఈవార్త తెలుపుచున్నది. డొబ్రూ జాకు వచ్చిన క్రొత్త సేనాపతి జనరల్ ఆవెరెస్కోగారు 16 వ తేదీన మహాయుద్ధము ప్రారంభ మైనప్పుడు వచ్చిరి.

కవల్లా సేన

ఏథెస్సు, సెప్టెంబరు 20.— కవల్లా సేనను దానికి సంబంధించిన మందుగుండ్లు యుద్ధోపకరణములు మున్నగువానితో తక్షణము విడుదలచేసి పంపవలయునని గ్రీసుదేశమువారు జర్మనికి వ్రాసిరి.

సెర్వీయను విజృంభణము.

లండను, సెప్టెంబరు 22 — సెలోనికా నుండి పరాసు వారిట్లు తెలిపిరి, సెర్వీయనులు ఉచ్చైనియను స్థానపు సరిహద్దు లదాకవచ్చిరి. ఆర్మెనోక్తు వాయవ్యముననున్న జిల్లానంతటిని మేము తుడిచివేసి ప్లోరినుండి పాస్టికి పోవు రోడ్డు నొడ్డునున్న కొండలయందు తీవ్రమగు యుద్ధము సలిపి చాల దూరము ముం దకు వచ్చితిమి. సేనా ముఖమున నంతటను పొగమంచు యుద్ధమున కాటంకము గలుగజేసెను

ట్రాన్సిల్వేనియా రంగము

లండను, సెప్టెంబరు 22.— ట్రాన్సిల్వేనియానుందు రొమేనియనుల ఎడమప్రక్కదశము కొంచెము వెనుకకుపోవలసి వచ్చి పెట్రోహేనీనుండి సరిహద్దువఱకు వెనుకకుబోయినల్బాన్ కనుమవద్ద స్థిరముగా నున్నది. ఈకనుమ కిరుప్రక్కలను గల పర్వతములు తమ స్వాధీనమున నున్నవని జర్మనులు చెప్పు చున్నారు. రొమేనియనులు ట్రాన్సిల్వేనియాలో నాలుగవ భాగము తమ యధీనమునందు గలిగి జెకుల్బ్యుద్వైరై లీని వశపఱచుకొని ఉత్తరముఖముగా ముందుకు పోవుచున్నారు. ఎడమ ప్రక్క దశమునుండి కొంత డొబ్రూజా రంగమునకు పంపుట వలన వెనుకకు మరలవలసి వచ్చినది.

రేవులుని పేధింపబడుట.

లండను, సెప్టెంబరు 21 — నిన్నటిరాత్రి సెప్టస్ నదిముఖద్వారమునుండి చయాఘడియను గ్రామము వఱకుగల రేవులన్నియు నిపేధింప బడినవని ప్రకటింపబడెను ఈరేవు లందు బల్గేరియనులు వశపఱచుకొనిన కవల్లామున్నగు గ్రీసు దేశరేవులను గలవు.

నూతన గ్రీకు మంత్రివర్గము.

ఏథెస్సు, సెప్టెంబరు 22 — విదేశవిషయ విచారణాధి కారి గ్రీకుదేశమున బ్రిటిషు మంత్రియగు సర్ ఎఫ్ ఎల్లియట్ గారితో సంప్రదించి గ్రీకు మంత్రివర్గము ప్రభుత్వకార్య నిర్వహణమునకేగాని రాజకీయ ముఖ్య విషయములకు విని యోగింప బడదని చెప్పిరి మిత్రమండలివారిని అక్రమముగా దూషించుచు, అన్యాయముగా మాచుచుండు జర్మను పక్ష మంత్రులను మిత్రమండలివారు కోరుడెడల తీసివేసెదమని వారనిరి.

ఆస్ట్రియను సేన.

లండను సెప్టెంబరు 21 — మెస్సేజిలో పుత్రిక ప్రకారము ట్రెంటిన్ యందున్న 400000 ఆస్ట్రియనులలో ఇంచు మించుగా సగముమంది వెనుకకు పిలిపింపబడిరి. ఇటీవల పట్టు కొనబడిన ఖైదీలలో విశేషము మంది సైనికోద్యోగులు రొ మేనియా రంగమునందు వల్లము కనుమయొద్ద హాన్ టెగ్ ప్రాంతమున పట్టుబడిరి దీనివలన ఆస్ట్రియను సేనాస్థితివ్యక్త మగుచున్నది. ఈప్రదేశమునందు విశేషముగు ఆటంకము కలిగినది బుఖారెస్టునందు ప్రకటింపబడినది. ట్రెంటిన్ యందలిసేన శి త కాల ము నందు చాల విశేషముగా నశించును. యుద్ధముజరుగు ఉన్నతస్థానములం దనేకచోట్ల శత్రు సేనలు ఇంతతీవ్రతతో వెనుకకు తీసికొనిపోబడుచున్నవి. రష్యానుల దక్షిణ సేనాముఖమున నిది విశేషముగా వ్యక్తమగు చున్నది. శిథిలకాలము ప్రవేశింపకముందే కార్మేలియను కనుమ లందు యుద్ధము వృద్ధియగునని శత్రువు లక్కడ తీవ్రముగా పోరుచున్నారు

డొయిరక్ రంగము.

లండను, సెప్టెంబరు 22 — సెలోనికానుండి బ్రిటిషు వారిట్లు తెలిపిరి.— మన యుద్ధనౌకలు నోహోగ్ ప్రాంతము నందు శత్రువులపై అగ్నివర్షమును గురిపించినవి. డొయిరక్ రంగమునందు తీవ్రమగు ఫిరంగియుద్ధము జరిగినది.

సెలోనికారంగము

లండను, సెప్టెంబరు 22.— సెలోనికానుండి పరాసువారిట్లు తెలిపిరి. వద్దారు కెర్నానదులకు మధ్యనున్న జోమ్మకో వాయొద్ద బల్గేరియనులు ముట్టడిసలిపిరి కాని వారిప్రయత్నము లను వ్యర్థమొనర్పితిమి. ప్లోరినారంగము నందును వారియాటలు సాగలేదు.

తూర్పు ఆఫ్రికా

తూర్పు ఆఫ్రికాయందు పోర్చుగీసు సేనలు

లిస్బన్, సెప్టెంబరు 22:—పోర్చుగీసు సేనలు కోవుమా నదిని దాటి జర్మను తూర్పు ఆఫ్రికాలో మాడు మైల్లదూరము వచ్చిందని బోయిరి. శత్రువులు స్వల్పయుద్ధము సలిపి తమ కందక ములను వదిలిపెట్టిరి.

స్విజర్లాండు

చక్కెర తక్కువయ్యెను

లండను, సెప్టెంబరు 20:—స్విజర్లాండులో చక్కెర చాలతక్కువగా లభించుచున్నది. 3000 టోన్లకు ఆ స్త్రీయను లకు 1915 వ సంవత్సరమున వైక మిచ్చినను వైక మియలేదని నష్టపూరికొనుట వారా పోట్లను తామే యుంచుకొని రని తెలియుచున్నది.

జర్మనీ

సాక్షిని రాష్ట్రమున కలవరము.

లండను, సెప్టెంబరు 22:—హేగునుండి ఈ క్రింది తంతివాస్తవంబుల న్యాయ సంఘమునకు వచ్చినది. చెమ్మి జోనుండి వచ్చినవా రందఱును సోమునదిపై చెంపబడిరి. శనివారమునాడు ఆ సేనలు "అంతర్జాతీయ" గీతమును బాడుచు ఉత్సవము చేయుచుండ హుస్సారులును, పదాలిపటాలములు సేవారి నాటకపటాలి వారిలో 40 బండిని చంపి, 500 గండిని బంధించిరి.

జర్మను సేనానులు.

లండను, సెప్టెంబరు 20:—హోవాన్ బెర్మిన్ హాల్స్ జనరలు లూడెన్ డెఫ్ గార్డను కెయిజరు తమనివాసము కడకు రమ్మని వ్రాసెనని సెంట్రల్ బ్యూరో సంఘమునకు జూరిక్ విలే ఖరుడు వ్రాయుచున్నాడు.

ఆస్ట్రీయా

హంగరీ సితి

లండను, సెప్టెంబరు 20:—హంగరీనుండి ఒక బండె దైనను భోజన సరకులు బయటి కెక్కడికిని (ఆస్ట్రీయా కై నను జర్మనీ కై ననుగూడ) పోకుండునట్లు ప్రభుత్వమువారు శ్రద్ధతీసి కొనుచున్నారని హంగరీ దేశ వాగ్దా ప్రతికలు వ్రాయుచున్నవి. హామేనియను విజృంభణమునందు భోజన సరకులు విశేషముగా వదలివేయవలసి వచ్చెను. ఒప్పోవోయం దొక్కవోటనే 10 వేల టన్నుల కాయధాన్యములను హంగరీవారు గోల్పోయిరి.

వియన్నా సేన.

వియన్నా సేన, సామ్రాజ్యరక్షణ సేనతో సహా అంతయును హంగరీకి పోయినదని "ఆగ్స్టాలిబెరా" అను పత్రిక వ్రాసినది. క్రాకో మున్నగు పట్టణమునందలి సేన యంతయు చాలవఱకు తగ్గింపబడినది.

బర్మా

రంగూను రేవు వ్యాపారము

నష్టమువచ్చునను కొనిన దానికి ఆదాయము హెచ్చుటవలనను వ్యయములను తగ్గించుటవలనను లాభమే వచ్చినది. యుద్ధమువలన ఆదాయము తగ్గుటయేగాక చేయవలసిన ముఖ్య కార్యములు చాల నిలచి పోయినవి. ఆదాయము 45,37,080. 18-0. వ్యయము 39,34,972-11-0 లు. నిలువ 5,52,703-3-1. 1916 వ సంవత్సరము మార్చి నెలాఖరుకు రేవుకు ఆసలులు నిమురు 29,86,20,000. వ్యాపారమున 49½ లక్షలు తగ్గినవి. దీనికి యుద్ధ మే కారణమై యుండును. వ్యాపారము 4739 లక్షలనుండి 4689 లక్షలకు తగ్గినది. 1091 స్త్రీయలు రేవునకు వచ్చినవి. ఇవిగాక 21,73,539 టన్నులు గల దొరతనమువారి స్త్రీయలుగూడ వచ్చినవి. 1089 స్త్రీయలు రేవునుండి వెళ్లినవి.

బర్మా రైల్వే నెంబు గవర్నరు.

రంగూను, సెప్టెంబరు 21:—వీరు ఆదివారమునాడు దయమున ప్రత్యేక పురైలుబండిలో బయలుదేరి మాండలేరు వెళ్లి రాజప్రతినిధిగారికి స్వాగత మొసంగుట కేర్పాటులను చేయుటకు నియమితులైన ప్రత్యేకసంఘమువారితో నానాడు ముచ్చటించి నురల మైమాయోకు మోటారుబండిమీద వెళ్లెదరు.

దేశీయ తంతి వార్తలు

(మా స్వకీయ విలేఖరుల వర్తమండి)

దక్షిణ హిందూ స్థానము

బెంగళూరు వార్తలు.

బెంగళూరు, సెప్టెంబరు 22:—ఇటీవల గావు బహదూరు ఓ. టి. అన్నస్వామి ముదలియారు సి. ఐ. ఇ. గారి ఇంటిలో ఇల్లడి సామానులను దొంగలించిన వారిలో మొదటి ముద్దయికి 34 మాసముల 15 దినములును, 2 వ ముద్దయికి 1 మాసమును, 3 వ వానికి 2 మాసములును, 4, 5, 6 ముద్దయిలకు చెరి 3 మాసములును శిక్ష విధింపబడినది. దశరా దినములు ప్రారంభమగుటకు ముందు మూడు దినములు విక్రాంతి తీసికొనుటకు దివానుగారు ఈ దినము తుంకూరు వద్ద నున్న దేశ్ గురు కొండకు పోయిరి.

కూర్మ సంస్థానము

బెంగళూరు, సెప్టెంబరు 22:—ఆ స ర వి లు కా బో సి. ఎన్. ఐ. గారు కూర్మ సంస్థానమును నవంబరు మాసంబు సందర్శింప నరు గు చు న్నారు. చీఫ్ కమిషనరుగా నున్న ప్పడు కూర్మపురపాలక సంఘము వారికి తమ సంఘాధ్యక్షుని తామే యెన్నుకొను అధికార మిచ్చి ప్రజల సుస్థుతికి పాత్రులయిరి.

మైసూరు ఇంజనీరులు ాన్యుస్ సహాయనిధి

బెంగళూరు, సెప్టెంబరు 22:—మైసూరు ఇంజనీరులు ాన్యుస్ సహాయనిధి కిష్టుకు 46076 రూ.లు వసూలైనవి.

బొంబాయి

యుద్ధసహాయ విధి.

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 22:—బొంబాయిలో జరుగ నున్న విక్రయమున విక్రయింపబడుటకు లండనులోని రెకు క్రాసు సంఘమువారు వెల్లిండ్లను ప్రభిగా రచటికి వెల్లికపుకు ప్రభిగారి కొక యమూల్యముగు చిత్రమునొసంగిరి. అందులకు బదులుగా ఇండియా దేశమున చేయబడిన తివాసివో సరి దేనివో అచటికి పంపవలెనని ప్రభిగారు కోరుచున్నారని పత్రికలలో ప్రకటింపబడినది.

తుపాను.

రాంసరా అనుష్ఠీగురు టావోయి, మెగ్నాయి టపాలను తీసుకొని బొంబాయికి వచ్చినది. గొప్ప తుపానుగాలి వీచినదని నౌకలోనివారు చెప్పిరి.

మెయిలు స్త్రీయరు.

8 వ తేదీ విదేశముల రేపాలులో వచ్చుచున్న "పాల్మెట్టి" అను మెయిలు స్త్రీయరు రావోవు మంగళవారమున బొంబాయికి వచ్చునని తెలుచుచున్నారు.

సి. ఐ. డి. ఇన్స్పెక్టరు పెని కేసు

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 22:—అల్లఱయ అల్పా అను నతనిని బొంబాయి రాజధానిన వదలివేయవలయునని బొంబాయి దొరతనమువారు ఆజ్ఞాపింపగా అతనిని అక్రమముగా నిలిపెనని నేరము మోపబడిన సి. ఐ. డి. ఇన్స్పెక్టరు కేసు ఈదినము విచారించబడినది. పోలీసు కమిషనరుగారి ఎదుట విచారించబడినది. పత్రికా ప్రతినిధులందరిని కోర్టునుండి పంపివేసిరి.

తీర్పు అక్టోబరు 2 వ తేదీని నెప్పబడును.

బంగారము

కలకత్తాయందు తుపానుగాలి

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 22:—నిన్నటిదినము కలిగిన తుపానుగాలివలన దేశములో నష్ట మెంతకలిగినదో తెలియలేదు. కాని కలకత్తాయందు మాత్రము నష్టిప్రాంతమునందే కొంతనష్టము గలిగినది. మైదానమునకున్న కొన్ని చెట్లు నిర్మూలములైనవి. కొటలా కొన్ని చెట్లు వేరులుతెగి పడినవి. విద్యుద్దాస్త్రా తంత్రులును, విద్యుచ్ఛక్తిటంత్రులును తెగిపోయినవి. ఈమధ్యాహ్నమువఱకు విద్యుచ్ఛక్తిటముల నడకకాటంకము గలిగినది. రెండుఇండ్లు కూలినవి. ఇద్దరుపురుషులకు గాయములు కలిగినవి. నదిలో జనవనారతో నిండియుండిన 36 నెద్ద పక్షులు మునిగినవి తెలియవచ్చినది. ప్రేమకంపెనీవారి "నెట్టో" అను చిన్న స్త్రీయరును, "స్వదేశి" అను చిన్న స్త్రీయరును గూడ మునిగినవి.

యను ఇంకొక చిన్న స్త్రీయరును గూడ మునిగినవి పోలీసువారి పడవ యొక్కటి పోయినది. ఇంకొకపక్షుడు దెబ్బలు తగిలినవి. నది వెంబడియున్న విద్యుత్తంత్రులకు కొంతనష్టము గలిగినందువలన కొంతకాలమువఱకు ఇతరస్థలములలో నష్ట పరిమితి తెలియరాదు. ప్రాణహాని యొన స్త్రీయరును దెలియలేదు. కాని "స్వదేశి" అను చిన్న స్త్రీయరులోని ఒక సేవకుడు కనబడుటలేదు. స్త్రీయరును పురమునందు లంగరు వేసి యుండిన 2 సరకు పక్షులును, అసామాన్యపు తెప్పలును కనబడుటలేదు. వీనిలో రెండు బానకూర్చునందలి ప్రభుత్వమువారి మంజిరపు వనముచెంత మెట్టబట్టినవి. తెలిసిపోక అను స్థలమున కొన్ని గుడిసెలును, కూలీలరసతి గృహములును పడిపోయినవి. ఈతుపానువలన పంజాబు మెయిలు బొంబాయి మెయిలును కొన్ని గంటలు ఆలస్యమైనవి.

ఇంకొక తంతివాస్తవం.

కలకత్తా, 22:—గురువారమునాడు కలిగిన తుపాను వలన హుగ్లీనది ముఖద్వారమునందుండిన ఒకచిన్న ఓడ కొట్టుకొనిపోయినది. ఇంతవఱకు అది కనబడలేదు. త్వరలో దొరకు నని ఆశుకొనుచున్నారు. మరి 4 చిన్న స్త్రీయరులు మునిగినవి తెలియచున్నది.

మునిగిపోయిన 36 సరకుల పడవలలో ఒక్కొక్కటియు 20 వేల రూపాయల విలువగలిగియుండునని "ప్రేట్టుచుక్" పత్రిక వ్రాయుచున్నది. కనుక ఈపక్షుల మొత్తముమీద 7, 25,000 రూపాయల నష్టమైనదని చెప్పవచ్చును.

వైపు ప్రభువు పూర్వపు. కొటలా ఆరుచెట్లు వేసియుండును. ఆకొటా స్థానమున నిప్పుకు కప్పము శాఖ కచ్చేరీ కలదు. ఆచెట్లలో ఒకచెట్టు నిర్మూలమైనదనియు, దాని వయసు 150 సంవత్సరము లుండుననియు "ఇంగ్లిష్ మ్యాక్" పత్రిక వ్రాసినది.

రాజకీయ ద్రోహభియోగము

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 22:—ఇటీవల కాన్పూరేషను విధిలో మోటరుబండిని గోమకొను సందర్భమున పట్టుబడిన శిశుకుమారరాయి అను నతడు ఒక వెండి గడియారమును సంగ్రహించెనని అతనికి ప్రత్యేక విచారణకర్తలు 1 సంవత్సరపు కఠినశిక్ష విధించిరి.

నది నీటి దొంగలను పట్టుకొనుట

సోమవారమునాడు రాత్రి యిద్దరు సాబు ఇన్స్పెక్టరు లొక పడవలో తిరుగుచుండగా నురియొకపడవ చీనాకు వెళ్ల నున్న యొక స్త్రీయరునకు బోవుచుండెను. దానిని చూచి వారాస్త్రీయరునకు పోయి దానిపై నెక్కి చూడగా నడటరు 5000 ల వెలగల నల్లయందు కనబడినది. పడవలో నుండి స్త్రీయరు మీదికి వచ్చిన 5 గురిని వెంటనే ఇన స్పెక్టరులు పట్టుకొనిరి. పడవలోనున్న తక్కిన ముగ్గురును నదిలోనికిదుమికి ఈది పోసో బోగా ఇనస్పెక్టరు చాగ్గేషుగారుగూడ వెంటనే నదిలోనికి దుమికి ఈదుచు వారిని తిరుచుచుండిరి. చీకటియగుటచే ఈలోకలుగు ధ్వనిబట్టియే ఇనస్పెక్టరువారిపోకడను గుర్తించ వలసినదిగా నుండెను. నదిలో మొసముండుటచే ఈదుట చాలప్రమాదకరమైనను ఇనస్పెక్టరు చాలసేపిడెను. కొంతసేపటికి ఆలసట వచ్చినది. అంతలో నొక స్త్రీయరులోని విద్యుద్దీపపు కాంతి ప్రసరించగా దగ్గరగా నొక డిమట కనబడెను. ఇనస్పెక్టరు నాలుగు బారలు వేసి వారినిపట్టుకొనిరి. వారిమీద కేసు చేయబడును.

కన్నపు దొంగ

కులత్రాలో నొక నాటికాత్రి భాగ్యార్థుల తేకయ్యను పరుండి యుండిరి. ఒకరాత్రివేళ ఎవరో దొంగులుచేత భక్తుల మెరుకువచ్చి దొంగవారిచేతులకు గట్టిగా పట్టుకొని భాగ్యుడు దీపము వెలిగించ వునెను. భాగ్య అగ్నిపుల్లను గీచి దీపము వెలిగించగా వారా దొంగును బంధించిరి. వాడు గోడకు కన్నము దగ్గరిలోనికివచ్చి దీప మార్చివేసి కల తెచ్చెకొరకు రెడుముటలలో వారిచేతులు యజమానునికాళ్లకు తగిలినవి. వానిమీద కేసుచేయగా వానికి ఒకసంవత్సరము కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

రైలుమార్గమున కాటాకిము.

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 22:—గతరెండు దినములలోను నన్నము విస్తారముగ కురియుటవలన సమస్యను ప్రేట్టు ఇను పదారిలో పాయిగోజా యిన్స్పెక్టరులును చుట్టరై 27-4 వ మైలు యొద్ద గట్టువిరిగి రైలు కట్టమీద పడినందున బండ్ల గాక పోక లాగిపోయినవి. ప్రయాణికులను రేపాలను మార్చుచున్నారు.

పంజాబు

బెంగాలీ సేన-రెండవ తెగ.

లాహోరు, సెప్టెంబరు 22 — కుక్రవారమునాడు రాత్రి వీరు రైలులో లాహోరుమీదుగా నామరావ్ వెళ్లి లాహోరులోని బెంగాలీ లందరును రైలుస్టేషనువద్ద సమావేశమైరి. శ్రీమతి సరళాదేవిగారి కనిష్ఠ పుత్రుడు సేనలో చేరిన యువజనులకు కంఠమాలల నొసంగగా కంఠతాళ ధ్వనులు మిన్న ముట్టినవి. పంజాబీల పక్షమున హిందూ సెర్వింగు క్లబ్బువారును బెంగాలీలును యువజనుల కుపహారముల నర్పించిరి. లాహోరులోని ట్రిబ్యూనుపత్రికకు వెనుక సంపాదకుడుగా నుండినవారి పుత్రులును కలకత్తా హైకోర్టు న్యాయవాదియు నగు ఎం. కే. మజుందార్ బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు గూడ సేనలో చేరిన వారిలో నొకరుగా నుండుటవలన పంజాబీలు చాల సంతసించిరి. పురుషుల కోరిక ప్రకారము వైనికులు రైలుస్టేషనువేదికవైని వరుసగా నిలువబడిరి. శ్రీమతి సరళాదేవిగారు వారికి హితము నెఱిగించుచు నుచితరీతిని నుపన్యసించి యువకుల ధైర్య త్యాగములను దేశీయు లందరును కొనియాడుచున్నారనిరి. వైనికు లధికోత్సాహముతో నుండిరి. శ్రీ జార్జి చక్రవర్తిగారికి విజయము కలుగవలెనను కోలాహల ధ్వనులు చెలగుచుండ రైలుబండి వెడలి పోయినది.

ఈ తెగలో 35 గురున్నారు. వీరిలో చాలమంది విద్యార్థులు రాత్రి 9-30 గంటలకు బండిస్టేషనుకు వచ్చి నది జలందరులోని ఆర్యసమాజమువారి కన్యాశుభావిద్యాలయము నందలి బాలికలందరును ఆస్టేషనుకు వచ్చి వైనికులను గౌరవించిరి. అన్ని స్టేషనుల యందును పౌరులు వైనికులను గౌరవించిరి. నందేమాతర ధ్వనులు చెలగినవి.

వెయ్యి రూపాయల బహుమానము.

లయల్పూరు సబ్జిడ్జి కేసు.

ముద్దుల పలాయన మగుట.

లాహోరు, సెప్టెంబరు 22.—లయల్పూరులో ఇదివఱకు సబ్జిడ్జిగా నుండిన బర్మన్ ఆలి అను నతనికి 161 వ సెక్షను క్రింద 2 సంవత్సరముల శిక్ష విధింపబడెను. అతడు అప్పీలు చేసినందున అప్పీలు జరుగు కాలములో అతనిని జామీను మీద వదిలివెట్టిరి. అతనివై ఒక కేసులో క్రింది కోర్టువారు శిక్ష స్థిరపఱచిరి. ఈ సంగతి తెలిసి ముద్దుల పలాయన మయ్యెను. అతనిని నగర పట్టితెచ్చెడు వారికి వెయ్యి రూపాయల బహుమాన మీయబడునని ప్రకటించిరి.

ధిల్లీ

బంగాలీ సేన.

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 22.— ఈ సేనలోని రెండవ తెగ వారు ఢిల్లీమీదుగా నామరావ్ వెళ్లుచుండగా ఢిల్లీలోని బంగాలీలు వారి నుచితరీతిని గౌరవించిరి. రాయబహదూరు సుల్తానుసింగుగారును బంగాలీలును సేనలో చేరిన యువజనులకు నిందుచేయుట కేర్పాటుచేసిరి.

మధ్యపరగణాలు

బంకిపూరు కోతులు నదులలో నీదుట

మధ్యపరగణాలలోని బంకిపూరుమీద కోతుల గడదెడ చాల హెచ్చుగా నున్నది. అందులో తుకరలపేటలో కోతులు కోటలను పాడుచేయుటయొక్క యిండ్ల పెంకులను గూడ నాశనము చేయుచున్నవి. కోతులకు నీరైన భయమని సాధారణముగ నెల్లవారును తలచుచుండురు. బంకిపూరుమున యువకులు చెట్లు వంతెనలు మున్నగు ఎత్తైన ప్రదేశములలోనుండి నదిలోనిగురికి ఈదుట నీ కోతులు చాలకాలమునుండి కనిపెట్టినవి. ఇప్పుడు కోతులు భారాబాటముగా మనుష్యుల వలెనే నదిలోని కురికి నిష్ఠయుగా నీడుచుండును. ఇప్పుడచటి కోతులకు శుభ యొక నిద్రమై పోయినది.

నల్లమందు దాచుట.

నాగపూరు, సెప్టెంబరు 22.— అబ్దుల్లా అను నాగపూరు నివాసి యొకడు 10 నేరుల నల్లమందును దాచెనని మేజిస్ట్రేటుగా రెవెన్యూ 6 మానసులు కఠినశిక్ష విధించిరి. నాగపూరుమీద అక్రమకర్మణ్య కొందఱు రహస్యముగా కలకత్తాహక్కు మన బార్బాబు నల్లమందు నెగుమతి చేయుచున్నారని అధికారులకు తెలియవచ్చినది. కొందఱు త్వరలో బంధింపబడుదురని ఆనానా నుచున్నాడు.

సింలా

సర్ శంకరనాయరుగారి విందు

సింలా, సెప్టెంబరు 22 — నిన్నరాత్రి రాజప్రసిద్ధి గారికి శంకరనాయరుగారు ఇన్వైరరును మండిరమున చేసిన విందునకు ఎర్రెంట్సు ప్రభ్యులవం డెను, మెక్ గన్సు ప్రభ్యు, బానూ, ఎల్లెస్మితు కన్య, జారా సర్ హర్నానుసింగుదంపతులు, మార్షల్ ప్రభ్యు, సర్ జార్జి బార్నెసు, ఎర్రెంట్సు ప్రభువు, మార్ష, సర్ ఎడ్వర్డు మెక్ గన్సు, కల్లుల బెయిలీ, సర్ సత్యేంద్రసింహ, కున్యాయ మహారాజసింగు, న్యాయమూర్తి మల్లికు, సర్ జాను మార్షలుగారును మరి మెక్ గన్సు మండియును వచ్చిరి.

చీనాకు ఎగుమతులు.

సింలా సెప్టెంబరు 22:— చీనాలో (హంకాంగు తప్ప) వర్తకులకు ఇండియానుండి సరుకులను పంపుట గాని వారియొద్దనుండి సరుకులను తెప్పించుకొనుటగాని ప్రత్యేకమును తిలేకుండ నెవరును చేయరాదని దొరతనమువారు ప్రకటించిరి. నిషేధింపబడని వస్తువుల నన్నిటిని హంకాంగునకు మార్తము పంపవచ్చును.

స్ట్రెగువ్యాధి

ఈనెల 16వ తేదీలో నంతమగు వారమున 594 గురివ్యాధివలన మడసిరి. 5917 గురికి వ్యాధి సోకినది. బొంబాయి రాజధాని సింధుదేశములలో 1493 గురును చెన్న పురి రాజధానిలో 169 గురును. దేశవార ఒరిస్సాలలో 29 మందియు సంయుక్తవరగ కాలలో 82 మంది పంజాబునందు 20 గురును బర్మాలో 45 గురును మైసూరు సంస్థానమున 405 గురును హైదరాబాదు సంస్థానమున 812 గురును మధ్యఇండియా దేశమున 21 మందియు రాజపుత్ర స్థానమున 1 గురును చనిపోయిరి.

రాజకృతినిగారికి వచ్చిన యుద్ధవార్త.

సింలా, సెప్టెంబరు 22:— 20వ తేదీగల ఈక్రింది తం తివార్త హిందూదేశ కార్యదర్శిగారియొద్దనుండి రాజకృతినిగారికి వచ్చినది.

ప్రాన్సులో ఆంగ్లపరాసు రంగములు

గొప్పవన్నము ఎడతెగక మరియుచుండుటచే సోమునది యొద్ద యుద్ధమున కాటంకము గలిగినది. అక్కడ జర్మనులు సలిపిన ముట్టుడులను భగ్నము చేయుటతప్ప ఆంగ్లపరాసు రంగములందు భిక్షము లేవియులేవు.

ప్రాన్సులో రష్యారంగము.

హం వెయసునందు సోమువై అను స్థానమునకును నూసికొ అనుస్థలమునకును నడుమ రష్యనుభాగమును శత్రువులు 5 పర్యాయములు ముట్టడించిరి. హాలిక్ కుత్తరమున తీవ్రమగు యుద్ధము జరుగుచున్నది. ఏవత్తునునకును విజయము కలుగలేదు. కోసెలుకు దక్షిణమున 30 మైళ్ళదూరమునను తీవ్రమగు యుద్ధము జరిగినది. దీనియందును ఫలములేలేదు.

కార్పేలియా రంగమునందు మంచు దట్టముగా కురియు నారంభమగుచున్న కొండలను రష్యావారు వశపఱచుకొనిరి.

రోమేనియా రంగము

ట్రాన్సిల్వేనియానుందు రోమేనియులు ముందుకు సాగుట కిప్పుడు శత్రువులచే చాలయాటంకము కలిగి నైయును లోయయందు వారు కొంతదూరము వెనుకకు పోవలసివచ్చెను. డోబ్రూజారంగమునందు తీవ్రమగు ఫిరంగియుద్ధము జరిగినది. కాని పదాతిపర్యయద్ధము జరుగలేదు.

బాల్కన్ రంగము.

ఒస్త్రావో సరస్సున కుత్తరమున సెర్వియును లత్వెన్సుత మగు పర్యవశిఖరమును జయించిరి. బల్గేరియును ప్రతిముట్టుడు లన్నియు వ్యర్థము చేయబడినవి.

జూలై 1-వ తేదీ నుండి సెప్టెంబరు 8-వ తేదీ వరకును సోమురంగమున మిత్రమండలివారివద్ద 53 జర్మనుపటాలములుం డెను. ఈపటాలములలో 14 సెప్టెంబరు 8 వ తేదీన కూడ యుద్ధరంగమున నుండెను. 28 పటాలములను ఇతర రంగములకు తీసికొనిపోయిరి. మరి 11 విశ్రాంతికోటకు పంపబడినవి. ఓడి పోయి అలసిన జర్మనుపటాలములను దీసివేసి క్రొత్తపటాలములనుంచుటకు ప్రతివారమును క్రొత్తపటాలములు వచ్చుట ఆవసరమైనది. ఇట్లు మిత్రమండలివారు వాంఛితార్థ సిద్ధి సోందుచు జర్మను సేనలను హత మొనర్చుచున్నారు. 53 జర్మను పటాలములలో 28 పటాలములు బ్రిటిషువారితోను, 20 పటాలములు ఫరాసువారితోను పోరుచుండినవి. సెప్టెంబరు 8 వ తేదీన 7 పటాలములు బ్రిటిషువారియొదుటను, 3 పటాలములు ఫరాసువారి యొదుటను పోరుచుండెను.

సింహళము

ప్రమాణము.

కొలంబోలో మేజిస్ట్రేటుకోర్టులో నొక మహమ్మదీయుడు తన్నొక మహమ్మదీయుడు చంపెద నని భయపెట్టె నని కేసు చేసెను. తానట్లు భయపెట్టలేదనియు ఆలెగ్జాండ్రాలోని మసీదులో ఫిర్యాదీ అటుల ప్రమాణము చేసినచో కోర్టు వారు విధించెడు శిక్షకు తాను పూత్రుడ నయ్యెద ననియును ముద్దాయి చెప్పెను. ప్రమాణము చేయుటకు ఫిర్యాదీ అంగీకరించెను. ఆచటికి రాకపోకలఖర్చు ఫిర్యాదీకి ముద్దాయి నిమిష మేజిస్ట్రేటుగా రాజ్ఘాపించి కేసు వాయిదా వేసిరి.

కావేషి.

గాలిలో అప్పుసింఘా అనువాడు తన మేనల్త కుమార్తెనో పింతల్లి కుమార్తెనో పెండ్లియాడగోచెను. అంత దగ్గర బంధువులకు పెండ్లిగూడదని తక్కిన. బంధువు లాక్షేపించినందున ఆమె అతనికి తనకుమార్తె నియ్య ననెను. ఆమె యొక నాడొంటరిగా నొకదారిని పోవుచుండుటచూచి ఆతడు కత్తిపట్టుకొని ఆమె వెనుకనే పోయి ఆకావేషివలన నామెను ముక్కలుగా నరికెను. అతనిమీద కేసు చేయబడెను. ఆనికి మరణదండన విధింపబడినది.

సాయుధములగు మోఘారులు

పారిసు, సెప్టెంబరు 22 — సోమురంగమున జర్మనుల ఆతురతను కష్టములను వ్యక్తపఱచుట కిటీవల యొక సేనాపతి యుత్తరము చిక్కినది. దానియం దిట్లు వాయబడియుండును “ఈసాయుధములగు మోఘారు లతిక్రూరములు విశేషపర్యాగములు. వీనిని మట్టుపెట్టుటకు మనమెట్లైన ప్రయత్నింపవలయును.

సేనా కార్యాలయమున వస్త్రశాఖ.

లండను, సెప్టెంబరు 21. — సేనాకార్యాలయమున వస్త్రశాఖయం దిటీవల జరిగిన యొక కేసు సందర్భమున న్యాయమూర్తిగారి వాక్యములను పరిశీలించుటకు ప్రత్యేక సంఘ మొకటి నియమింపబడినదని తెలియుచున్నది

శత్రుఫిరంగుల కష్టము.

లండను సెప్టెంబరు 21.— ఈ త్తర ప్రాన్సుదేశమునుండి “లిబర్టీ” పత్రికా విలేఖకు డిల్లువ్రాయుచున్నాడు. సోము రంగమున మిత్రమండలివారి యుద్ధము ఇదివఱకుకంటె తీవ్రమగు ననియు, ఇదివరకు జరిగిన యుద్ధము ముందు జరుగబోవుదాని తీవ్రతను నూచించునది యనియు ఒక ఖై ది యొద్ద పట్టుపడిన పత్రమునందు వ్రాయబడియున్నది. గడచిన కొన్ని మాసములలో శత్రుఫిరంగులనష్టము భర్తీచేయ లాలవంత అధికముగా నుండెనని ఫాల్క్లక్ పేను సంతకముచేసిన యొకపత్రమునందు వ్రాయబడియుండెను.

Central Provinces

Illicit Possession of Opium

Conviction and Sentence

NAGPUR, September 22
Before Mr. McLeod, City Magistrate, Nagpur, one Abdulla was charged with being in possession of ten seers of opium. The Magistrate convicted the accused and sentenced him to six months' rigorous imprisonment. The Excise Department had information of the existence of an organised body at Nagpur smuggling opium, probably to Burma via Calcutta. More arrests are expected

Quadrangular Cricket Contest.

An Unfortunate Hitch

BOMBAY, September 23
During the recent Quadrangular Cricket contest in Bombay an unfortunate hitch arose during the Presidency's first innings in the match with the Hindus. At an early stage of the game Major Greig, the Presidency skipper was given out by the Hindu umpire Mr. Pai. Correctness of this decision subsequently came to be questioned and the Presidency election committee addressed the Hindu Gymkhana on the matter at the same time enclosing a letter from Major Greig. The Hindu Gymkhana have now replied the letter in which it is maintained that Mr. Pai, the Hindu Umpire was absolutely certain that Major Greig was out and that the Hindu Gymkhana committee have good reasons to believe that there is considerable body of outside opinion which bears out Mr. Pai's decision. The committee regret the Major Greig should have thought fit to send such a letter and state that if necessary they are quite agreeable to the matter going before the Quadrangular Matches Committee.

Railway Breach Repaired.

RANGOON, September 23.
The breach on railway line between Payanguzu and Yinnabin on Southern Shan States Railway has now been repaired and through running of trains resumed.

THE GREAT WAR.

Somme Offensive: Heavy German Losses.

THE BALKAN MOVE: SERBIAN OPERATIONS.

The Kavala Garrison: Prompt Return Demanded.

RUSSO-ROUMANIAN OFFENSIVE: ENEMY DEFEATED.

[Reuter's Agency.]

THE SOMME FRONT.

ARTILLERY ACTIVITY ON SOMME.

Enemy's Works Bombarded.

LONDON, September 22.
PARIS.—A communique says:—On the Somme Front artillery continued energetically to fire on the enemy's works. There was an intermittent cannonade elsewhere.

Enemy Bombing Attacks Fail.

LONDON, September 22.
General Haig last night reported that the situation was unchanged. Enemy bombing attacks in the neighbourhood of Fiers failed. A hostile kite balloon was felled in flames. One British aeroplane is missing.

Enemy's Trenches Captured.

LONDON, September 23.
Sir General Haig this afternoon says in his communique that south of the Ancre we have advanced on a front of about a mile capturing two lines of trenches between Fiers and Martinpuich. Our front now runs approximately in the direct line north of Fiers and Martinpuich. The enemy's trenches south of Arras were successfully entered yesterday evening. Prisoners were taken and many casualties inflicted. We blew up a mine north of Neuvillevaast and occupied the Crater.

Enemy Powerful Attacks Repulsed.

PARIS.—This afternoon's communique says that powerful enemy attack between Priez Farm and Rancourt has been repulsed with serious losses.

German Dread.

PARIS, September 22.
The anxiety felt by the Germans on the Somme is revealed by a captured private order from the Chief of Staff of a group of armies to commanders. It refers particularly to the "Tanks" and says:—"The new engines of war are equally cruel as effective. It is urgent to take all possible measures to counteract these monstrous engines."

BOMBS NEAR DOVER.

No Casualties.

LONDON, September 22.
It is officially announced that a German aeroplane dropped three bombs near Dover this afternoon. There were no casualties. Anti-aircraft guns came into action and aeroplanes went up in pursuit of a raider which immediately made off in the northeasterly direction.

RUSSIAN FRONT.

RUSSIANS NEARING HALICZ.

Probable Abandonment by Austrians.

Russians Capture Many Prisoners.

LONDON, September 22.
A telegram to the "Times" from Galicia dated 19th inst. says that General Tcherbatcheff's army is advancing steadily, although confronted by heavy German reinforcements. Russians are now only a few hundred yards from the Halicz railway station and just across the river from the town. The seizure of the junction and railway is very important and makes the capture of the town of secondary importance. Further advances north will probably result in the enemy's abandonment of the town. The incessant fighting of this army since August 31st has resulted in the capture of twenty-five thousand prisoners, of whom eight thousand were Germans and twenty two guns.

Nothing Important.

Russian communique states that on the western front and in the Caucasus nothing important has occurred.

ROUMANIAN FRONT.

RUSSO-RUMANIAN OFFENSIVE.

Victoriously Resumed in Dobruja.

Defeated Germans and Bulgars Retreating.

LONDON, September 22.
BUKHAREST.—The Russians and Rumanians have victoriously resumed the offensive in Dobruja. The battle began on the 15th and ended on the 20th in the defeat of the Germans and Bulgarians, who are retreating southwards.

A Crushing Defeat.

LATER.—A Rumanian communique confirms the above message and adds that the enemy, which included Turks, burned villages on retreat. The battle gradually increased in fury till the evening of the 19th, and the enemy was crushed on 20th and withdrew.

The communique states that a Rumanian force has entered Szeklyudvarhely, fifty miles north-east of Brassó. Lie Given to German Boast.

LATER.—The Rumanians' victory in Dobrudja dispels the obscurity hanging over operations there and gives the lie to the Kaiser's recent boast of a decisive victory, which is symptomatic of the growing mendacity of German communiques which hitherto have not admitted defeat in Macedonia nor the loss of Florina. General Averesco, the new Commander in Dobrudja, arrived there on the 16th, when the great battle began.

Operations in Transylvania.

Rumanian Left Wing Suffers a Setback.

LONDON, September 22.
The Rumanian left wing in Transylvania has suffered a setback, retiring from Petroheny to near the frontier, where it has taken a stand in the vicinity of the Vulcan pass, the heights on both sides of which the enemy claims to occupy. But the Rumanians hold a fourth a Transylvania and are progressing north, as shown by the occupation of Szeklyudvarhely. Their retirement on the left is possibly due to the despatch of reinforcement to Dobrudja.

Balkan Theatre.

Serbian Advance.

LONDON, September 22.
French official message from Salonika says that the Serbians have reached the outskirts of Urbeni. We cleared out the district northwest of Arsenko and advanced after heavy fighting against heights dominating the road from Florina to Popli. The mist has interfered with the operations on the whole front.

KAVALA GARRISON.

Prompt Return Demanded.

LONDON, September 22.
ATHENS.—The newspaper "Emvros" states that Greece demanded from Germany prompt return of the Kavala army corps with arms and munitions.

Artillery Activity on the Doiran Front.

British official message from Salonika reports that our warships shelled the enemy in the neighbourhood of Neohori. There has been increased artillery activity on the Doiran Front.

Enemy Attacks Defeated.

LONDON, September 23.
French official Salonika despatch reports that violent Bulgarian attack against Zgorsko between Vardar and Cerna has been heavily defeated. We have repulsed enemy attacks north of Florina.

Allies' Blockade.

LONDON, September 22.
The blockade mentioned last night includes Kavala and other Greek ports commanded by the Bulgarians.

AFRICAN FRONT.

Portuguese Troops in East Africa.

LISBON.—It is officially announced that the Portuguese troops have crossed the river Rovuma and penetrated three miles into German East Africa. The enemy abandoned his trenches after feeble resistance.

Italy.

The Italian Offensive.

Austrians Surprised.

LAHORE, September 22.
LONDON, September 21st.—Correspondent on the Italian front says that the violence of the offensive and the increasing forces employed are astonishing the Austrians, as they surpass all previous experiences on this front.—["C. and M. Gazette"]

Great Britain.

Financing British Firms After War.

LONDON, September 22.
It is officially announced that the committee of inquiry into the best means of providing financial facilities for the British firms after the war, particularly with respect to financing large overseas contracts, recommends the immediate formation of a new bank with a capital of ten millions sterling in order to link up Home, Colonial, British and Foreign banks with a view to furthering commercial and industrial enterprises.

Labour Minister's Son.

Killed in Action.

LONDON, September 22.
Lieut. D. Henderson, son of the Cabinet Minister, has been killed in action.

TELEGRAMS.

HUNGARY.

Food-Stuffs in Hungary.

Prohibition of Exports.

ALLAHABAD, September 22.
LONDON, September 21st. The Hungarian newspapers state that the Government has not taken steps which will prevent a single wagon load of provisions from leaving Hungary, even to Germany or Austria. Large quantities of foodstuffs had to be abandoned when the Rumanians advanced. Ten thousand tons of cereals were lost at Orsova alone.

The "Agenzia Libera" learns that the whole garrison at Vienna, including the Imperial Guards, has left for Hungary. The garrisons of Cracow and other towns have been reduced to the minimum.—["Pioneer"]

Shortage of Sugar.

LAHORE, September 22.
LONDON, September 20th.—There is a shortage of sugar in Switzerland. It is stated that Austria is holding up 3,000 trucks which were paid for in March 1915, demanding compensation.—["C. and M. Gazette"]

Greece

THE NEW GREEK CABINET.

Foreign Office Assurance to British Minister.

LONDON, September 21.
ATHENS.—The Director-General of the Foreign Office visited Sir F. Elliot, the British Minister, and assured him that the Cabinet is only a business cabinet not political. It is ready, if recognised by the Entente, to sacrifice Germanophile Ministers who before assuming portfolios indulged in attack on the Entente.

Germany.

Demonstration in Saxony.

Street Procession Attacked by Military.

LAHORE, September 22.
LONDON, September 20th.—A "Central News" telegram from the Hague says that many men from Chemnitz have been killed on the Somme and a procession in the streets on Saturday sang the "Internationale" and refused to disperse. The Hussars and the Infantry attacked the crowd and killed 40 and arrested 500.—["C. and M. Gazette"]

Summoned to Headquarters.

LAHORE, September 22.
LONDON, September 21st.—A "Central News" Zurich correspondent says:—It is reported that the Kaiser has summoned Herr Van Bethmann Hollweg and General Ludendorff back to the general headquarters.—["C. and M. Gazette"]

AUSTRIA.

Movement of Austrian Troops.

ALLAHABAD, September 22.
LONDON, September 21st.—According to the "Messagero," it is estimated that of the 400,000 Austrians formerly in the Trentino nearly half have been withdrawn. There has been extraordinarily high percentage of Austrian officers among the prisoners recently taken. The only place where the effect of these movements of troops has been marked is on the Rumanian line of advance in the Vulcan pass towards Hatzeg, where Bucharest admits that a check has been experienced. The numbers engaged in the Trentino were bound to be reduced for the winters, but withdrawals have taken place unexpectedly early from various sectors where fighting is proceeding at high altitudes. Reports of snow have already been received. The importance of this is perhaps the greatest on the Russians, southern front, where the enemy is now offering an exceptionally stubborn resistance, evidently realising that should the Russian left be established beyond the Carpathians before winter really sets in, the strategy of such campaigning as is practicable in the winter months must be materially affected.—["Pioneer"]

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simla.

Sir Sankara Nair's Dinner to the Viceroy.

SIMLA, September 22.
The Hon'ble Sir C. Sankaran Nair entertained H. E. the Viceroy at a dinner at "Inverarm" last night, and amongst those present were: Lady Errington, Mr. Lowndes, Lady MacLagan, Mr. Basu, Miss Abel Smith, Rata, Sir Harnam Singh, Lady Marshall, Sir George Barnes, Lady Harnam Singh, Lord Errington, Mr. Sharp, Sir Edward MacLagan, Colonel Bayley, Sir Satyendra Sinha, Kunwar Maharaj Singh, Justice Mullick, and Sir John Marshall.

Trade with China Prohibited.

SIMLA, September 22.
The Governor-General in Council is pleased to prohibit the import and export of all good directly or indirectly from and to China, such goods as are shipped by or consigned to the trading concerns in China, named in the schedule provided that nothing in this notification shall be taken to supply to the British Colony of Hongkong provided also that nothing in this notification shall be deemed to authorise the import or export of any article the import of which is prohibited by or under and enactment.

TELEGRAMS.

Official War News.
Cable to the Viceroy.

SIMLA, September 22.

The following telegram, dated the 20th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State—

Heavy and continuous rain has hindered the operations on the Somme and beyond the repulse of German local attacks east of Marquich there is nothing to report from either the British or French sectors.

The Germans delivered five attacks in Champagne against the Russian section between Somme Py and Senning but all were repulsed.

Stuerner battles continue north of Halle, neither side yet obtaining any decisive advantage. Severe fighting has so far taken place 30 miles south of Kovel without yielding definite results.

The Russians have carried the heights in the Carpathians where snow is beginning to fall.

The Rumanians are now finding strong opposition in fighting their way through the Transylvania valleys and have had to withdraw slightly in the Strein valley. There has been artillery action in the Dobruja but no infantry action.

The Serbians have captured the loftiest summit of the range north of Lake Ostrovo. Bulgarian counter-attacks have been repulsed.

From the 1st July to the 8th September 53 German divisions in all were engaged against the Allies on the Somme, 14 were still in line on September 8th, 28th had been withdrawn broken to other areas had been with drawn to rest. Two new German divisions every week had to be brought up into line to replace those which are shattered. The Allies are thus steadily and swiftly moving towards the accomplishment of their chief aim, the destruction as a fighting force of the enemy's armies in the field. Of these 53 German divisions, 28 were used wholly against the British, 20 wholly against the French. On 8th September seven German divisions were facing each of the Allies armies.

Delhi.

New Delhi.

Revised Budget.

DELHI, September 22.

The revised budget of the notified area committee, Delhi, for the year 1916-17 shows an opening balance of Rs. 41,064 and a revised income of Rs. 3,21,100 or a total of Rs. 3,62,164. Against this the expenditure is Rs. 3,14,164, leaving a balance of Rs. 48,000. The estimated budget for the year 1917-18 shows an opening balance of Rs. 48,000 and income of Rs. 2,41,500 or a total of Rs. 2,89,500. Against this the estimated expenditure is Rs. 2,69,500, leaving a close balance of Rs. 20,000.

Calcutta.

The Cyclone at Calcutta.

Particulars of Damage.

CALCUTTA, September 22.

Particulars of the havoc caused by yesterday's cyclone from the interior have not reached here yet, but in Calcutta itself the damage is chiefly confined to the river, there being very few house collapses, but a large number of trees on the malican and along the roads were uprooted, telegraph and tramway wires being broken. In the front some dozen trees were blown down, blocking the road and breaking electric wires. Tramway traffic in several places was obstructed until noon to-day. Two houses collapsed, one near Sealdab, occupied by a High Court Vakil, and another in the northern town, and two men were injured. Regarding river damage, enquiries made from the Port Police show that thirty-six cargo boats with large quantities of jute were sunk. Two steam launches, the "Neptune," belonging to Fraser and Co., and the "Swadeshi," belonging to an Indian firm, were also sunk. One Port boat was lost and another broken. As telegraphic communication with the river lines is interrupted, there will be some delay in getting reports of losses. No loss of life is reported, but a fireman of the "Swadeshi," is missing. At Serampore two cargo boats and five country boats lying at anchor are missing. Of these two were found stranded near Barrackpore Government House Garden at Tedipake, some huts in the coolie lines collapsed, seven men being reported killed. Last night all local trains and up Bombay and Punjab mails were delayed two or three hours by the storm.

LATER: During yesterday's storm a light ship at the eastern channel at the mouth of Hooghly went adrift. It has not yet been traced, but will probably be recovered. Four more launches are reported to have been sunk.

Regarding thirty-six cargo boats which had been sunk, the "Statesman" estimates each cargo and boat at Rs. 20,000. The total loss on this head would therefore be seven and a quarter lakhs but there will be salvage.

The "Englishman" states that a historic forest tree has uprooted in the compound of Custom House. It was one of the six trees planted by Lord Clive in the precincts of the old fort, part of the site of which is now occupied by the Custom House. The tree was about a hundred and fifty years old.

A Political Suspect Convicted.

CALCUTTA, September 23.

Special Commissioners, sitting at Alipore, delivered judgment in the case in which a Bengalee suspect, Sisir Kumar Roy, was arrested in connection with the Corporation Street motor dacoity. He was convicted of receiving a silver watch, carried off at that dacoity, and sentenced to one year's rigorous imprisonment.

Bombay

Bombay Share Market.

BOMBAY, September 22.

The share market reopened for fresh business to-day. Cotton mill shares kept generally steady, though the rates in certain concerns dropped off slightly at the close. Davids touched Rs. 660 but closed at Rs. 640. Fazulbhoys touched Rs. 820 and declined to Rs. 810, but closed at Rs. 820. Standards declined to Rs. 1740 and Centrals to Rs. 2545. Swadeshis were steady

at Rs. 1950. Indore Malwas closed at Rs. 520. Crescents declined to Rs. 220. Indian Bleaching advanced to Rs. 230 Colaba land and Mill Shares closed at Rs. 1445 and Phoenix at Rs. 235. Madhowjis were steady at Rs. 1692½ (ex-div). In Bank shares Bank of Bombay were steady at Rs. 1570 and Bank of India at Rs. 80. In miscellaneous shares Bombay Burmahs were steady at Rs. 1210. Tramways steady at Rs. 330 and Tata Iron and Steel ordinary firm at Rs. 330 and deferred touching Rs. 1375 closed at Rs. 1330 3½ per cent Government paper were quoted at Rs. 79 and 4½ terminable loan at Rs. 97½ 4½ conversion loan ex-warrant at Rs. 91 and Warrant Rs. 10. The Bombay Port Trust 4½ 20 year debentures loan for Rs. 25,00,000, tenders for which were recently rejected by the trustees, has now been subscribed in full at an average rate of Rs. 95 5-1 per cent.

Review of Financial Situation.

The financial correspondent of the "Times of India" in his weekly review of the financial situation here remarks upon the continuance of immense demand for shares in Bombay and says: Optimists declare that a boom has just commenced, while others say the position is overdone. He again supports the project for sale of British Treasury Bills and Exchequer Bonds to the public in India and suggests that the Government should make arrangements for interest encasement of Indian Sterling Loans on presidency towns in the same way as interest on Rupee Loans is encased to London.

"This will help to equalise the value of Indian securities in London, and in India and as Indian Sterling debt comes on Indian register the exchange problem will be proportionately relieved. There is tendency for all securities to return to their home countries. The United States is buying tremendous sums of American securities from London. The Japanese are now transferring their issues of foreign loans into their home market. The Italians since the beginning of this century have repurchased enormous amount of their own national debt originally created in foreign countries. India can do the same if our Government opens a register on the lines suggested. If not the Government should purchase every day £10,000 Indian Sterling securities in London on account of Paper Currency Reserve and sell an equal amount of 3½ per cent Government paper in India belonging to this reserve at the rate of not less than Rs. 75. In Bombay there is a strong feeling to relieve London tensions and patriotic action of this nature will be beneficial to the Imperial Government as well as to the Indian Government.

Red Cross Sale in London.

During Lady Willingdon's recent stay in England she visited the Red Cross Gift House and the Committee there generously presented her with a very valuable painting of Miss Gladys Cooper by the well-known artist Lazlo to sell at the great war sale to be held shortly in Bombay on behalf of the funds of the Women's Branch of the Bombay Presidency War and Relief Fund. In return for this most generous gift Her Excellency is most anxious to send some valuable Indian work of art, carpet or embroidery as return gift from the Bombay Presidency, which would be sold at the great Red Cross sale in London at Christmas this coming winter and the fact has been made known through the press.

Tavoy Mail.

The steamer "Rasmara" with Tavoy and Mergui mails, and passengers has arrived here. She reports big storm with strong winds and heavy seas. Beyond usual discomforts accompanying storm she suffered no damage.

The Case of the C. I. D. Inspector
Charged with Wrongful Confinement.

BOMBAY, September 22.

Mr. B. N. Athavle, Fourth Presidency Magistrate, to-day resumed the further hearing of the case in which Khan Bahadur M. H. Taki C. I. D. Inspector, stands charged with wrongfully confining Allarakhya Abha, alias Allaya, Mr. Vincent, Commissioner of Police, was examined as a witness for the defence, and representatives of the press were asked, under the War Ordinance, to leave the Court. After Mr. Vincent's examination Counsel addressed the Court.

His Worship reserved judgment till 2nd October.

Burma.

L. Governor's Tour.

RANGOON, September 22.

His Honour the Lieutenant Governor leaves on Sunday morning for Mandalay by a special train. His Honour will spend the day there conferring with the Reception Committee in connection with H. E. the Viceroy's visit and then motor to Maymyo.

It is satisfactory to note from Rangoon Port Administration report that in the place of the estimated deficit there is a substantial surplus on the year's working, due to the curtailment of expenditure and to increased receipts. Besides diminishing the revenue another consequence of the continuance of the war has been the postponement of several much needed works owing to necessity for stopping all capital expenditure. Receipts and payments on revenue account were Rs. 45,37,680-13 and 39,34,977 11, respectively leaving a surplus of 5,52,703-3-1. The capital debt of the port at the end of March 1916 amounted to Rs. 29,86,20,000. There was a falling off in the value of trade by 49½ lakhs probably owing to war] from 4739 lakhs to 4689 1091 steamers [including Government vessels] with a total net registered tonnage of 21,73,539 arrived in port, being a decrease of 2,41,571 tons as compared with the previous years and 1089 steamers with a total net tonnage of 21,95,226 left the port during the year.

South India.

Bangalore Notes.

BANGALORE, September 22.

The Second Magistrate to-day convicted all the six accused, who were charged by Chief Inspector Roberts with house breaking and theft of brass vessels from the house of Rao Bahadur B. T. Annaswamy Mudaliar. C. I. E. The 1st accused was sentenced to 4 months and 15 days, 2nd one month, 3rd 2 months 4th, 5th 6th accused 3 months each.

The Dewan.

The Dewan has gone to-day to Devargudu Hill Station near Tumkur for three days rest before the heavy Dussarah Work begins.

Mr. Cobb Visit to Coorg.

BANGALORE, September 23.

It is understood that the Hon'ble Mr. H. V. Cobb C. S. I. is likely to visit Coorg sometime in November. Mr. Cobb has already shown his interest in the progress of Coorg and his first act as Chief Commissioner in granting Mercara Municipality the privilege of electing its own chairman has given immense satisfaction to the people there.

Imperial Service Lancers Fund.

The Mysore Imperial Service Lancers fund up to the 16th amounted to Rs. 46,076. This includes the recent contribution of Rs. 3,000 the proceeds of wrestling matches held in Lal Bagh.

Punjab.

The Convict Sub-Judge
Absconding During Appeal.

LAHORE, September 22.

It will be remembered that H. Barkat Ali, ex Sub-ordinate Judge of Lyallpur, who was sentenced to two years' imprisonment and fined on two counts under Section 161 I. P. C., was released on bail pending the hearing of his appeal in due course. The Punjab Chief Court confirmed the conviction and sentence passed upon Barkat Ali in one of the cases, and when he came to know of this he disappeared and is now absconding. A reward of Rs. 1,000 has now been offered for the arrest of the absconder.

The Bengali Recruits.

Second Batch for Nowshera.

LAHORE, September 22.

The second batch of the Bengalee recruits passed to-night through Lahore on their way to Nowshera. Great enthusiasm prevailed at the railway station where local Bengalee residents had collected in very large numbers to give an ovation to the recruits who were loudly cheered and were garlanded by the youngest son of Sreemati Sarala Debi who was also present at the station. Light refreshments were served to the recruits by the Bengalees as well as by the Punjabee the latter community being represented by the Hindu Serving Club. The Punjabees expressed much pleasure to see amongst the recruits M. K. Majumdar, B. L., Vakil of the Calcutta High Court, who is the son of a former editor of the local newspaper the "Tribune". At the request of the gentlemen present the soldiers were lined on the platform when Sreemati Sarala Debi addressed them a few words in the form of advice emphasizing the point that their courage and self sacrifice were fully appreciated by their countrymen. The recruits looked very smart and bright in their khaki and were full of enthusiasm. With three cheers for King Emperor the train steamed off the station.

Another Account.

The Second batch of the Bengalee Lahore Double Company numbering 35, passed to-night through at 9-30 P. M. by the fast passenger train. The batch included Mr. K. Majumdar, Vakil, Calcutta High Court, and several young men of good education. The recruits who looked extremely smart in Khaki were vociferously cheered by the Bengalees and the Punjabees, who gave them an ovation. Mrs. Saraladebi Choudhuran, who had cut short her holiday at Simla, to attend to-day's function was amongst these present and her son garlanded the young soldiers. She delivered a solemn exhortation praying that baptism of death of these young patriots be the seed of a new and more glorious life for the motherland. The recruits were then entertained. They spoke enthusiastically of the ovation they received at wayside stations specially at Jullundur where the whole staff and pupils of the local Arya Samaj Girls School known as the Kanya Mahavidyalaya turned out to meet them. The train steamed off amid loud cheers to King Emperor and shouts of "Bande Mataram".

Mazumdar's Letter.

LAHORE, September 23.

In a letter to the press Mr. K. A. Mazumdar, Vakil, Calcutta High Court and a member of the Bengalee Double Company, writes enthusiastically of the reception given them at Jullundur station yesterday when about one hundred ladies belonging to the Kanya Maha Vidyalaya gave them an ovation with showers of flower and shouts of "Bharat Mata Ki Jai". He says that the recruits are proud of their Indian mothers and sisters and expresses his sincere appreciation of the warmth of their reception.

The P. and O. steamer "Salsette" with outward mails of the 8th instant is expected to arrive in Bombay at 10 P. M. on Tuesday next.

Latest Telegrams.

LAHORE, September 23.

LONDON, September 21st.—The "Liberteis" correspondent in northern France says that a prisoner carried an order stating that the Allies attacks on the Somme would certainly become more terrific and that the present fighting was a prelude to more important operations. It was essential not to yield ground. The order which was signed by General Von Falkenhayn stated that wastage of guns in the past few months exceeded possibilities of replacement.

LONDON, September 21.

It is reported that a committee has been appointed to investigate in the management of the Army Clothing Department in connection with Mr. Justice Lowremarks in a recent case. ["C. and M. Gazette Cable."]

ఆర్యులాగంటులు కారు

III

హిందూదేశమునందు హిందూధర్మ సుధర్మదేశ భాగమునకు ఆర్యుల వర్తన పేరుండుటచేతను మన పరిశ్రమములందు భరత వర్ణాంశధర్మములగు సింహ గంగా యమునా స్వస్థి మున్నగు నుహానదుల నాచార్యములే తఱచుగా ప్రయోగింపబడి యుండుటచేతను, వేదాది గ్రంథములందుగల సాంప్రదాయముల నాచరించు వారలు హిందువు లగుటచేతను మన యార్యులు ఇచ్చటివాలేగాని ఆగంటులు కారు. మన మిప్పుడు వివరించుచున్న ప్రదేశమునకు హిందూదేశమున పేరున్నటుల వెనుకటి కాలమునందు ఆర్యుల వర్తన పేరుండెను కాని ఈయార్యుల వర్తనమునిరుక్తమునందును, మనుస్మృతియందును మహాభారతమునందును గానబడుచున్నది గాని వేదములందు దెవటను గానబడదు.

మనకు పూజనీయమయిన సంస్కృతభాషయందుగల వేదము మున్నగు గ్రంథములందును, భారత రామాయణా దితిహాస గ్రంథములందును, పురాణ గ్రంథములందును హిందువుల వర్ణనమును గూర్చిన వర్ణనములు ముగ్ధమునం ది విభజముగ గలదు:—

౧ యస్యేమే హిమవంతో మహిత్వా యన్యత్రుద్రం సనయా సహాహు:—

యస్యేమా: ప్రదేశో యన్యత్రాహూ కస్య దేవామహావిషా విశ్వా:—
ము. సం. ౧౦. ౧౨౦. ౪

౨ సనయాస్తేషుగ్రతా హిమవంతోఽణ్యం తేషుకపిస్యోనమస్తు ఆధ. సం. ౧౨. ౧. ౧౧.

ఈ వైచిత్ర్యములవలన పృథివిగూర్చి చెప్పబడినది నపుడు భరతవర్ణమునందు రూఢిగ వెలసియున్న నదివర్ణతామల నిర్దేశించియే వర్ణనముగలదు. సాధక బాధక చంద్రముల నదహరించి విమర్శించుటకు నిచట అవకాశము! చాలదను తలంపుతో సంగ్రహించి వ్రాయుచున్నాడను. హిమవత్పర్వతమునండి ఉద్భవించిన గంగాది నదులను గూర్చియు, ఆ నదులలో సుప్రసిద్ధములయిన సింధు సరస్వతీ నదులను గూర్చియు వర్ణనము ముగ్ధమునందు పలుతావులగలదు. నదులనుగుఱించిన ప్రదేశమునందుగాని దేశములనుగూర్చిన వర్ణనమునందుగాని భరతవర్ణము నామములే గలవుగాని దేశాంతర గతములగు నద్యాదుల నామములు లేనేలేవు. ముగ్ధుడాది గ్రంథములందు సారస్వత ప్రదేశము యజ్ఞాన్తరము పరిశ్రాంతమునగా నుత్తావుల వర్ణించబడి యున్నది.

గంగ, యమున, సరస్వతి, శుశుక్రి, సుమద్వీప (మహానది) ఆర్జికియ, సుహాస, యనున ప్రదములు ప్రవహించునట్టి భూభాగమునకు సప్తనద ప్రదేశ మనియు, సప్తసింధు ప్రదేశమనియు నామము. గంగాయమునలంపున కక్కిన నదీపంచకము ప్రవహించు భూభాగమునకు పంచనద ప్రదేశ మనియు, సాంధ్యప్రదేశ మనియు నామము.

ముగ్ధుడనునందు ౮-౨౦-౩౨ చంద్రమునందు “సువాస్తు” అను పేరుగల ఒకనదినిగూర్చి చెప్పబడి యున్నది. అది నివసించుటకు యుక్తమయినదనియుయాస్యా-చార్యుడు విరుక్త గ్రంథమునందు వ్రాసియున్నాడు. (౮-౨-౨) ఆనది తీరునందుండు దేశమునకు కూడ “సువాస్తు” అను నామము చెల్లును. ఈదేశమును గూర్చిన యుల్లేఖము పాణిన్యాచార్యుడు తన అష్టాధ్యాయి యందు (“సువాస్త్యాది ధ్యోచి-౪-౨౨౨) అని చెప్పినాడు. ఇయ్యది హిమవద్వర్ణన దక్షిణ భాగమునగలదు. ఇచ్చట మన యార్యులు నివసించుట చేత నేటి నామము మోగ రూఢిగ కలిగినదని చెప్పుచున్నాడను. ము. సం. ౧-౧౩-౯-చంద్రమునందును, ము. సం. ౧-౧౦౪-౧-చంద్రమునందును ఆయా దిక్కులందుగల నదులను గూర్చియు, దేశమును గూర్చియు పేర్లెగ గలదు. ఆచంద్రములు ఆకాలపు ఆర్యుల వర్ణనములొక్కొక్కొక్కటి నూచించుచున్నవని నాయభిప్రాయము. సింధునదియొక్క నాలుగువైపులగల నదులనుగూర్చినవర్ణనమును గాంచినను, నీవల ఆర్యుల వర్ణనములు ఆచరించు యజ్ఞాది-ప్రక్రియలందు కొనియాడబడి దేశములనుగూర్చి యేదేద గ్రంథములందు లేకుండు వర్ణనముండుటచేతను మన యార్యులు ఇతర దేశములనుండి ఇచ్చటికి రాలేదని స్పష్టముగ చెప్పుచున్నాడు.

ఇదియునుగాక, మన వేదగ్రంథములందు సోమరసమును గూర్చిన వర్ణనము పలుతావుల గలదు. సునదేవతలకు ప్రీతిని

లుగఁజేయుటకు సోమరసముకంటె గణనీయమయిన పదార్థము అక్కొక్కటి లేదు. వేదము సోమరసప్రధానము వలన దేవతలు పొందునట్టి ప్రీతిని దెలుపుటకు ఏ భావయందును గీ-పదములు లేకనియు చెప్పవచ్చును. అట్టి సోమరసము శర్య-స-సోమరసమునందున్నటుల ముగ్ధుడనునందుగలదు. ఆశర్యజాత్యసోమరసము ముజిక దేశమునకు సంబంధించిన దనియు ముగ్ధుడనునందు గలదు. ఈముజిక దేశమునకు సంబంధించిన దగుటచేతనే విసాళయన యతాగిక నామమును భరించిన నది రాజము అర్జికియ అని పిలువబడినది. దీనికే గ్రీకుదేశీయులు బీస్. (Beas) అని పేరిడిరి. యాస్యా-చార్యుడు శ్రావణ్యము ముగ్ధుడే సమీపప్రదేశమునందున్నదని చెప్పియున్నాడు. శర్యాణశబ్దము మధ్యాదిగణములలో చేరినది. గణరత్నమునాధికారముగల వర్ణనముగల శర్యాణమునగా ముగ్ధుడే విశేషమని చెప్పియున్నాడు. మాధవాచార్యులవారు దేశ విశేషమని వ్రాసియున్నారు. మొత్తముమీద పర్యుత సమీప భాగమునందున్న దేశమని ముగ్ధుడనునందున్న ఒకచంద్రాగము వలన తెలియవచ్చుచున్నది. అట్టి ప్రదేశమునకు సమీపమునందున్న సోమరసని యగ్రమగును. ఈ శర్యాణ శబ్దమునకు విధించిన ప్రత్యయము చాతుర్ధిక ప్రత్యయమునకు సంబంధించినది. సోమరస సంపాదనాగము సహాయము శర్యాణావర్ణనమునకు పోవుచున్నా రని ౪:౧ తావుల గలదు. శర్యాణావర్ణనము ఆర్యా వర్ణనాంతరమేగదా! ముగ్ధుడనునందును, తదితర వేదములందును గల చంద్రములను విమర్శించగా హిమవత్పర్వతమునండి బయలుపడిన గంగాది సప్తనదీ పరివృత్తముగ సప్తనద ప్రదేశము మనయార్యుల ఆది నివాసమయి యుండవలయునని చెప్పవచ్చును. ఇప్పుడార్యా వర్ణన దేశమునకు బహిర్భూతమయి యున్న గాంధారదేశము అచ్చటి కుర్మమున్నగు నదులు ప్రవహించు ప్రదేశము మన యార్యులకు (అనగా ముగ్ధుడ కావలగు ఆర్యులు) నివాస భూమియనియు కొన్ని చంద్రములు తెలుపుచున్నవి. ఆపుగని ప్లాక దేశమునందలి కొంతభాగముకూడ మన ప్రాచీనార్యా వర్ణన భూభాగమునకు చేరియున్నదనుట సుస్పష్టము.

సరస్వతీ నదీప్రదేశము మన యార్యుల ఆది నివాసమయినటుల సిద్ధించుచున్నది. ఆ సారస్వత ప్రదేశమును కేంద్ర భాగముగ గ్రహించి అచటనుంచి భూగోళకాయలు ప్రాగ్దక్షిణ పశ్చిమోత్తర దిశలను వ్యవహార పౌకర్యాగము కల్పించుట న్నారనియు మనము నిర్ణయించు కొనవచ్చును. హిమాలయము నకు దక్షిణమున నివసించువాంలు కావుననే పీఠ తప గ్రంథములందు హిమవత్పర్వతమునకు “ఉత్తరగిరి” అని పేరిడినారు. మధ్యాగియావాసులకును ఉత్తర ప్రవహానులకును హిమ వత్పర్వతము దక్షిణ గిరియగునగాని ఉత్తరగిరి కాదుగదా.

మనుస్మృతియందు ఇట్లున్నది:—
సరస్వతీ వృషద్యతోఽర్చ్య దేవద్యోర్య వర్తరం-
తం దేవనిర్మితందేశం బ్రహ్మవర్తం ప్రవక్ష్యే-
అని గలదు కావున సారస్వత ప్రదేశమే ఆర్యుల మూల స్థానమని మనుస్మృతికారుని యభిప్రాయము.
విష్ణుపురాణమునందును శ్రీమద్భాగవతమునందును ఇట్లే గలదు.

శ్రీసహాభారతమునందు దేవితానదీతీరమునందు ప్రప్రథమమున విప్రులు ఆధిష్ఠించిరి అని గలదు. అనియు హిమవత్పర్వత దక్షిణభాగమునకు చేరినదియే.

మన ప్రాచీనార్యులు హిమవత్పర్వత దక్షిణ భాగమునందే జన్మించినవారలయినను నారిక హిమవత్పర్వతోత్తర దేశములకు దీక్షిమ్యుద్ధితో పోవుటయు అచట నివారించుటయు కలిగియుండిరి. అవిషయమునందు నంజేనామ లేదు పాండురాజు పుత్రుడగు అర్జునుని నిగ్నిజము ప్రసంగమును గాంచినను, శ్రీమద్రామాయణమునందలి సుగ్రీవునిదేశ పర్యటనమును గాంచినను పురాణములందు దచ్చటచ్చట స్థింపించియున్న సందర్భములను గాంచినను వైవిషయమును చక్కగ గ్రహింపవచ్చును.

శతపథ బ్రాహ్మణమునందు వాక్యోక్తి:—
సమయమునందు మనువు హిమవత్పర్వత శృంగమునందు నానను బంధించినట్లు కథానకము గలదు. ఆసమయమునందు ముగ్ధుడ బడి యున్నది:—

సహ్యా ఊర్ధ్వే నామమావేదే, సమయస్యే ఊపస్య పుప్లవే, తస్య శృంగే నామ సాశం ప్రతిముమోన. తేనైత నుత్తరగిరి సదధిద్రావ.

దీనియందు హిమాలయ పర్వతమునుగూర్చి “ఉత్తరగిరి” అని చెప్పటగాక “వీతం” అని పేరవచ్చుటయు స్రవ్యాగించుట

చేత ఇదివరకు అనుభవించినదనిగాని, లేక సమీపవర్తియని గాని అర్థమగుచున్నది. “ఉత్తరగిరి” అని మన గ్రంథములందు హిమవత్పర్వతమునకు పేరు పెట్టియున్నారకావున మనము తప్పక తద్దక్షిణభాగవాసులమని చెప్పటకు అనుమానములేదు. ఈవిషయమునందు విదేశీయ పండితులకుగల అభిప్రాయమును వైవాసమునందు తెలుపగలను.

చి ర స్తు.

[కే. ఎన్. కాశ్మీగారు]

గొప్పకోరము డబ్బుయిచ్చు పెంబి రౌదామంతరా
పూట్ బూట్లు వేసుకొని చలంకల్లామంతరా
చాచ్చిమంతరం ఓళ్లుమంతరం చంధయంతరం పెద్దనా
చందిలేక నె నంధరికి భాగవంధరి పెద్దనా
ఓళ్లునామంత నోరుభిరుగదు యేమిచేస్తును ధోయవమా
చుద్దపదులు చెప్పిలేకి అద్దమాతది పెద్దనా
నాన్నయన్ను తండ్రియన్ను బెమ్మకెనను తెల్పునా
నల్లమొగుడూ అచ్చమొగుడూ నెప్పితందరి కద్దమా
చాచ్చియపు మారలంకెన ఒడులుమండు ద్దబ్బుబా
దొరుఖుద్దిరా చాబు దొరుఖుద్దిరా దబ్బుతోటె గొప్ప
దొరుఖుద్దిరా
మెంబారు చ్చేంబు దొరుఖుద్దిరా దొరుఖుద్ధేనే గొప్ప
దొరుఖుద్దిరా
నచ్చిందిరావవ్వ వచ్చిందిరావవ్వచబల్లను నెప్పేదినచ్చిం
దిరా, చబల్లను నుంబారు మాకాకన్దుండాదు మన
మాను పెద్దామగోరీ
డబ్బామాడక నుంచి సొక్కాలు పడించి గూనూగోవు
నల్లు కడెదిరా
చబల్లకి పోయింది ముందుకుచ్చేక్కేది నూగుమీసాలాను
దువ్వేదిరా
చారా చెంబూకాడ చచ్చుకుయేచేది బూడ్చుకాళ్లతోటి
బూమి తప్పేదిరా
తెల్పేని తెలియక పోయిని పేసారు కొందామజేబూలో
నెద్దామరా

పండిర వర్ణమని కాశుకాశ్మీగారి సంచాము:—
కాశ్మీగారు గంజాం చండలియందు బాదన, ఇచ్చాపురం, చందపురం, గోపాలపురం, శత్రువుములలోగల గ్రంథభాండాగారములను దర్శించి ఉపవాసములిచ్చి పలాస గ్రామమునకు విజయము చేసిరి. అచ్చట నలనాను సంగీత భాద్యపద బహుళ ౬ ఆదివారం నోజున కాశ్మీగారి ఆధిపత్యము క్రింద నొక సభ కావించబడి శ్రీ చంద్రశేఖర గ్రంథ భాండాగారము నామమున ఒక పుస్తక భాండాగారము నెలకొల్ప బడినది. తత్సభకు మా భాండాగార కార్యదర్శి గారు బోయియుండిరి. అచ్చట పుజనల ఉత్సాహము అతి వర్ణనీయము. తోడనే గృహ మొకటి విస్తరపబడి గ్రంథ సంగ్రహము చేయబడినది. కార్యనిర్వాహక సంఘము భాండాగా నిబంధనములు వర్తరా యావత్తు మా భాండాగారి కార్యదర్శి గారి సలహాపైని కావడినది. శ్రీకృష్ణ దేవరాయ గ్రంథ భాండాగారము పండి గ్రంథములు ఎరువుగా పంపబడుచున్నవి. ఈ ఉద్యమమునకు పురమనుల సంతోషించి ప్రధానపోషకులు, మొదటి రంగతి రెండవరంగతి చందాదారులుగా నుమాగు ముమ్మైనుండి భాషానిమానులు చేరిరి. సదసు భాండాగారమువారు ఆంధ్రదేశక పత్రికకు రాశ్వతచందాగానుగనకుండుటకు తీర్మానింపబడుటప్రశంసనీయము. యువకుల పట్టుదలవైని ఈనూతన గ్రంథనిలయను నిరదిన ప్రసంగము మగుటకు సర్వేశ్వరుడు తోడ్పడు గాతే. అని తిత్తి బలరామయ్యగారు వ్రాయుచున్నారు.

మైలవరం జమీదార్లకు ఒకవనని:— శ్రీ వేంకటేశ్వరాలయము, సుమాగు మూడుసంవత్సరములనుండి, నిర్వృత వేద్య దిసారాధనలు సయిలము లేకుండుట; ఎల్లరకు తెలిసియేయున్నది. “క్షణముపోకుండ భగవన్నామము; కణముపోకుండ ధనమును సంపాదించవలయునను” లోకోక్తి ననుసరించుట జమీదారులకుకర్తవ్యము, కాబట్టి మైలవరము జమీదారులవారు రిగినదర్శ పుచ్చుకొని పునః ప్రతిష్ఠాపన యొనర్తురుగాక యనియొకరు మైలవరమునండి వ్రాయుచున్నారు.

Magic Cure!		Marvellous effect!!	
Bathing Oil	Price	Rs.	0-3-0
Iron tonic pills	1 bottle of 48 pills	2-0-0	
Anti Malarial Drops	Price 6 Doses	0-8-0	
Descriptive Catalogue free on application			
ALLBUTT & Co.,			
CHEMISTS BROADWAY MADRAS.			

నోటీసు.

1916 సంవత్సరపు శత్రువాహార నిష్ణయముల ననుసరించి:-

విదేశీయ శత్రువర్గమునకు జేరిన మెస్సర్సు కారల్ సైమన్ సోహోగారి విషయమున, వారికి సంబంధించియున్న, ఈ దిగువ వివరింపబడియుండు లాట్ల ప్రకారము విభజింపబడిన చర్మములను పడుచుచేయుట కుపయోగింపబడుచున్న చావ శ్లను. బంగాళాలను, గృహ నిర్మాణ యోగ్యము లగు స్థలములను, కోడంబాకముతో నున్న వారి స్థలమునందు 1916వ సంవత్సరము అక్టోబరు నెల 16-వతేది సోమవారము సాయంకాలము 4 గంటలు మొదలు ఈ క్రింద చేవాలు చేసిన వారిచే వేలము వేయబడును.

1-వ లాటు

దక్షిణ ఇండియా ఇనుపదారిపై నున్న కోడం బాకం స్టేషనుకు సమీపమున నున్న కోడంబాకం హైరోడ్డునందు 806, 807, 893 పై మాయిషి నెంబరుగల 16 ఎకరముల విస్తీర్ణముగల భూమియు, అందులో నున్న విశాలములగు పక్కా కట్టడము లును, ఆవరణములోపలగల కూలీల నివేశన గృహములు, అ స్థలమునందలి డివిడివి తోపును, బయటి వైపున గల మురుగు బావియు, దాని సమీప మునగలట్టయు, సర్వ పరికర సమిష్టితమయినట్టి యు, చక్కని స్థితిలో నున్నట్టియు, చర్మములను ఊను గొప్ప చాకి.

2-వ లాటు

కోడంబాకం హైరోడ్డునకు పావుటకు దోవ కలిగించునట్టి పయిమాయిషి 806 నెంబరులోని కొంతభాగమున్న మురికినీటి బావిగల నెం 789 రులో కొంతభాగమున్న 794 రులో నున్న తోళ్లను ఊచుచావడిగలిగి ధాదాపు య 3½ముల విస్తీర్ణము గలిగి గలించిన ఎం. వెంకటస్వామి నాయుడుగారి వద్దనుండి కొద్దికాలము క్రిందటనే కొనబడినట్టియు, 1 వ నెంబరు లాటునకు ఉత్తర ముగా ఉన్నట్టియు కారల్ సైమన్ సోహోగారికి సంబంధించి యున్నట్టియు, తోళ్లు ఊనే చావడి

3-వ లాటు

బాగుగా పెరిగియున్న మామిడిచెట్లు, తాడి చెట్లు, డివిడిచెట్లు, మొదలగు ఇతర చెట్లతో గూడిన చక్కనితోట గలట్టి 16 ఎకరముల విస్తీర్ణముగలిగి కోడంబాకం హైరోడ్డునందున్న భూమి యు, అందులోని తోటకు నీరుసప్లయిచేయు

బావులును, అందుగల ముందుతాళవారము గలిగి చక్కగా కట్టబడియున్న బంగాళాయును, బంగాళాకు సంబంధించిన విడియిండ్లును,

4-వ లాటు

మూడవ లాటునకు ఉత్తరపు వైపున నున్న టువంటియు, కోడంబాకం హైరోడ్డు ప్రక్కన నున్న గోపాలరావు సందులోనికి దారిగలిగి యున్న ట్టియు, పయిమాయిషి నె 794 రు లోని మిగత భాగము స్థలమున్ను, అందులో పెంచబడియున్న మామిడిచెట్లు కొబ్బరిచెట్లు గల తోటలును, ఆ తోటలకు నీరు పారింపబడు బావులున్న గృహ నిర్మాణ యోగ్యమగు నివేశన స్థలము.

ఈ లాట్లలో చెప్పబడియున్న భూములకు సరి యయిన సబు డివిజనులు విస్తీర్ణములను తెలియ పరచగల స్థానులును క్రయవిక్రయ దస్తావేజులును, ఇండియాగవర్న మెంటువారి ఉత్తరువులును, చూడ గోరువారు ఈక్రింద చేవాలుగలవారి ఆఫీసు వద్దకు వచ్చి చూడవచ్చును. ఆ స్థలములను చూచుటకు సయితము వీరియొద్దనే ఉత్తరువును పొందవచ్చును.

ఎఫ్. హెచ్. విల్సన్

కారల్ సైమన్ సోహోగారి లిక్విడేటరు, అఫీషియల్ ఆఫ్ఫైని ఆఫీసు

558

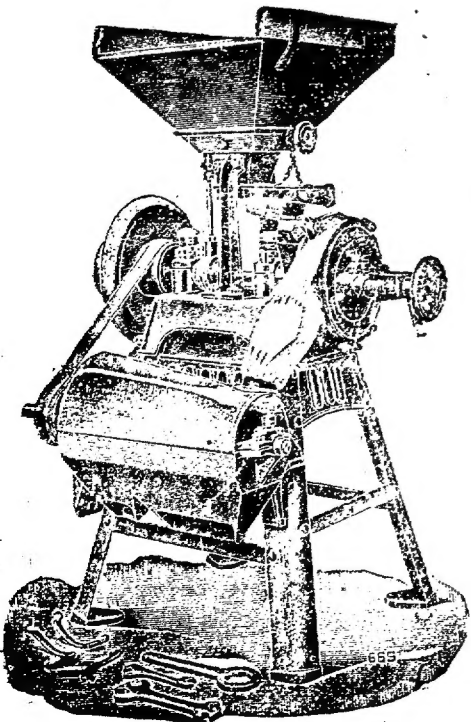
హైకోర్టు మదరాసు.

చెన్నపురి బజారు రిపోర్టు

23 వ తేది శనివారము సెప్టెంబరు 1916.

	రూ. ఆ.
బియ్యము క్రొత్తవి	7-0-0
డిబ్బా పాతవి 29 ప.	7-6-0
జొన్నలు 28 ప.	8-8-0
ధనియాలు బాదన 1-కి	75-0-0
నెయ్యి మణుగు 1-కి	15-0
మిర్చి క్రొత్తవి బాదన 1-కి	66-8
డిబ్బా పాతవి	70-0
పొగాకు	200-0
దూది కొత్తది మాచ్చి, వాయిదా	200-0
కందులు బస్తా 58 ప.	11-8
నవ్వులు 11 ప.	3-8
ఉలకలు ప- 48బ 1-కి	9-0
చింతపండు బాదన 1-కి	30-0
పసుపు బా.	75-0
చక్కెర ప. 1 కి	4-0
జెల్లము " 1-కి	2-8-0
కొబ్బరి ప. 1-కి	6-8-0
పొకలు ప. 1-కి	16-0-0

పప్పులు పిండ్లు తయారుచేయు యంత్రములు



ఈ మిల్లు 3 గుట్టముల శక్తితో భారీ పని చేయును. శనిగలు, కందులు, వజ్ర రాపప్పులును గోధుమలు, బియ్యము, పప్పులు మొదలైతే వస్తువులను మిక్కిలి మృదువైన పిండిగాను ఒక పర్యాయములోనే తయారుచేయును. ఫ్యాక్రీల వారికి సహకారి వ్యాపారముగ బహులాభించును. కొద్దిపెట్టుబడితో వ్యాపారము చేయ యత్నించువారికి ఇది చాలా లాభకరము.

రాబర్టు క్రూడ్ కిరసనాయిత్ యింజనులు (3½ గుట్టములు మొదలు 60 గుట్టముల పవరవరకు) గ్యాసు యింజనులు, నెంట్లు పూగలు పంపులు, డాకిపంపులు, చేతితో మంచుగడ్డ చేయు యంత్రములు. (గంటకు 6 పవులు) ఎండుపచ్చికరస గ్యాసు యింజను వజ్ర రాప కుపయోగించు బొగ్గుచేయు బట్టీలును, మొదలైన ఫ్యాక్రీలకు కావలయు సమస్తసామానులు గూడ మావద్ద దొరుకును. తిన్నీళ్లు మాకు వ్రాసి తెలిసికొనుడు.

ఇండియన్ కామర్సు లిండు ఇండస్ట్రీసు కంపెనీ, ఇంజినీర్లు, మెషిన్ మిల్లటోర్సు వర్కరులు. 4, శంబుదాసు వీధి, మద్రాసు

ఉప్పు బస్తా 46-4-0-6	చిల్లారు ప 1-కి	0-1-2
తోళ్లు పా 1-కి	1-0-0, 1-2-0, 0-14-0,	వెల
నీలియందు 1-కి		120-0-0
నెంట్లు 1-కి		16-3-9
డిబ్బా		17-6-0
ప్రెంచికాసులు		5-0-0
బంగారము		7-2-0
వెండి		88-8-0
గవర్న మెంటు పత్రములు		
సీమ సేమ సెనగ బా 1కి		33-0-0

గవర్న మెంటు పత్రములు.

1913-16

నూటికి 4 వడ్డీలు- 1931, 86	వీరుసది, 89	మొదలు 92	వరకు
టర్నిమెంటులోను 4-వడ్డీవి		96	మొదలు 98 వరకు
3-వడ్డీవి		75	మొదలు 76 వరకు
8-వడ్డీవి		64	మొదలు 66 వరకు

వాతావరణ సితి

1916 సం॥ సెప్టెంబరు 23-వ తేది

ప్రదేశములు.	సెప్టెంబరు నెల 23 తేది ఉదయము 8 గంటలలో నాయుడిదగను అంగుళములు	కడచిన 24 గంటలలో, నీడను ఉష్ణోగ్రత		వర్ష పాతము		
		అధికత	అల్పత	కడచిన 24 గంటలలో	8 వ ప్రిల్లు మొత్తము	9 వ ప్రిల్లు మొత్తము
గోపాలపురము	29.530	89.5	80.7	0.71	15.75	29 51
వాల్తేరు	29.595	91.9	78.3	...	21.66	28 44
కాకినాడ	29.646	90.9	78.0	0.54	24.98	22 45
బందరు	29.658	94.1	80.0	...	40.44	23 97
గుంటూరు	...	94.7	81.6	...	26.92	22 44
నెల్లూరు	29.716	92.7	79.1	...	16.63	12 13
మద్రాసు	29.743	94.4	80.9	...	18.05	16 44
కడలూరు	29.763	94.5	79.0	...	18.47	15 88
నాగపట్టణము	29.782	93.1	77.9	...	16.15	12 33
కొలంబా	29.863	85.2	77.9	...	71.10	40 92
తిరువనంతపురము	29.857	83.0	73.1	0.27	39.87	40 51
కొచ్చికోట	29.843	85.6	74.7	0.55	94.15	87 34
కల్లికోట	29.842	81.6	74.5	1.80	98.07	98 75
మంగళూరు	29.824	81.0	72.4	1.06	107.87	114 67
బొంబాయి	29.776	84.6	76.5	0.55	79.58	67 92
హైదరాబాదు	29.698	85.7	72.4	...	39.53	24 74
అనంతపురము	...	88.5	71.3	...	22.80	13 27
బళ్లారి	29.783	89.5	72.9	...	18.94	12 21
కర్నూలు	29.762	88.8	74.0	...	23.39	20 77
కడప	29.756	92.5	77.4	...	30.86	20 31
బెంగళూరు	29.810	79.3	65.1	0.03	35.75	23 14
కొడైకనాలు	22.725	63.6	52.9	...	39.77	31 55
ఉదకమండలము	22.944	60.5	52.7	0.06	35.94	36 46
కోయంబత్తూరు	29.796	86.4	71.0	...	14.39	9 23
వెల్లూరు	29.762	89.5	73.8	...	34.95	25 28
సేలము	29.800	90.8	72.3	...	26.76	25 95
తిరువనాపల్లి	29.783	93.6	77.0	...	19.11	15 08
పుదుకోట	29.790	93.7	75.1	...	26.51	18 74
మధుర	29.769	94.0	75.8	...	17.55	16 36
తిరునల్వేలి	9.30	6 66

వాయు భారము సర్వత్ర హెచ్చినది. వాయువు లిక్ సే బలముగానే యున్నదిగాని క్రమముగా తగ్గుచున్నది దీనివల్ల మన పశ్చిమవాయువులుముల్లై పీచుచున్నది. ఉత్తరమున సముద్ర మట్ట కల్లోలముగా నున్నది. మలబారులో వాన హెచ్చుగా గురిసినది. అచటను సర్కారులలోను మధ్యమెట్లము తగ్గినది. పగటియుష్ణమును రాత్రియుష్ణము గూడ చెన్నపురి తీరముననే హెచ్చుగా నున్నది. తేమ మామూలుగానే యున్నది. మబ్బు కొంత విడిచిదిగాని యింకను కలదు. మలబారులో వాన లభికము. ఉత్తరమున తూపాను దేశముమీదికి గ్యాపించినది. కాస్తావాయువు చాల హెచ్చుగా పీచుచున్నది కాల మాసము భాగుగానున్నది.

ఆర్. ఎల్. జోన్ను,

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు, చెన్నపురి.



స్టెర్న్స్ తలనొప్పిమందు (షాకు)

మాటు పెట్టబడిన బిళ్ల. ఆ బిళ్లను నీటిలో వానబెట్టి మింగవలెను, అటు చేయుటచే నది తక్షణమే అన్ని కోరికలును ను వ్యాపించి వెంటనే బాధ పూర్తికా తొలగించును.

ఈమందు 25 సంవత్సరముల నుండి పార్శ్వపునోవలకు తల నొవలకు విశేషముగా వాడబడుచున్నది. అన్ని మందుల సాఫులగాను బజారులలోను ప్రోత్సహించు వికయించబడును.



తలనొప్పి వచ్చునక్కడల్ల నానమోగితును.

బాధాఁడితులకు వరము: ఐనొడిక సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధి సారసపరిలా

అపరిత్యక్త రక్తములన జనించు జాడ్యములకు కఠిమమునటి మంగు. మరుపులను, మచ్చలను గండమాలలను పుండ్లను, స్రావోపలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (82)

వనోపధిసారసపరిలా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైన మధ్యవర్తిత్వము అన్ని విధములైన వోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కారణములను వోషములను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రీకరచును. శరీరాలోగ్యమును గలుగ జేయును. 16 శోబలవర మందుటకు 4 బొట్టల బుడ్డిలలో అమ్మబడును.

ప్రొపైటరు:— పి. డి. సావంత్ 144, ఫనసవాడి, నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P D SAVANT. Fanaswadi No. 144, No. 2, BOMBAY.

సముద్రయానము.

ఈదినములలో మనదేశమునందు ముఖ్యముగ నాందోళనము గలిగించుచున్న మత ప్రశ్నములలో విదేశగమన మొకటి. ఈవిషయ మీ గ్రంథమున సహేతుకముగ జర్చింపబడి యున్నది. సంస్కరణవాదులు ముఖ్యముగ జరువదగిన విషయము.

ప్రతి 1-కి రు. 0—8—0. 6 ప్రతులు రు. 2—4—0.

అచ్యుతుని సీతారామయ్య,

91 అష్టాపిల్లవీధి, జాజ్జిటపురు మద్రాసు.

281]

ప్రపంచ చరిత్ర

(స్థాపనాధికారి తెలుపబడినది)

గ్రంథ. ర్త గా హరిసర్వోత్తమరావుగారు, ఎం.ఏ.

లోకములో ఎన్ని రాజ్యములు కలిగినవి. గలించినవి. ఎందరో రాజులు పుట్టివారు, గిట్టివారు. ఎన్ని యోధులు మనిగి, చనిగి. ఎందరో మహాభావులు జన్మించివారు. విరాజిల్లు చుండినారు. జరిగిన యుద్ధములకు లెక్క లేదు. ప్రబలిన మతములకు మితిలేదు. అయిన మార్పులకు అంతము లేదు పట్టణములు పట్టెలైనవి. పల్లెలు పట్టణము లయినవి. రాజ్యములు అడవులైనవి. అడవులు రాజ్యములైనవి. అనాగరికులు నాగరికులైనారు, నాగరికులనాగరికులైనారు. ప్రభువులు అంకితులైనారు, అంకితులు ప్రభువులైనారు. ధనవంతులు దగ్ధులైనారు, దగ్ధులు ధనవంతులైనారు. జ్ఞానవంతు లంధకారమునబడినారు, అంధకారమునకు నాన జ్ఞానవంతులైనారు. ఈ యంతటికిని రెండే కారణములు—కాలము, మానవుడు. 6 సంఘికలు 2.0.0.

ఎప్పుడెప్పుడు ఎచ్చటెచ్చట ఏవి విధముగా ఈరెండు కారణములు పనిచేసినవో తెలిసికొనుటకు ఎవ్వరికి ఇష్టముండదు? ఎవ్వరికి కుతూహల ముండదు?

ఆ యిష్టమును పూర్తి చేయునది మా ప్రపంచ చరిత్ర. ఆ కుతూహలమును సంతృప్తిపరచునది మా ప్రపంచ చరిత్ర.

ప్రపంచచరిత్రా కార్యాలయము

145, టంకసాల వీధి, మద్రాసు.

మీకు కావలెనా?

R.L.N. బునిక్ నూత్రలు డబ్బు 4 క రు. 1.
మద్రాసు నగరము శేరు 1 క రు. 1.

“విద్యావీధి,” 87, రామస్వామి వీధి, మద్రాసు.

శారదాంబ

ఇది

స్త్రీధర్మబోధినియను నాటకము

శ్రీనివాసరాఘవాచార్య ప్రణీతము.

దేవుడు రాచారసంస్కరణమునకు మార్గమిందు జూపబడినది. అందఱును జదివి తీరవలయును.

8 అనాలు వెంగలది 4 అనాలకు వెంబబడును

భాషా ప్రశ్నకము.

విశేషము:— ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము.

7, తంబుకెట్టివీధి.

మద్రాసు

జీర్ణరసాయనము:— ఈనూత్రలను సేవించుట

వలసి అన్నము వచనమును జీర్ణకోశము శాగుచు

చుండునట్లు ప్రయత్నముగ గలుగుచు ముగియ

జూచును. శివనూత్రల డబ్బు 1 కి వెల 1-4-0.

కిర్తిశేషులైన గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి చక్కని

రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-కి వెల 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0

వి. పి. భిక్షులు ప్రత్యేకము.

అచ్యుతాంబుండ్లవో, బొంబాయి, అండ్ మద్రాసు

తెవర్లప్రదీపిక ధర్మకాండము

టీకా తాత్పర్య విశేషాసహితము

అరవమునుండి భాషాంతరీ కరింపబడినది. గాల్గవర్షము దయాగుణప్రసంగ, ఆతిథ్యము, జీవకారుణ్యము. మాంసభోజనవర్జనము మున్నగు 36 విషయములు శాశ్వత దృష్టాంతములతో తెలుపబడినవి. 23౮ పుటలు. వెల ౧-౦-౦.

డిటో అర్థకాండము.

ఈగ్రంథమునందు మనపూర్వులు రాజ్యవ్యవస్థకు ఎటుల ఏర్పరచినదియు ఆయాపనులకు వలయుచుంట్రి, నై వ్యాధిపతి మున్నగు వారల తరిషీదు చేయవలసినరీతి మున్నగు భిక్షుభిక్షు విషయములు దాదాపు 2౨ ప్రకరణములుగ వివరింపబడి యున్నవి. ఇప్పుటి రాజ్యవ్యవస్థ కంటె ఎన్నియో మధుంగులు మనవారలు నాగరికులయి ఉండినను విషయమును ఈ గ్రంథమును చదివినవారలు గ్రహింపగలుగుదురు. 33౬ పుటలు వెల ౧-౪-౦.

మానేజరు స్వధర్మప్రకాశిని గుంటూరు అనిప్రసాదేది.

కల్యాణి - ప్రతితుండ

ఇది షేక్స్పియర్ గ్రంథ ఇంగ్లీషు మహాకవి నాటకము ననుసరించి తేలు తెలుగున స్త్రీలకును బాలురకును తెలియు నట్లు రచింపబడినది. ఇతర భాషాకవుల కవనా చతుర్త్వములు, మన తెలుగువానికి తెలుపవలయునని ప్రారంభించిన వానిలో నిది మొదటిది. దీని కథాసంవిధానమును పాత్ర చతుర్త్వమును రసమును అద్భుతములు.

కల్యాణి ఆ 1. ప్రతితుండ ౨2.

ధైర్యకవచము

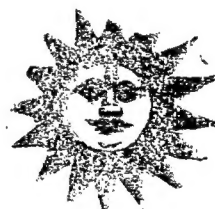
మనుజునకు గల పాపము గుణములలో ధైర్యము ప్రధానము. ధైర్యమునగా ఆపదలయందు మనస్సు చలించుకుంటు. మనుజుడు ధర్మపదగిన యిన్ని కవచములు ఆత్మ శక్త్యములచే భేదించబడగలవి. ఈధైర్య మనెడి కవచమో యత్త శక్త్యములకు అభేద్యము. ఈధైర్యమును ప్రతిపాదించుటకై “అన్యత్రాభిష్కృత్ గాంగేయాత్ అన్యత్రచ హనూ మతః” అనెడి జితేంద్రియుడైన భీష్మురియొక్క చరిత్రము నతి సులభతైలిని తెలిపియున్నది. వెల 6 అణాలు.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ ఆండ్ కో,

ఆనందముద్రాలయము, మద్రాసు.

కుంకుమపువ్వు

పువ్వు



పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావర్ణవొకరను. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాక డెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎన్ నారాయణ ఆండు కంపెనీ,
(53) 21. నామ్మంపేధి, బొంబాయి.

ఆంధ్రసర్వకళాశాల

విద్యాప్రవృత్తి

ఇది

శ్రీయుత కట్టనుంచి రానులంగారెడ్డి గారిచే వ్రాయబడినది.

రూ 0.4.0]

[ప్రణీత ప్రత్యేకము

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

7 తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

